

2005 YILI VE SONRASINDA KURULAN
RESİM BÖLÜMLERİNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNE
İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Evrin ÇAĞLAYAN

(Doktora Tezi)

Mayıs 2014

2005 YILI VE SONRASINDA KURULAN RESİM BÖLÜMLERİNDE
EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİ

Evrım ÇAĞLAYAN

DOKTORA TEZİ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Ayşe Dilek KIRATLI

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Mayıs 2014

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Evrin ÇAĞLAYAN'ın "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Resim Bölümlerinde Eğitim-Öğretim Sürecine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri" başlıklı tezi 29.05.2014 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Programında, Doktora tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

	Adı-Soyadı	İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Doç. A.Dilek KIRATLI	
Üye	: Doç.Dr. S.Duygu ERİŞTİ	
Üye	: Doç.Dr. I.Özgür SOĞANCI	
Üye	: Doç.Dr.Burçin TÜRKCAN	
Üye	: Doç.Dr.Zuhal ARDA	

Prof.Dr.Esra CEYHAN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ÖZET

2005 YILI VE SONRASINDA KURULAN RESİM BÖLÜMLERİNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Evrım ÇAĞLAYAN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Mayıs 2014

Danışman: Doç. Ayşe Dilek KIRATLI

Güzel Sanatlar Fakülteleri ülkemiz sanatının gelişimini sağlayan yükseköğretim kurumlarıdır. Bu kurumlarda yaşanacak her türlü gelişme ülkemiz sanatının gelişimine yansımacaktır. Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerinin olumlu yönde gelişim göstermesi ise bölümlerde yapılacak araştırmalarla gerçekleşir.

Bu araştırmanın amacı, 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümlerindeki eğitim-öğretim sürecine ilişkin bölüm başkanları, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nicel ve nitel veri toplama yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntemden yararlanılmıştır. Bu bağlamda; geliştirilen veri toplama aracı örnekleme yer alan 22 öğretim elemanı ve 192 öğrenci ile uygulanmış, 5 bölüm başkanı ile de yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen nicel veriler SPSS paket programı ile frekans (f) ve yüzdelik dağılımları (%) göz önüne alınarak, nitel veriler ise betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulguların değerlendirilmesi sonucu, Resim Bölümlerinin eğitim-öğretim sürecinde ve fiziki koşullarında çeşitli eksikliklerin yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Sanat Eğitimi, Resim Bölümü, Eğitim-Öğretim Süreci, Fiziki Koşullar

ABSTRACT

INSTRUCTORS' AND STUDENTS' OPINIONS ABOUT EDUCATION AND TRAINING PROCESS OF DEPARTMENTS OF PAINTING ESTABLISHED IN 2005 AND AFTER

Evrin CAGLAYAN

Department of Fine Arts Education

Anadolu University Graduate School of Educational Sciences

May 2014

Supervisor: Assoc. Prof. Ayşe Dilek KIRATLI

Faculties of Fine Arts are higher education institutions that improve art in our country. All kinds of developments experienced in these institutions will reflect in the development of art in our country. To improve the developments in Departments of Painting, researcher should made various researches on these departments.

The aim of this research is to determine instructors' and students' opinions about education and training process of departments of painting established in 2005 and after. In this research mixed research methodology which contains both quantitative and qualitative methods had been used. In this context, developed data collection tool had been applied with 22 instructors and 192 students in the sample group. Semi-structured interview form had been applied with 5 head of department. Obtained quantitative data was analyzed by using frequency (f) and percentage (%) by using SPSS software. Obtained qualitative data was analyzed by using descriptive analysis method. Several deficiencies in education and training process and physical conditions of Departments of Painting have been identified by analyzing obtained data.

Key Words: Art Education, Departments of Painting, Education and Training Process, Physical Conditions

ÖNSÖZ

Eğitim hayatımın son basamağı olan doktora eğitimimin başlangıcından bitişine kadar birçok değerli insan destekleriyle yanımda olmuştur. Araştırmamın ilk gününden bu yana desteklerini esirgemeyen, beni her konuda cesaretlendiren, yönlendiren ve her aşamada olumlu düşünmeme yardımcı olan değerli hocam ve tez danışmanım Doç. Ayşe Dilek Kıratlı'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez izleme komitesinde ve tez jürisinde yer alan, değerli görüş ve önerileriyle tezimin tamamlanmasını sağlayan değerli hocalarım Doç. Dr. S. Duygu Bedir Erişti, Doç. Dr. Burçin Türkcan, Doç. Dr. Zuhâl Arda ve Doç. Dr. İ. Özgür Soğancı'ya teşekkürlerimi sunarım.

Veri toplama aracı geliştirme çalışmalarım için zamanlarını ayıran ve incelemeleri ile tezime büyük katkılar sağlayan değerli hocalarım Prof. Dr. Elif Tekin İftar, Prof. Dr. Lale Altinkurt ve Yrd. Doç. Dr. Anıl Ertok Atmaca'ya teşekkürlerimi sunarım. Veri toplama sürecindeki yardımlarından dolayı Fakülte Dekanlarına ve Resim Bölümlerinin değerli akademisyenleri Prof. Tansel Türkdoğan, Prof. E. Yıldız Doyran, Doç. Dr. Deniz Bayav, Doç. Dr. Elif Çimen, Öğr. Gör. Asuman Özdemir, Öğr. Gör. Burhan Yılmaz, Öğr. Gör. Naile Salman Çevik ve Arş. Gör. Ramazan Can'a teşekkür ederim. Ayrıca Resim Bölümlerinin isimlerini tek tek sayamadığım değerli öğretim elemanları ve öğrencilerine de araştırma sürecime içtenlikle katıldıkları ve görüşlerini benimle paylaştıkları için teşekkür ederim.

Eğitim hayatımda yaptığım en doğru tercihlerden biri olan, 2002 yılından beri üyesi olduğum ve bu üyelikten her daim gurur duyduğum Anadolu Üniversitesi'ne de teşekkürlerimi sunarım.

Değerli ailem... Maddi ve manevi destekleri ile bu günlere gelmemi sağlayan ve her zaman arkamda olan annem Nezehat Çağlayan ve babam Hasan Çağlayan'a sonsuz teşekkürler.

Sevgili eşim... her türlü zorluk ve sıkıntıda elimi hiç bırakmayan, varlığıyla cesaret veren, desteğini bir an bile esirgemeyen arkadaşım, meslektaşım ve sevgili eşim Nuray Çağlayan'a sonsuz teşekkür ederim.

Evrîm Çağlayan

Eskişehir, 2014

ÖZGEÇMİŞ

Evrım ÇAĞLAYAN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Doktora

Eğitim

Lisans	2006	Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Öğretmenliği
Lise	2002	Eskişehir Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi

Yayınlar

- Çağlayan, E. (2014). Physical Conditions of Faculty of Fine Arts Departments of Painting Established in 2005 and After 2005. *The Anadolu International Symposium on Arts Education*. 14-16 Mayıs. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Çağlayan, E. (2011). Karadeniz Kültürünün Yurt Gezilerine Yansımaları. 1. *Uluslararası Karadeniz Kültür Kongresi*. 06-09 Ekim. Sinop, Türkiye.
- Çağlayan, E. (2011). 1950 Sonrası Türkiye’de Toplumsal Yapı ve Türk Resim Sanatına Etkileri. 1. *Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu: dün bugün gelecek*. 27-29 Nisan. Ankara: Başkent Üniversitesi. s.160-163

Ödüller

2006	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi 3. Resim Yarışması Mansiyon Ödülü
2006	Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi “Atatürk Portreleri” konulu Resim Yarışması Başarı Ödülü
1999	Maliye Bakanlığı “Vergi” konulu Kitap Kapağı Tasarım Yarışması Türkiye Birinciliği

Seçilmiş Sergiler

2012	“İzler-İzlenimler” Karma Resim Sergisi – Kuğulu Sanat Galerisi / Ankara
2011	1. Kültürlerarası Sanat Köprüsü Uluslararası Resim Sergisi, Karabük

- Üniversitesi, 05 - 16 Aralık – Karabük
- 2011 “Düşler-Düşünceler” 1. Uluslararası Karma Sergi, Ankara Üniversitesi Kültür Sanat Evi – Ankara
- 2011 “Kentle Buluşma-III” Uluslararası Karma Sergi – Uşak
- 2011 “nesnELEŞTİRİLENler” Karma Resim Sergisi – Sakarya
- 2010 “Büyük Buluşma 2010” Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi – Ankara
- 2010 Batı Karadeniz Üniversiteler Birliği Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi – Zonguldak
- 2010 “DeğişimSİZ” Karma Resim Sergisi – Sakarya
- 2009 Batı Karadeniz Üniversiteler Birliği Öğretim Elemanları Karma Resim Sergisi – Sakarya
- 2008 69. Devlet Resim ve Heykel Yarışması / Özgünbaskı Sergisi - Ankara
- 2008 Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Mezunlar Sergisi – Eskişehir
- 2007 Çukurova Üniversitesi Resim, Heykel, Baskıresim Yarışması Sergisi – Adana
- 2005 Terraco A.Ş. 25. Yıl Resim Yarışması Sergisi – Eskişehir
- 2004 1. Kişisel Sergi “Taş Bebekler Resim Sergisi” Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sergi Salonu – Eskişehir

Kişisel Bilgiler

Doğum Yeri ve Yılı: Biga 1984

Cinsiyeti: Erkek

Yabancı Dili: İngilizce

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZGEÇMİŞ	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihçesi	3
Cumhuriyet Öncesi (1923 Öncesi) Dönem.....	3
1923 – 1980 Yılları Arasında Sanat Eğitimi	5
1980 – 2004 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Fakültelerindeki Gelişmeler	8
2005 Yılı Sonrasında Yapılan Yeni Düzenlemeler	13
Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümleri	17
Resim Bölümlerinin Eğitim Programları	20
Hedefler (Amaçlar)	21
İçerik	22
Eğitim Durumu (Öğretme-Öğrenme Süreci)	24
Ölçme-Değerlendirme	25
Resim Bölümlerinin Fiziki Koşulları	27
İlgili Araştırmalar	29
Amaç	32
Önem	33
Varsayımlar	34
Sınırlılıklar	34
İKİNCİ BÖLÜM: YÖNTEM	35
Araştırma Modeli	35
Evren ve Örneklem	35
Verilerin Toplanması	37

Veri Toplama Aracının Hazırlanması	37
Veri Toplama Aracı Maddelerinin Belirlenmesi	37
Geçerlik Çalışması	38
Veri Toplama Aracı Formunun Hazırlanması	39
Güvenirlik Çalışması	39
Veri Toplama Aracının Uygulanması	42
Görüşme Formunun Hazırlanması	43
Görüşme Sorularının Belirlenmesi	44
Geçerlik Çalışması	45
Görüşmelerin Gerçekleştirilmesi	45
Verilerin Analizi	46
Nicel Verilerin Analizi	46
Nitel Verilerin Analizi	47
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR	49
Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri	50
Program Amaçlarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	50
Program Amaçlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri	53
Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri	55
Program İçeriğine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	55
Program İçeriğine İlişkin Öğrenci Görüşleri	57
Resim Bölümü Programı Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri	59
Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	59
Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri	63
Resim Bölümü Programı Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri	66
Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	67
Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri	69
Resim Bölümlerindeki Fiziki Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri	71
Fiziki Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri	72
Fiziki Koşullara İlişkin Öğrenci Görüşleri	77
Resim Bölüm Başkanlarının Bölümleri Hakkındaki Görüşleri	82

Bölüm Başkanlarının Resim Bölümlerindeki Eğitim-Öğretime İlişkin Görüşleri	82
Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Görüşler	82
Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Görüşler	87
Resim Bölümü Programı Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşler	92
Resim Bölümü Programı Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Görüşler	99
Bölüm Başkanlarının Resim Bölümlerindeki Fiziki Koşullara İlişkin Görüşleri	104
Resim Bölümlerindeki Mekansal Koşullara İlişkin Görüşler	104
Resim Bölümlerindeki Teknik Koşullara İlişkin Görüşler	109
Bölüm Başkanlarının Resim Bölümlerinin Genel Durumuna İlişkin Görüşleri	114
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER	121
Sonuç	121
Öneriler	128
Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	128
Araştırmacılara Yönelik Öneriler	129
EKLER	130
KAYNAKÇA	152

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: <i>TYYÇ Sanat Temel Alanı Yeterlilikleri</i>	15
Tablo 2: <i>2005 yılı ve sonrasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin Sayısal Artışı</i>	16
Tablo 3: <i>Devlet Üniversitelerindeki Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümleri</i>	18
Tablo 4: <i>Örneklem Grubunda Yer Alan Bölümlere İlişkin Sayısal Veriler</i>	36
Tablo 5: <i>Birinci Bölüme İlişkin Eş Değer Form Güvenirliği Analiz Sonuçları</i>	40
Tablo 6: <i>İkinci Bölüme İlişkin Eş Değer Form Güvenirliği Analiz Sonuçları</i>	41
Tablo 7: <i>Ana ve Alt Temalar</i>	44
Tablo 8: <i>Bulguların Düzenlenmesinde Kullanılan Ana ve Alt Temalar</i>	49
Tablo 9: <i>Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri</i>	50
Tablo 10: <i>Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	53
Tablo 11: <i>Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri</i>	55
Tablo 12: <i>Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	57
Tablo 13: <i>Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri</i>	59
Tablo 14: <i>Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	63
Tablo 15: <i>Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri</i>	67
Tablo 16: <i>Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	69
Tablo 17: <i>Mekansal Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri</i>	72
Tablo 18: <i>Teknik Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri</i>	74
Tablo 19: <i>Mekansal Koşullara İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	77
Tablo 20: <i>Teknik Koşullara İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: 1992 Yılına Kadar Güzel Sanatlar Fakültelerinin İllere Göre Dağılımı	12
Şekil 2: 1992-2004 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin İllere Göre Dağılımı	13
Şekil 3: 2005-2013 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin İllere Göre Dağılımı	17

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz yüzyıl küreselleşmenin arttığı, sınırların hızla yok olduğu ve iletişim araçlarının daha fazla etkinlik gösterdiği bir yüzyıldır. Toplumların bilgi alışverişleri ve yaşamlarına çeşitli şekillerde yön verme istekleri sonucunda; başta sosyal, siyasi ve ekonomik alanlar olmak üzere birçok alanda değişimlerin yaşandığı görülmektedir.

Dünya genelinde yaşanan gelişmeler, tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hissedilmiş ve buna bağlı olarak eğitim politikaları ve dolayısıyla eğitim kurumlarında da çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Ülkemizdeki üniversiteleşme süreci çeşitli farklılıklarla şekillenmiş ve bunun neticesinde üniversiteler gelişerek günümüz yükseköğretim sistemini oluşturmuştur.

Günümüzde toplumların uygarlık ölçütü, yetiştirdiği başarılı sanatçılar ve sanat yapıtlarıdır. Bu açıdan da önemini yadsıyamayacağımız sanat eğitimi günümüze kadar evrensel oluşum gerçeklerine uygun bir şekilde değişip, gelişmektedir (Çobanlı, 1995). Sanat, bilim ve teknoloji ile gittikçe daha yoğun ve sıkı bir ilişki içine girmektedir. Sanat ile bilim ve teknik (teknoloji) arasındaki sınırlar eski belirginliklerini yitirmekte, kesişim alanları hızla büyüyüp genişlemekte (Uçan, 1995), bilim ve teknolojinin sanatta bulduğu yer genişlemekte ve Güzel Sanatlar Fakültelerindeki eğitim öğretime yansımaktadır.

Ülkemizdeki Güzel Sanatlar Fakülteleri sanat eğitimi için kurulmuş ve öğrencilerini üniversite sistemi içinde sanatçı, yani sanat üreticisi olarak yetiştirmeyi amaçlayan eğitim kurumlarıdır (Aksel, 1995). Güzel Sanatlar Fakültelerinin temel amaçlarını açıklayabilmek için “niçin sanat eğitimi?” sorusuna verilen cevapları incelemek gereklidir. Eğitim kurumlarında, okul ortamında çocuğa ve gence sanat ve kültür eğitiminde neyin, niçin öğretilmesi gerektiği bu soruların yanıtlarında ortaya çıkar. Cevaplar çeşitlidir:

- Sanat öteki dersler yanında okul izlencelerinde bir ders olarak yer aldığı için,
- Sanatın öteki derslerden farklı olarak öğretisel değeri yanında ağırlıklı olarak eğitsel değeri olduğu için,
- Görsel sanatlar başlı başına bir öğretim alanı olduğu için (Kırıçoğlu, 2009).

Okullarda bir araç olarak görülen sanatı; *duygu ve düşünce arasındaki iç içe geçmiş bağlantının kurucusu ve öğrenme ve gelişim sürecinin etkin bir yardımcısı* (Gençaydın, 1993) olarak tanımlamak mümkündür. Bu yaklaşıma göre sanat eğitimi; kavramsal ve genel anlamda güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcılık eğitimidir (San, 2003). Sanat eğitimi; kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmek, yetenek ve yaratıcılığını estetik bir seviyeye ulaştırmak amacıyla yapılan eğitim faaliyetlerinin tümüdür (Erbay, 2000). Ayrıca sanat eğitiminin; bireyin tüm ruhsal ve bedensel eğitim bütünlüğü içinde estetik kaygı, düşünce ve görüşlerinin geliştirilmesini, yetenek ve yaratıcılık gücünün olgunlaştırılmasını, sanatsal değerlere hoşgörü ile yaklaşma çabasını esas aldığı ifade edilmektedir (Artut, 2004).

Sanat eğitimi amaç olarak ele yaklaşım ise Güzel Sanatlar Fakültelerinin amaçları ile ilişkili olan “sanatçı eğitimidir”. Güzel Sanatlar Fakültelerinin amacı; öğrencileri belirlenen ilkelere göre geliştirmek, yeteneklerinin en yüksek derecede ortaya çıkmasını sağlamak, çağın koşullarına ayak uydurabilen, sağlıklı bir kültür içeriğine sahip, bireysel duygululuk içerisinde, toplumsal ve tarihsel gerçeğin farkına varan, kendi alanları dışında, onunla ilgili olan tüm faaliyet alanlarındaki uygulamalara yatkın, sanatçı duyarlılığı ve bir o kadar da teknik beceriye sahip, çağdaş sanat anlayışını özümsemiş, yaratıcı, yapıcı, öncü ve üretken tasarımcılar olarak yetiştirmektir (Çobanlı, 1995).

San (1995) ise; bireyin yaratıcı yetisinin geliştirilmesine en uygun ortamın sağlanması için, Güzel Sanatlar Fakültelerinde, mesleki bir sanat eğitimi verilirken, hem özgür, yaratıcı, yorumlayıcı ve özgün; hem de kurallı ve akademik düşünme doğrultulu çalışma ve etkinlikler üzerine kurulu; alan bilgisi, genel bilgi, kültür ve meslek bilgisini birlikte kapsayacak bir program yapısının olması gerektiğini dile getirmektedir.

Literatürde çeşitli şekillerde tanımlanan sanat eğitiminin amaçlarını oluşturmada temel aldığı çocuk, toplum, eğitim, ders ve sanat sonuçta iki ayrı yaklaşımda toplanabilir. Bunlardan birincisi sanatı okullarda bir araç olarak gören yaklaşımlar; ikincisi, sanatı bir amaç olarak gören yaklaşımlardır (Kırıçoğlu, 2002).

Bu araştırma “sanatçı yetiştiren” Güzel Sanatlar Fakültelerinde gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, sanat eğitiminin “sanatçı eğitimi” boyutu araştırma kapsamında ele alınmıştır.

Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihçesi

Türkiye’de sanat eğitiminin tarihçesini iki bölümde incelemek mümkündür. Birinci bölüm Osmanlı İmparatorluğu’ndaki gelişmelerden, ikinci bölüm ise Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar gelen gelişmelerden oluşmaktadır.

Cumhuriyetin ilanından sonra da varlıklarını sürdüren bazı eğitim kurumlarının temelleri Cumhuriyet öncesi döneme uzanmaktadır. Ancak Osmanlı İmparatorluğu’nun eğitim sistemi ile Cumhuriyetin eğitim anlayışı birbirinden farklıdır. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte; yeni ulus olma, yeni bir toplum olma yolunda çağdaşlaşmaya doğru bir süreç yaşanmıştır. Dil devrimi başta olmak üzere yenilikler birbirini izlemiştir (Kırıçoğlu, 2002). Yapılan devrimler ve düzenlemeler sonucunda sanat eğitimi kurumları bir takım değişimler geçirmişlerdir. Bu nedenle, Türkiye’de sanat eğitimi iki başlık altında incelenmiştir.

Cumhuriyet Öncesi (1923 Öncesi) Dönemde Sanat Eğitimi

Tarihsel süreç içinde ele alındığında sanat eğitiminin, henüz kurumsal bir yapılanmanın görülmediği Orta Asya’ya kadar uzandığı söylenebilir. Tarihi kaynaklara göre Türklerin Orta Asya’da ilk kez görüldükleri yüzyıllardan, Cumhuriyet dönemine kadar güzel sanatlara ve bunun eğitimine önem verdikleri görülür (Özsoy, 2003). En eski Türk sanatlarının öğretiminde usta-çırak ilişkileri ile öğretilen sanatların eğitiminden söz edilmektedir. Türk sanatı içinde sanat eğitimi ele alındığında; 1700’den itibaren Türk Sanatı, Batıya bağlanmış ve Batı’dan saraya pek çok sanatçı yerleşmiştir. O dönemde; sarayda usta-çırak ilişkileriyle süren sanat eğitimi, babadan oğla, ustadan çırağa devam ettirilmektedir (Erbay, 2000).

Batıda uygulanan eğitim programlarının örnek alınması ve buna bağlı kurumsal yapılanmalar sonucu resim (çizim) dersleri okul programlarında yer almış ve bir eğitim disiplini olarak sanat ele alınmaya başlanmıştır. 18. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun çöküşünü durdurmak amacıyla askeri ve eğitim alanında gerçekleştirilen yenilikler sonucu, resim derslerinin, önce askeri, daha sonra da sivil okulların programlarına dahil edildiği görülmektedir. 1773’de açılan Mühendishane-i Bahri-i Hümayun, 1796’da açılan Mühendishane-i Berri-i Hümayun, 1827’de açılan Tıbbiye ve 1835’de Harbiye mekteplerinde Batılı anlamda müfredat programları uygulanmış ve bu programlarda, önceleri askeri amaçla da olsa resim derslerine yer

verilmiştir (Özsoy, 2003).

Belirtilen askeri okulda, daha çok askeri amaçlarla yeni resim teknikleri öğretilmeye başlanmış; böylece batı perspektif kuralları ile nesneyi iki boyutlu yüzey üzerinde modle ederek göstermeye yarayan ışık gölge uygulaması gibi kurallar, resim eğitiminin programı içinde yer almıştır (Tansuğ, 1993). Bu kurumlarda verilen resim dersleri, bugün ulaşılan seviyenin ilk hareketleri olması bakımından önemlidir.

Sanat eğitimi açısından bu dönemdeki en önemli gelişme hiç şüphesiz ki, Sanayi-i Nefise Mektebinin (Güzel Sanatlar Akademisi) 1883’de kurulmasıdır (Özsoy, 2003; Kırışoğlu, 2002). Ülkemizde, Cumhuriyet öncesi ilk sanat eğitimi hareketleri içinde, bugünkü akademik seviyede kurulmuş olan Sanayi-i Nefise Mektebi’nin güzel sanatlar eğitiminde önemli bir yeri vardır. Güzel Sanatlar Akademisi, eğitim ve yönetim sistemini Avrupa’da 19. yüzyılın önemli akademilerinden olan Paris Ecole Nationale Supérieure Des Beaux-Arts’dan (Paris Ulusal Güzel Sanatlar Yüksek Okulu) almıştır (Çobanlı, 1995 akt. Erkan, 2011). Bu okulun kurulmasıyla birlikte askerî ressamlar, yerlerini yavaş yavaş bu okullardan mezun olan sivil sanatçılara bırakmışlardır.

Osman Hamdi Bey’in müdürlüğünde, 1887’den 1908’e kadar Sanayi-i Nefise’nin öğretim sorumluluğu yabancılara verilmiştir (Altınkurt, 2005). Resmi adı; Mekteb-i Sanayi-i Nefise-i Şahane olan kurumun eğitim kadrosunda Oksan Efendi, Alexandre Vallauray, Salvator Valeri, Joseph Warnia Zarzecki, Yusuf Rami Efendi, Hasan Fuat Bey ve Aristoklis Efendi yer almaktadır (Zeytinoğlu, 2003).

Cumhuriyet öncesi dönemin sanat ortamında önemli yeri olan isimler arasında, sanat eğitimi konularında çeşitli incelemeler yapmış olan İsmail Hakkı Baltacıoğlu da bulunmaktadır. 1910 yılında Avrupa’ya giderek eğitim ve sanat eğitimi konularında incelemeler yapan İsmail Hakkı Baltacıoğlu 1912 yılında yurda döndükten sonra sanat eğitimi konularında yeni düşünceler ve uygulamaları, gerek verdiği konferanslar, gerekse yazdığı kitap ve makalelerle yaymaya çalışmıştır (Özsoy, 2003).

1909-1910 eğitim-öğretim yılında uygulanmak üzere İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanan ve Meclis-i Maarif (Milli Eğitim Kurulu=Talim Terbiye Kurulu) tarafından kabul edilen idadilerin (liselersin) müfredat programlarında görsel sanatlar eğitimi (resim eğitimi) dersleriyle ilgili olarak; “Lise ve ortaokullarda resim derslerinin ciddiyetle öğretilmesi için ilk olarak resim öğretmenlerinin bilgili ve Sanayi-i Nefise Mektebinden mezun olması gerekir” şeklinde bir bilgi yer almaktadır (Özsoy, 2003).

Hazırlanan programdaki bu bilgiler neticesinde; akademi çıkışlılar, sanatçı olmaları yanında uzun yıllar resim-iş öğretmenliği de yapmışlardır. Ancak bu mezunlar, çocukları kendi yetişme biçimlerine göre eğittikleri gerekçesiyle o yıllarda yetersiz bulunmuş ve eleştirilmiştir (Kırıçoğlu, 2002). Daha sonra 1927’de Akademi içinde resim öğretmeni olmak isteyenlere bir öğretmenlik formasyonu veren kurs açılmıştır (Tonguç, 1932 akt. Kırıçoğlu, 2002). Sonraki yıllarda ülkemize gelen yabancı uzmanların raporları neticesinde bu uygulamadan da vazgeçilmiştir.

Batıyı takip etme çabaları sonucunda öncelikle askeri, daha sonra da sivil okulların programlarına konulan resim dersleri ile başlayan sanat eğitiminin gelişimi, Cumhuriyet’in ilanından sonra da devam etmiştir.

1923 – 1980 Yılları Arasında Sanat Eğitimi

Türkiye’de milli mücadelenin başarıyla sonuçlanmasını izleyen birkaç yıl devlet yapısının cumhuriyetçi, lâik ve modern esaslara göre yeniden kurulması çabalarıyla geçmiştir (Erdoğan, 1992). Başta M. Kemal Atatürk’ün bizzat verdiği talimatlar ve devletin de desteği ile Türk Sanatı Cumhuriyet sonrası dönemde de planlı yükselişine devam etmiştir.

M. Kemal Atatürk; kültür ve sanat sorunlarına oldukça önem vermiş ve devletin görevleri arasına bu konularla uğraşmayı da katarak, sanata ilgiyi devlet politikası haline getirmiştir. Sanatın, temel kültür sorunlarından biri olduğu sık sık vurgulanmış; sanat eğitiminin sorunları milli eğitim sorunlarından bağımsız düşünülmemiştir (Kırıçoğlu, 2002). M. Kemal Atatürk’ün sanat ve eğitim sorunlarına yaklaşımı ve oluşturduğu devlet politikası ile özellikle resim sanatçıları güçlerini birleştirerek oluşturdukları birlikler ile Türk Sanatı’nı olgunlaştırmaya çalışmışlardır (Öndin, 2003).

Cumhuriyet döneminde, özellikle Atatürk çağında her alanda olduğu gibi resim-iş eğitiminde de, bu dersin çağdaş dünyadaki önemine paralel bir gelişme hızlı bir biçimde meydana gelmiştir. İdealist birinci hükümet ve onun Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati ile arkadaşlarının üstün çabaları sonucunda dünyanın o gün için önde gelen ünlü eğitimcileri tarafından verilen raporlar, ülke koşulları da dikkate alınarak değerlendirilmiş ve yapılan çalışmalarla eğitimde büyük hamleler gerçekleştirilmiştir (Özsoy, 2003).

Eğitim alanında M. Kemal Atatürk’ün direktifleriyle Türkiye’ye davet edilen

eğitimciler arasında John Dewey, Leipzig, Frey, Parker, Steihler gibi isimler yer almıştır. Bu yabancı uzmanlardan, ABD'li Eğitim Felsefeci John Dewey, 1924 yılında Türkiye'de bir süre kalarak eğitim sistemi hakkında rapor hazırlamıştır. Bu raporda John Dewey, Türk gençlerinin sanatsal yeteneklerinin güçlü olduğunu, bunların iyi eğitilmeleri halinde güzel sanatlar kültürüne yapacakları katkının, ülkenin uygarlık düzeyinin belirlenmesinde yaratacağı etkiyi vurgulamaktadır (Özsoy, 1998; Kırıçoğlu, 2002).

John Dewey ve Prof. Frey'in Resim-iş derslerinin önemini ifade eden ve bu konuda yurt dışına öğrenci gönderilmesini öneren raporları sonucu Resim-iş eğitimi amacıyla yurtdışına öğrenci gönderilmiştir. Bu öğrenciler döndükten sonra 1932 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü, Resim-iş bölümünü kurmuşlardır (Çobanlı, 1995). Gazi Eğitim Enstitüsünün açılışıyla; daha önce Güzel Sanatlar Akademisi'nde olan Resim-iş öğretmeni yetiştirme görevi bu kuruma devredilmiştir. Resim-iş bölümüne ilk öğretmenler olarak İsmail Hakkı Tonguç, Malik Aksel, Hayrullah Örs, İsmail Hakkı Uludağ, Şinasi Barutçu ve Mehmet Ali Atademir atanmışlardır (Özsoy, 2003). Amacı sanat eğitimcisi yetiştirmek olan Gazi Eğitim Enstitüsü; sanat alanında İstanbul dışında kurulmuş ilk kurumdur. 1955 yılına kadar Güzel Sanatlar Akademisi İstanbul'da, Gazi Eğitim Enstitüsü de Ankara'da eğitim-öğretim yapan tek kurumdur ve ülkemizdeki sanatın gelişimine en büyük katkı bu iki kurumdan yapılmaktadır.

1940-1950 yılları arasında tek partili döneme dayanan yönetim; kendi içinde geliştirdiği halkevleri ve köy enstitüleri aracılığıyla folklorik yaklaşımları benimsemiş ve bunları desteklemiştir. 1945 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin parlamenter sistemi içinde uygulanmaya konan çok partili özgürlükçü demokratik rejim, ülkenin geleneksel sosyo-ekonomik yapısı ile bağdaştırılmaya çalışılmıştır (Tansuğ, 1996).

Çok partili yaşam, büyük toprak ve ticaret çıkarlarının iktidar üzerindeki nüfuzunu artırmış, genel oy ve parti rekabeti, işçi köylü kitesine karşı iktidarların tutumlarını değiştirmiştir (Ersoy, 1998). 1950'den başlayarak toplumsal alanda çok hızlı bir hareketlilik ve değişiklik görülmeye başlanmıştır. Bu durum ülkeyi birçok alanda etkilediği gibi, sanat ve sanat eğitimi alanlarında da etkilemiştir. 1950'li yıllar özgürlükçü demokrasinin, ülkenin sanat yaşamına Batı'daki sanatsal akım ve yenilikleri günü gününe izleyen bir zihniyet ve çok yönlü eğilimler getirdiğini görülmektedir (Tansuğ, 1996).

Türkiye'nin çok partili hayata geçişi sonrası, çağın gereksinim duyduğu yaratıcı, araştırmacı, yenilikçi ve uygulamacı bireyler yetiştirmek amacı ile eğitim-öğretime başlayan bir diğer kurum, 1 Kasım 1955'te yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'dur (Erbay, 2000; Özsoy, 2003). Okulun kurulması Alman Profesör Adolf Schnek'e verilmiştir. Alman Bauhaus tipi eğitim sistemi hedeflenmiştir. Akademi'deki "Sanat için Sanat" kuralına karşı, Tatbiki "Toplum için Sanat" kuralına dönüktür. Batı'daki çağdaş endüstri gerçeğine koşullandırdığı, uygulayıcı bir eğitim türünü hedeflemiş bulunan bu okul ülkemizin ekonomik ve endüstriyel gerçekliği ölçüsünde amacına ulaşmaya çalışmıştır (Çobanlı, 1995). Güzel Sanatlar Akademisi ve Gazi Eğitim Enstitüsü ile birlikte eğitim-öğretim faaliyetlerine İstanbul'da devam eden Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu Türk Sanatının o dönemdeki temel kurumları olmuşlardır.

Günümüz resim sanatının usta sanatçıları arasında yer alan isimler, Güzel Sanatlar Akademisi'nin o dönemki öğretim kadrosu içinde görev almışlardır. Berk ve Gezer (1973) bu isimler arasında; Güzel Sanatlar Akademisi'nin Resim Bölümü öğretim üyelerinden Fethi Kayaalp, Devrim Erbil, Özdemir Atlan, Dinçer Erimez, Adnan Çoker, Gündüz Gölönü, Altan Gürman, Kemal Bilensoy, Reşat Atalık'ın olduğunu belirtmektedir.

Nitelikli öğretim kadrolarıyla dönemin sanat ortamına önemli katkılar sunan sanat eğitimi kurumları 1960 yılı ve sonrasında yaşanan gelişmelerden etkilenmişlerdir. 1960 yılında yaşanan gelişmeler sonrası hazırlanan yasalar sonucu, 1959 yılında seçme sınavı ile öğrenci alınmaya başlayan, öğretim süresi beş yıla çıkarılan ve nitelikli öğretim kadrosu ile eğitim-öğretim faaliyetlerini yürüten Güzel Sanatlar Akademisi, önemli bir değişiklik yaşamıştır (<http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/16.aspx>).

Mustafa Cezar, kendisi ile yapılan görüşmede; 1969'da çıkan "Akademiler Kanunu"ndan söz etmektedir. İlgili kanunun ardından çıkarılan Yükseköğretim Kanunu ile Akademi'de 5 yıllık eğitimin 4 yıla indirildiğini söylemektedir (Gezgin, 2003). Akademi'de yaşanan bir diğer değişiklik ise; aynı kanunla yapılan isim değişikliği olmuştur. Güzel Sanatlar Akademisi'nin adı, 1969 tarihinde İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi olmuştur. O dönem bir başka kurum olan Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu'nda da 1966 yılına kadar 2+2 yıl olarak biçimlenmiş olan eğitim bu yıldan itibaren dört yıllık yüksek öğretim programına dönüştürülmüştür (Özsoy, 2003).

1945 ve 1960 yıllarında olduğu gibi, 1970’li yıllar da üniversiteleri olumlu ve olumsuz bir çok yönden etkisi altına alan yıllar olmuştur (Arslan, 1999; Çelik ve Tekeli, 2009). Sözü edilen yıllarda ülke genelinde, kargaşa ve çatışma ortamı çoğu zaman egemen olmuştur. Diğer tarihlerde olduğu gibi, 1970’li yılların kargaşa ortamında da genelde eğitim, özeldede görsel sanatlar eğitiminden, araştırmalara, yeniliklere dayalı uygulamalar ve sonuçlar almak hiç kuşkusuz mümkün olmamıştır (Özsoy, 2003). Yaşanan kargaşa ortamında bazı üniversiteler eğitimlerine ara vermek durumunda kalmış ve sonrasında yasalarında birçok değişiklikler yapılmıştır. Yapılan bu değişiklikler günümüz Fakültelerinin gelişiminin temellerini oluşturan değişiklikler olmuştur.

Güzel Sanatlar Fakültelerinin gelişimi açısından bir diğer önemli gelişme İstanbul dışında gerçekleştirilmiştir. Dokuz Eylül Üniversitesi’ne bağlı Ege Üniversitesi Senatosu’nun 2.9.1975 gün ve 55/21 sayılı kararlarıyla üniversite bünyesinde Güzel Sanatlar Fakültesi kurulmuştur. İzmir’de kurulan fakülte aynı zamanda yurdumuzda güzel sanatlar alanında üniversite bünyesinde kurulmuş ilk fakültedir (Erbay, 2000). Kurulan bu kurum sanatın yurt geneline yayılması için başlatılan önemli bir adım olmuş ve İstanbul’un dışında sanatçı yetiştirme amacı taşıyan ikinci bir merkez oluşturmuştur.

1980 – 2004 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Fakültelerindeki Gelişmeler

12 Eylül 1980 tarihi sonrası oluşturulan yeni yönetim birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da çeşitli düzenlemelere gitmiştir. Eğitim alanında yapılan bu düzenlemelerin en önemlisi 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’dur. Tüm yükseköğretim kurumlarını ilgilendiren ve günümüzde yürürlükte olan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun getirdiği düzenlemeler sonucunda sanat eğitimi veren kurumlar çeşitli değişiklikler geçirmiştir.

1981 tarihinde yayınlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile akademik, kurumsal, idari yönden yeniden yapılanma sürecine girilerek ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumları Yükseköğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında toplanmıştır (Bilgin, 2009). YÖK (2007) tarafından yayınlanan “Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi” isimli yayında; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun yürürlüğe girdiği 1981 yılı öncesinde Türkiye’de, liseüstü eğitim-öğretim veren beş tür yükseköğretim kurumu bulunduğu belirtilmektedir. Bunlar;

- Üniversiteler,
- Akademiler,
- Bakanlıklara bağlı 2 yıllık meslek yüksekokulları ve konservatuarlar,
- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 3 yıllık (1979' da, bazıları 4 yıla çıkarıldı) eğitim enstitüleri,
- YAYKUR'dur (1974, Mektupla öğretim).

Yeni yasa ile birlikte dağınık bir yapıda olan yükseköğretimin tek bir merkezde toplanması amacı ile bir düzenleme planlanmıştır. Bu düzenleme 22 Haziran 1982'de 41 No.lu Kanun Hükmündeki Kararnameyle yapılmıştır (Çelik ve Tekeli, 2009). Sözü edilen bu düzenlemenin sanat eğitimi kurumlarına ilk etkisi, isim değişikliği şeklinde olmuştur. Çünkü ilgili yasa öncesinde "Akademi" adı ile anılan sanat eğitimi kurumlarında, yapılan değişiklik ile Güzel Sanatlar Fakültesi ismi kullanılmaya başlanmıştır. Sanat Eğitimi akademiler dahilinde veren yükseköğretim kurumları olan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi ve Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi'nin isim ve bağlantıları 1982 yılında yapılan ilgili düzenleme ile değiştirilmiştir. Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 1983 yılında Mimar Sinan Üniversitesi adıyla yeniden örgütlenmiştir. Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi'nin adı ise; 1982 yılında 41 sayılı YÖK teşkilatı hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 14. maddesi uyarınca "Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu" olarak değiştirilmiş, daha sonra da "Güzel Sanatlar Fakültesi" olarak Marmara Üniversitesi'ne bağlanmıştır (Erbay, 2000).

Akademik anlamda sanat eğitimi veren ilk kurum olan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin kuruluşundan 1982 yılına kadar geçen sürede kurulan tüm sanat eğitimi kurumları çeşitli üniversitelere bağlanmış ve "Güzel Sanatlar Akademisi" olan isimleri "Güzel Sanatlar Fakültesi"ne dönüştürülmüştür. Gerçekleştirilen isim değişikliği ile o tarihe kadar tek başlarına bir kurum olan akademiler bir üniversiteye bağlı akademik birim olarak faaliyetlerini sürdürmeye başlamışlardır.

Sanat eğitimi kurumlarının YÖK çatısı altında yeniden yapılandırılması konusunda olumlu ve olumsuz bir takım görüşler ortaya atılmıştır. Turani (1995) yapılan bu değişikliğin olumsuz etkilerinin olduğunu belirtmektedir. Turani'ye göre; YÖK ve Türkiye'deki üniversiter sistem, güzel sanatlar eğitiminin içinde bulunması gereken coşkulu, yaratıcı atmosferi oluşturamamakta ve öğrencilerin elini kolunu

bağlamaktadır. Sanatçı olmak için fakültelere gelen öğrenciler, kredi tutturmaya ve şuradan bir diploma alıp gitsem de kurtulsam mantığına doğru zorlanmaktadırlar.

Benzer şekilde olumsuz görüş bildiren bir diğer isim, sanatçı ve eğitimci Neş'e Erdok olmuştur. Melishan Devrim'in (2003) Neş'e Erdok ile yapmış olduğu röportajında, yeni düzenlemelerin olumsuz etkileri dile getirilmiştir. Erdok'a göre; atölye sistemi, eğitim programları ve değerlendirme konularında YÖK yasası ile yapılan düzenlemeler güzel sanatlar eğitimine uygun değildir. Erdok ilgili röportajda bu görüşünü şu şekilde ifade etmektedir:

“YÖK Yasasının akademi eğitimini değiştirmemesine çalıştık. Bizim atölye sistemimize çok karşı bir sistem aslında. Galeri senesi kalktı, ama yine birinci sınıfta desen dersi var. Atölye çalışmalarında vizeler ve final sınavları, çok daha mekanik hale getirdi işi. Vize ve final sistemi, güzel sanatlar eğitimine uygun değildir ... Dönem başlıyor, bir buçuk iki ay sonra öğrenci daha herhangi olumlu bir iş ortaya koymadan sınava alıyorsunuz, yani öğrencinin bizim için sınavlardaki notu değil, genel eğilimi ve gelişmesi önemlidir. Burada hoşgörülü davranarak, atölye sistemini bozmamaya çalışarak sistemin etkilerine karşı koymaya çalışıyoruz” (Devrim, 2003 akt. Keser, 2009).

YÖK çatısı altında birleşim konusundaki yorumlara farklı açıdan bakan görüşleri de görmek mümkündür. Yukarıdaki olumsuz yaklaşımların tersine, YÖK çatısı altında birleşimin olumsuz olmadığını belirten görüşler de bulunmaktadır. Tuncay'a (1995) göre; sanat eğitiminin ülkemizdeki üniversite çatısı altında sürdürülmek istenmesinin kuramsal açıdan olumsuz bir yanı yoktur. Yakınılan konular büyük ölçüde merkezde üretilen global kararlar ile akademik ve mali özerklik konusunda ısrarla sürdürülmek istenen, eşyanın tabiatına aykırı uygulama alışkanlıklarından kaynaklanmaktadır. Bu konudaki tartışmalar YÖK'ün kuruluşunda ortaya çıkmasına rağmen günümüzde de tartışılmaya devam edilen konular arasında yer almaktadır.

Yükseköğretim sistemi ile bağlantıları akademik birim olarak yeniden yapılandırılan Güzel Sanatlar Fakültelerinde; bağlı oldukları 2547 sayılı yasa kapsamında yapılan diğer değişiklik bilim dallarının yeniden tanımlanması olmuştur. İlgili Kanun uyarınca; sanat dallarının tanımlanabilmesi için, anabilim dalı kullanılan her yerde, anasanat dalı kavramlarını kullanan değişiklikler yapılmıştır. Bu düzenleme

ile birlikte resim, heykel, grafik vb. sanat dalları, yasalarda, bilim dalları ile eşdeğer sayılmışlardır. Bu düzenlemeye ek olarak; bilim alanında doktoranın gerektiği yerlerde sanat eğitimi kurumları için sanatta yeterlik kavramı kullanılmaya başlanmıştır (Çelik ve Tekeli, 2009). Böylece bilim dalı olarak tanımlanan sanat alanlarında yapılan doktoranın eşdeğeri, sanatta yeterlik olarak belirlenmiştir.

Güzel Sanatlar Fakültelerinde var olan mevcut sanat dallarına ilişkin düzenlemenin ardından ilgili anasanat dalının bağlı olduğu bölümlere yerleştirilecek öğrencilerin seçimi ile ilgili değişiklik yapılmıştır. Öğrenci seçimi ile ilgili olarak, YÖK Kanununun 45. Maddesine; 19/8/1983 tarih ve 2880 sayılı Kanun ile “Yükseköğretim Kurulunca düzenlenen esaslara göre belli sanat dallarında üstün kabiliyetli olduğu tespit edilen öğrenciler, ilgili dalda eğitim yapmak kaydıyla yine bu esaslar içerisinde belirlenecek özel yöntemlerle yükseköğretim kurumlarına alınabilirler” (RG,1983:18140) ifadesi eklenmiştir. Böylece sanat dallarındaki yükseköğretim kurumlarına yetenek sınavı ile öğrenci alma olanağı getirilmiştir (Çelik ve Tekeli, 2009). İlgili kanun maddesi 30/3/2012 tarihli ve 6287 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, “Yükseköğretim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslara göre, belli sanat ve spor dallarında üstün kabiliyetli olduğu tespit edilen öğrenciler ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunca tespit edilen uluslararası bilimsel yarışmalarda ödül kazanan öğrenciler, ilgili dallarda eğitim yapmak kaydıyla yükseköğretim kurumlarına yerleştirilebilir.” (RG,2012:28261) şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

Öğrenim süreleri, bilim alanları ve öğrenci seçimleri ilgili yasalar tarafından belirlenen fakültelerin öğretim kadrolarına ilişkin düzenlemeler de yapılmıştır. İlgili kanun değişiklikleri ile kendisini sanat ortamında kabul ettirdiğine karar verilen elemanlara Güzel Sanatlar Fakültelerinde kurulan komisyonlarca Profesör, Doçent ve Yardımcı Doçent unvanları verilmiştir. Daha sonraları açılan sınavlar ile birçok kişiye doktora derecesinin sanatta karşılığı olan “Sanatta Yeterlik” derecesi verilmiştir (Özsoy, 2003). Yapılan bu uygulama, akademilerde alınan unvanların Yükseköğretim Kanunundaki eşdeğerini belirlemek ve yeni Güzel Sanatlar Fakültelerinin açılması sonucu artan öğretim elemanı ihtiyacını karşılamak için gerçekleştirilmiştir. Ancak bu sınavlarda gerekli titizliğin gösterilmemesi, 1980’li yıllarda gerçekleşen uygulamaların zamanla tartışılmasına neden olmuştur (Özsoy, 2003). 1980 yılı sonrası Güzel Sanatlar Fakülteleri için oluşturulan, eklenen ve değiştirilen maddeler ile birlikte, mevcut

yapılanmaları 2547 sayılı kanuna uygun hale getirilmiştir.

Örgütsel yapılanmalara ilişkin düzenlemelerin yanı sıra, niceliksel yapılarında da gelişmeler yaşanmıştır. 1982 yılında Türkiye’de; Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Ege Üniversitesi’nden ayrılarak Dokuz Eylül Üniversitesi’ne bağlanan Güzel Sanatlar Fakültesi olmak üzere 3 fakülte bulunmaktadır. 1983 yılında yürürlüğe giren kararname ile Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve Anadolu Üniversitesi Uygulamalı Sanatlar Yüksek Okulu eklenmiş ve sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumu sayısı 5’e yükselmiştir (Erbay, 2000).

1975 yılında Ege Üniversitesi’ne bağlı olarak İzmir’de kurulan Güzel Sanatlar Fakültesi ile başlayan yurt geneline dağılım süreci; Ankara ve Eskişehir’de kurulan kurumlar ile devam etmiştir (Şekil 1).

* Güzel Sanatlar Fakültesi olan iller koyu renkle gösterilmiştir.

Şekil 1: 1992 Yılına Kadar Güzel Sanatlar Fakültelerinin İllere Göre Dağılımı

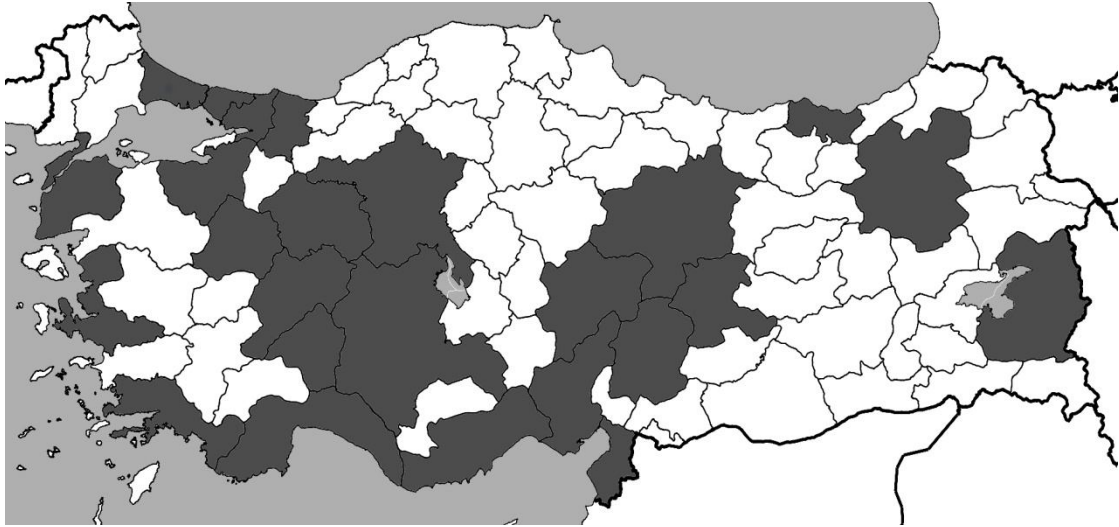
Kaynak: Fakültelerin kurulması ile ilgili Resmi Gazete kayıtlarından derlenmiştir.

Yürürlüğe konan YÖK Kanunu sonrasında; 1982 yılında 8, 1987 yılında 1 ve 1992 yılında 23 yeni üniversite kurulmuştur (YÖGM, 2010). Kurulan yeni üniversitelerin bünyesinde zaman içerisinde Güzel Sanatlar Fakülteleri açılmış ve 2000 yılına gelindiğinde fakülte sayısı 21’e ulaşmıştır. Politik kararlar ve toplumsal beklentiler neticesinde üniversiteler kendilerini çeşitli alanlarda kanıtlama gereksinimi duymuşlardır. Bu ihtiyaçlar pek çok üniversitede Güzel Sanatlar Fakültelerinin

oluşturulması yönünde bir eğilim ortaya çıkarmış ve bu eğilimler Yüksek Öğretimin üst yönetim organlarınca desteklenmiştir (Tuncay, 1995).

1992-2000 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı düzeyinde yapılan açıklamalar ve dile getirilen düşünceler de sanat eğitimi kurumlarının yapılanmasında etkili olmuştur. Bu dönemde Avrupa Birliği'ne giriş aşamasında özellikle sanat ve spor alanında girişimlerin yapılması gerekliliğinin önemle vurgulandığı göze çarpmaktadır. Bu açıklamalardan sonra Güzel Sanatlar Fakültelerinin sayılarının yeterli öğretim elemanına, alt yapıya ve teknik donanımına sahip olunmadan hızla arttırıldığı görülmektedir (Keser, 2009). Belirtilen artış, 2000 – 2004 yılları arasında da devam etmiş, 5 yeni fakülte daha kurulmuş ve fakülte sayısı 26 olmuştur.

Yeni kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri ile birlikte, çeşitli sanat dallarını uygulayan, eserler üreten, sanatın gelişmesine ve yurt geneline yayılmasına katkı sağlayan sanat merkezleri olan fakülteler, İstanbul, Ankara ve İzmir'in dışına çıkmış ve tüm Türkiye'de varlığını sürdürmeye başlamıştır (Şekil 2).

* Güzel Sanatlar Fakültesi olan iller koyu renkle gösterilmiştir.

Şekil 2: 1992-2004 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin İllere Göre Dağılımı

Kaynak: Fakültelerin kurulması ile ilgili Resmi Gazete kayıtlarından derlenmiştir.

2005 Yılı Sonrasında Yapılan Yeni Düzenlemeler

1960'lı yıllarda bir kavram olarak ortaya çıkan küreselleşme, genel bir anlatımla, dünyanın küçülmesi ve bir bütün olarak dünyalılık bilincinin oluşmasını anlatmaktadır.

Bilgi, iletişim ve ulaşım teknolojilerindeki hızlı değişim ise küreselleşme sürecini hızlandıran araçlardır. Bu teknolojiler sayesinde, insanlar ve toplumlar arası iletişim ve etkileşimin hızı ve alanı da artmıştır (Karaman, 2010).

Bilgi ve iletişim imkanlarına paralel olarak yaşanan gelişmeler, tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de hissedilmiş ve dünyadaki gelişmeleri yakından takip edebilmek için eğitim kurumlarında çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Bu bağlamda; ülkemiz yükseköğretim sistemi de 2000’li yılların başında; Avrupa Birliği’yle bütünleşme sürecine girmiştir ve uluslararası düzeyde rekabet gücüne sahip bir Avrupa Yüksek Öğretim Bölgesi oluşturulmaya çalışılmıştır (YÖK, 2003 akt. Oğuz, 2004).

Türkiye’nin 2001 yılında yapılan Prag Bakanlar Konferansı sonrasında katıldığı uluslararası eğitim örgütlenmesi “Bologna Süreci”dir. Söz konusu oluşum, bir Avrupa yüksek öğretim alanı tesis etmeyi hedeflemektedir. Arzulanan hedef ise üye ülkelerin eğitim sistemlerinin tek tip yüksek öğretim sistemi haline getirilmesidir. Sistem çerçevesinde diploma ve derecelerin tanınması, kalite güvencesi, öğrenci ve öğretim elemanları hareketliliği, yaşam boyu öğrenmeyi teşvik, yüksek öğretimde Avrupa boyutunu geliştirmek gibi eylem planları bulunmaktadır (YÖK, 2013).

Bu sürece dahil olan Türk Yükseköğretim Sisteminin yapmış olduğu en önemli değişiklikler, Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS/ECTS), öğrenci değişim programı ve Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) çalışmalarıdır (YÖK, 2013).

2005 yılı ve sonrasında; dünyanın ve Avrupa’nın çeşitli sanat eğitimi kurumları ile ülkemizdeki Güzel Sanatlar Fakülteleri arasında etkileşimi sağlamak, iletişimi güçlendirmek, çeşitli alanlarda iş birliği ve öğretim elemanı/öğrenci değişimi sağlamak için Bologna Süreci kapsamında çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalar sayesinde Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun olan öğrencilere; mezun oldukları programın ve aldıkları derslerin tamamının, sürece üye olan diğer ülkeler tarafından tanınması sağlanmaktadır. Ayrıca sürece dahil olan ülkeler ile yapılan anlaşmalar sonucu, çeşitli ülkelere öğretim elemanı ve öğrenciler ülkemizdeki Güzel Sanatlar Fakültelerinde belirli dönemlerde bulunmuş ve farklı kültürlerin etkileşimi sağlanmıştır. Aynı zamanda ülkemizdeki fakültelerden de yurtdışındaki çeşitli üniversitelere kısa süreli sanat eğitimi için öğretim elemanları ve öğrenciler gönderilmiştir. Bu uygulama; sanat eğitiminin farklı ülkelerdeki uygulamalarının yerinde görülmesine imkan tanımaktadır.

TYYÇ kapsamında yapılan çalışmalar; güzel sanatlar eğitiminde, farklı ağırlıklar gösteren sanat-tasarım dallarında sanatçı-tasarımcı yetiştirilmesini, toplumun sanatsal yapısının evrensel değerlere ulaştırılmasını, sanatın, tasarımın ve endüstrinin üst düzey kadrolarının oluşturulmasını ve gelecek kuşaklara kendi meslek alanlarında yetkin ve bilgili bireylerin yetiştirilmesini amaçlamaktadır (YÖK, 2011).

Bu planlamada eğitimin hedefi, öğrencinin eğitim süresi boyunca, yaratıcı gücünü açığa çıkarmak; sezgilerini geliştirmek; araştırma, uygulama, deneme, denetleme ve sonuçlandırma süreçlerini içeren bilimsel metotlar çerçevesinde düşünmesini sağlamak; yaratıcı estetik, çağdaş teknoloji kullanımı ve işlevsel üretim ilkelerine dayanan eğitim-öğretim sonucunda, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek ve öğrencilere alanlarında güçlü bir sanatçı olma ayrıcalığı, tasarımcı kişilik, bilimsel düşünme ve üretme alışkanlıkları kazandırmaktır (YÖK, 2011).

Temel Alan Yeterlilikleri çalışması sonucunda sanat eğitimi veren lisans düzeyindeki eğitim kurumları için aşağıdaki tabloda sunulan yeterlilikler belirlenmiştir.

Tablo 1:

TYYÇ Sanat Temel Alanı Yeterlilikleri

BİLGİ -Kuramsal -Olguasal	BECERİLER -Bilişsel -Uygulamalı	YETKİNLİKLER			
		Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Öğrenme Yetkinliği	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alana Özgü Yetkinlik
1. Sanat kültürü ve estetik konularına ilişkin bilgiye sahiptir.	1. Kuram ve uygulama bütünlüğü sağlar.	1. Tek başına, bağımsız olarak ve/veya grup içinde uyumlu ve üretken olarak çalışır.	1. Kendi çalışmalarını sorgular.	1. Hedef kitlesini tanımlayarak alanı ile ilgili çalışmalar paylaşır.	1. Sanat ve tasarım konusunda ulusal ve uluslararası değerlerin farkındadır.
2. İlgili sanat alanına özgü sanat tarihi konusunda bilgi sahibidir.	2. İlgili sanat alanına ilişkin yöntem ve teknikleri kullanır.	2. Proje süreçleri içinde etkin olarak yer alır.	2. Çözümleyici ve eleştirel düşünür.	2. Çalışmalarını topluma anlatabilecek iletişim becerisine sahiptir.	2. Soyut ve somut kavramları; yaratıcı düşünceye, yenilikçi ve özgün yapılara dönüştürebilir.
3. Sanat ve tasarım materyalleri bilgisine sahiptir.	3. İlgili sanat alanının içindeki alt disiplinlerin etkileşimini değerlendirir.	3. Alanıyla ilgili özgün yapıtlarını topluma paylaşır ve sonuçlarını değerlendirir.	3. Yaşam boyu öğrenme kavramını özümser.	3. Alanı ile ilgili konuları uzman ya da uzman olmayan kişilere görsel, yazılı ve sözlü iletişim yöntemlerini kullanarak etkin ve doğru olarak aktarır.	3. Alanında başarıyla iş yürütebilecek duyarlılığa sahiptir.
4. Sanat ve tasarım yöntem ve teknikleri konusunda bilgi sahibidir.	4. Çözümlemeye dayalı yorum becerisine sahiptir.			4. Bir yabancı dili kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar (Avrupa Dil Portföyü Genel Düzeyi : B1 Düzeyi).	4. Estetik farkındalığa sahiptir.
5. İlgili sanat alanındaki yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda bilgi sahibidir.	5. Çok boyutlu algılayabilme, düşünebilme, tasarlayabilme, uygulayabilme becerisini geliştirir.			5. Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.	
6. İlgili sanat alanının ilişkili olduğu disiplinlerarası etkileşim konusunda bilgi sahibidir.	5. Duyusal algıyı somutlaştırır.				
7. Araştırma yöntemleri konusunda bilgi sahibidir.					
8. Sanatsal eleştiri yöntemleri konusunda bilgi sahibidir.					
9. Sanat ve bilim etiği konusunda bilgi sahibidir.					

Kaynak : http://tyyc.yok.gov.tr/raporlar/21_SANAT_13_01_2011.pdf (Erişim Tarihi: 16.08.2011).

Sanat Temel Alanı Yeterlilikleri; bilgi, beceri ve yetkinlikler başlıkları altında gruplanmıştır. Yükseköğretim alanında yeterlilik; herhangi bir yükseköğretim derecesini başarı ile tamamlayan bir kişinin neleri bilebileceği, neleri yapabileceği ve nelere yetkin olacağını ifade etmektedir (YÖK, 2010).

Uluslararası boyutta yapılan düzenlemelerle birlikte, 2005 yılı sonrasında yaşanan gelişmelerin bir diğerini de fakülte sayılarında yaşanan artış oluşturmaktadır. 2005 yılına kadar toplam 26 olan fakülte sayısı %158 artış göstermiş ve 2013 yılında 67'ye ulaşmıştır. 2005 yılından itibaren Güzel Sanatlar Fakültelerinin sayısal artışı Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2:

2005 yılı ve sonrasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin Sayısal Artışı

Yıl	Kurulan Fakülte Sayısı	Toplam Fakülte Sayısı	Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı
2004	3	26	% 13,0
2005	5	31	% 19,2
2006	--	--	--
2007	5	36	% 16,1
2008	3	39	% 8,3
2009	5	44	% 12,8
2010	5	49	% 11,3
2011	4	53	% 8,1
2012	12	65	% 22,6
2013	2	67	% 3,0

Kaynak : Fakültelerin kurulması ile ilgili Resmi Gazete kayıtlarından derlenmiştir.

Fakültelerin kurulmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararlarının yayımlandığı Resmi Gazete kayıtları incelendiğinde 2013 yılı itibariyle Türkiye'de; 51 Güzel Sanatlar Fakültesi, 7 Sanat ve Tasarım Fakültesi, 3 Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, 5 Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ve 1 Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi olmak üzere 67 fakülte bulunduğu belirlenmiştir. Vakıf kuruluşlarına bağlı özel üniversitelerdeki fakülteler de eklendiğinde ülkemizdeki Güzel Sanatlar Fakültesi sayısı 110'a ulaşmaktadır. Farklı isimler altında yapılan fakülteler, araştırmada ortak

bir isimle ‘‘Güzel Sanatlar Fakültesi’’ olarak anılmaktadır.

Günümüzde 58 il’e yayılan ve Türkiye’nin tüm bölgelerinde bulunan Güzel Sanatlar Fakültelerinin birçoğu eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamıştır. Kuruluş aşamasında olan fakültelerin ise kısa süre içinde eğitim-öğretim faaliyetlerine başlayacağı belirtilmektedir. 2005-2013 yılları arasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin dağılımı Şekil 3’te sunulmuştur.

* Güzel Sanatlar Fakültesi olan iller koyu renkle gösterilmiştir.

Şekil 3: 2005-2013 Yılları Arasında Güzel Sanatlar Fakültelerinin İllere Göre Dağılımı

Kaynak: Fakültelerin kurulması ile ilgili Resmi Gazete kayıtlarından derlenmiştir.

Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümleri

Resim Bölümleri; Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde açılan, öğrencilerini güzel sanatların temel amaçları doğrultusunda yetiştirmeyi amaçlayan ve lisans düzeyinde eğitim-öğretim yapan bölümlerdir.

Tablo 3’de Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü olan üniversitelerin; kuruluş yılı, fakülte kuruluş yılı, Resim Bölümlerinde eğitim-öğretime başlangıç yılı, öğretim elemanı sayıları ve yıllık öğrenci kontenjanları başlıklar halinde sunulmuştur. Bilgilerin düzenlenmesinde, YÖK istatistikleri, Yükseköğretim Genel Müdürlüğü verileri, Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararları ve araştırmacı tarafından ilgili birimlerden edinilen bilgiler esas alınmıştır.

Kuruluş aşamasında olan bölümler de ayrıca belirtilmiştir. Listede bu şekilde

belirtilmiş olan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerinin kurulması ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararları çıkmış ancak çeşitli nedenlerden dolayı eğitim-öğretime henüz başlanmamıştır.

Tablo 3:

Devlet Üniversitelerindeki Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümleri

SIRA NO	ÜNİVERSİTE ADI	ÜNİVERSİTE KURULUŞ YILI	FAKÜLTE KURULUŞ YILI	RESİM BÖLÜMÜNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM BAŞLANGIÇ YILI	RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI*					RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİ KONTENJANI	
					Prof.	Doç.	Yard. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.		Okt.
1	ABANT İZZET BAYSAL	1992	2005	2011-2012	-	1	2	-	-	-	30
2	ADİYAMAN	2006	2009	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	1	-	-
3	AFYON KOCATEPE	1992	2001	2002-2003	-	-	2	2	2	-	30
4	AHI EVRAN	2006	2012	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
5	AKDENİZ	1982	1999	1999-2000	1	1	2	2	5	1	25
6	ANADOLU	1973	1983	1991-1992	3	1	-	-	3	-	55
7	ARDAHAN	2008	2012	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
8	ATATÜRK	1957	1993	1994-1995	-	3	5	-	2	-	30
9	BALIKESİR	1992	2005	2005-2006	-	1	1	-	1	-	30
10	BATMAN	2007	2010	2013-2014	-	-	3	-	-	-	15
11	BİTLİS EREN	2007	2013	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
12	BÜLENT ECEVİT	1992	2008	2010-2011	-	-	4	1	2	-	20
13	CUMHURİYET	1974	1999	2001-2002	-	-	1	3	2	1	20
14	Ç.KALE ONSEKİZ MART	1992	1997	2000-2001	1	1	3	2	4	1	30
15	ÇANKIRI KARATEKİN	2007	2007	2007-2008	1	1	1	5	2	-	16
16	ÇUKUROVA	1973	1993	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
17	DOKUZ EYLÜL	1982	1975	1983-1984	1	1	4	1	8	-	20
18	DUMLUPINAR	1992	1999	2003-2004	-	1	3	2	1	-	40
19	DÜZCE	2006	2010	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	1	1	-	-
20	ERCİYES	1978	1993	1993-1994	-	3	2	4	1	1	20
21	GAZİ	1926	2005	2006-2007	4	-	1	-	3	-	15
22	GAZİANTEP	1987	2009	Kuruluş Aşamasında	-	-	2	4	2	-	-
23	GAZİOSMANPAŞA	1992	2009	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-

ÜNİVERSİTE ADI	ÜNİVERSİTE KURULUŞ YILI	FAKÜLTE KURULUŞ YILI	RESİM BÖLÜMÜNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM BAŞLANGIÇ YILI	RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI*					RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİ KONTENJANI		
				Prof.	Doç.	Yard. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.		Okt.	
24	GİRESUN	2006	2008	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	1	-	-
25	HACETTEPE	1967	1983	1983-1984	1	2	3	2	4	-	30
26	HAKKARİ	2008	2012	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	1	-	-	-
27	HARRAN	1992	2007	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
28	HİTİT	2006	2013	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
29	IĞDIR	2008	2011	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
30	İNÖNÜ	1975	2001	2004-2005	-	1	3	1	1	-	15
31	KAFKAS	1992	2011	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
32	K.MARAŞ SÜTÇÜ İMAM	1992	2004	2010-2011	-	-	2	-	1	-	20
33	KARABÜK	2007	2007	2007-2008	-	-	2	1	3	-	25
34	KARADENİZ TEKNİK	1955	2004	2009-2010	1	3	-	2	2	-	15
35	KIRIKKALE	1992	2005	2012-2013	-	-	3	-	1	3	30
36	KOCAELİ	1992	1997	1997-1998	1	2	2	3	3	-	25
37	MARDİN ARTUKLU	2007	2007	Kuruluş Aşamasında	-	-	3	-	5	-	30
38	MARMARA	1883	1955	1957	2	2	7	-	1	-	30
39	MERSİN	1992	1992	1993-1994	1	1	3	1	3	-	30
40	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR	1882	1883	1883	8	2	6	1	11	-	40
41	MUĞLA SITKI KOÇMAN	1992	2004	2004-2005	-	-	3	-	1	-	15
42	MUSTAFA KEMAL	1992	1995	2003-2004	-	-	3	3	2	-	15
43	NAMIK KEMAL	2006	2010	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
44	NECMETTİN ERBAKAN	2010	2012	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
45	NEVŞEHİR	2007	2008	2011-2012	-	-	3	-	2	-	30
46	ONDOKUZ MAYIS	1975	2012	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	-	-	-	-
47	ORDU	2006	2009	Kuruluş Aşamasında	-	-	-	1	-	-	-
48	SAKARYA	1992	1997	1997-1998	1	1	3	1	1	1	30
49	SELÇUK	1975	1999	2007-2008	-	2	2	2	1	-	30
50	SÜLEYMAN DEMİREL	1992	1994	1994-1995	-	-	4	-	-	-	15
51	TRAKYA	1982	2005	2008-2009	-	1	2	2	1	-	30

ÜNİVERSİTE ADI	ÜNİVERSİTE KURULUŞ YILI	FAKÜLTE KURULUŞ YILI	RESİM BÖLÜMÜNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM BAŞLANGIÇ YILI	RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI*					RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİ KONTENJANI		
				Prof.	Doç.	Yard. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.		Okt.	
52	ULUDAĞ	1975	1995	2007-2008	1	-	3	2	1	2	25
53	UŞAK	2006	2007	Kuruluş Aşamasında	-	-	3	-	-	-	-
54	YÜZÜNCÜ YIL	1982	1997	1997-1998	-	1	1	-	5	-	15
				RESİM BÖLÜMÜ TOPLAM ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI*					TOPLAM ÖĞRENCİ KONTENJANI		
				Prof.	Doç.	Yard. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.		Okt.	
				27	32	88	41	90	10	891	

*Öğretim elemanı sayıları 2013 yılı Aralık ayı verilerine göre düzenlenmiştir.

Kaynak: YÖK istatistikleri, Yükseköğretim Genel Müdürlüğü verileri, ÖSYM verileri, Bakanlar Kurulu Kararları ve araştırmacı tarafından ilgili birimlerden edinilen bilgiler esas alınmıştır.

Resim Bölümlerinin kuruluşları tarihsel açıdan incelendiğinde iki dönemde yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu dönemler 1992-2004 yılları arasını kapsayan birinci dönem ve 2005-2013 yılları arasını kapsayan ikinci dönemdir. Bu dönemler Türkiye’de toplu olarak üniversitelerin açıldığı dönemlerdir.

Türkiye’deki 67 Güzel Sanatlar Fakültesi’nin 54’üne bağlı Resim Bölümü bulunmaktadır. Bu bölümlerin 35 tanesi eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamışken 19 bölüm ise kuruluş aşamasındadır. Resim Bölümü bulunmayan 13 fakülte ise 2012 yılı içinde kurulmuş veya geçmiş yıllarda kurulmasına karşın Resim Bölümü açılmamıştır.

2013 yılı verilerine göre Resim Bölümlerinin toplam öğrenci kontenjanı 891, öğretim elemanı sayısı ise toplam 288’dir. Kuruluş aşamasında olan bölümlerin de eğitim-öğretime başlaması ile ortalama 25 öğrencinin alındığı Resim Bölümlerinde öğrenim gören toplam öğrenci sayısının yaklaşık 5400, her yıl mezun olacak toplam öğrenci sayısının ise yaklaşık 1300 olması hesaplanmaktadır.

Resim Bölümlerinin Eğitim Programları

Diğer bilim dalları gibi sanatın öğretimi de, eğitim programlarının temel öğelerinin organize edilmesi ile yapılmaktadır. Eğitim programları aşağıda sıralanan dört temel

öğenin birleşiminden oluşmaktadır (Demirel ve Kaya, 2006; Çelik, 2006).

- Hedef (Amaç)
- İçerik
- Eğitim Durumu (Öğretme-Öğrenme Süreci)
- Ölçme-Değerlendirme

Eğitim programlarının bu öğeleri arasında bir etkileşim bulunmaktadır. Eğitim programının hedefleri uzak ve genel hedeflere, içeriği program hedeflerine, öğretme-öğrenme süreci içeriğe ve hedeflere, ölçme-değerlendirme süreci ise diğer üç öğeye bağlı olarak hazırlanır. Bu nedenle bu öğelerin birisinde meydana gelen bir aksama veya değişim, tüm eğitim programını etkilemektedir (Demirel, 2012).

Hedefler (Amaçlar)

Hedefler (Amaçlar); bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği ya da davranış olarak ifade edilmeye elverişli olan özellik olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1972 akt. Çelik, 2006).

Ülkemizdeki tüm eğitim kurumları belirli amaçlara göre eğitim-öğretim yapmaktadırlar. Amaçlar eğitim sürecine giren kişinin davranışlarında, dolayısıyla kişiliğinde meydana gelmesi istenen farklılaşmaları belirler, eğitilen kişinin kazanması gereken davranış ölçütlerini ortaya koyar ve eğitim sürecinde ne öğrenileceği ve nasıl öğrenileceği hakkında eğitimcilere rehberlik ederler (Fidan ve Erden, 2001).

Güzel Sanatlar Fakülteleri; öğrencileri alanlarında araştırmacılığa yönelmek, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulama yapabilen, yaratıcı, üretken kişiler olarak yetiştirmek, milli ve milletler arası sanat eserlerini tanıtmak ve yorumlamak amacıyla kurulmuş olan yükseköğretim kurumlarıdır (Erkan, 2011). Bu fakültelerin amacı; daha nitelikli sanatçı adayları yetiştirmektir (Tuncay, 1995; Deliduman, 1999).

Resim Bölümleri; Resim Sanatı alanında araştırmacılığa yönelen, yetenekleri doğrultusunda yorum ve uygulama yapabilen, milli ve milletler arası sanat eserlerini tanıyan ve yorumlayan, yaratıcı ve üretken sanatçı adayları yetiştirmeyi amaçlayan bölümlerdir. Uyguladıkları eğitim programlarında yer alan hedeflerin, bu temel amaç doğrultusunda şekillendiği görülmektedir.

Güzel Sanatların amaçları konusunda alan uzmanlarının belirtmiş olduğu

amaçlar ile Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Sanat Temel Alanı yeterlilikleriyle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Bilgi, beceri ve yetkinlikler başlıkları altında gruplanmış olan alan yeterlilikleri incelendiğinde; ilgili yeterliliklerin güzel sanatlar eğitiminin temel amaçları olan estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal amaçlarla uyumlu bir şekilde organize edildiği görülmektedir.

Amaçların sağlıklı bir şekilde oluşturulabilmesi ve öğrencilere kazandırılması için; Resim Bölümlerinde belirlenen program amaçlarında bir takım özelliklerin olması gerekmektedir. Bu özelliklerin en önemlisi, bölümlerin belirlemiş olduğu amaçların genel amaçlarla tutarlı olmasıdır. Genel amacı sanatçı adayı yetiştirmek olan Resim Bölümlerinin belirleyeceği amaçlar bu genel amaçlarla ilgili olmalıdır. Ayrıca Resim Bölümü program amaçları öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir, davranışa dönüştürülebilir nitelikte olmalıdır. Hedeflerin davranış, yaşantı, beceri ve yeterlik olarak görülebilen bir öğrenci kazanımına dönüştürülememesi, hedeflerin programlarda bir süs olarak kalması gibi anlamsız bir fazlalığa neden olur (Çelik, 2006). Bu nedenle; Resim Bölümlerinin eğitim programları için belirlenecek olan amaçların hem genel amaçlarla tutarlı olması, hem de öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir nitelikte olması önemlidir. Bir diğer özellik ise; amaçların açıkça belirtilmesidir. Resim Bölümü programında yer alan amaçlar açık-seçik olmalı, herkes tarafından aynı biçimde anlaşılmalıdır (Koçak, 1997). Ayrıca amaçlar öğretmenler tarafından tüm detaylarıyla bilinmelidir. Çünkü öğretmen dersinin içeriğini bu amaçlara göre hazırlar, bu amaçlar bilinmeksizin hazırlanan içerik öğrencilerin amaçlara ulaşmasını engeller (Koçak, 1997; Özbilgin, 1994).

İçerik

Öğretim planının bir diğer ögesi içeriktir. Literatürde “kapsam” veya “muhteva” kavramları içerikle aynı anlamda kullanılmaktadır. İçerik; ünite ve konuların hedef davranışları kazandıracak biçimde düzenlenmesidir (Sönmez, 1994). Öğretim programlarında içerik, programda öngörülen amaçların gerçekleştirilmesini sağlayan konulardan oluşur. Bu bağlamda içerik sanat öğretiminde “Ne öğretmeliyiz?” sorusuna yanıt arar (Kırıçoğlu, 2009).

Amacı sanatçı adayı yetiştirmek olan Resim Bölümlerinin içeriği, “nasıl bir sanatçı adayı?” sorusuna verilecek cevap ile belirlenebilir. Bu noktada, bu amaca ulaşmak için hangi konularda bilgilerin verileceği ve bu bilgilerin ne şekilde organize

edileceği soruları yanıtlanmaktadır. Sanat öğretiminde bilgi, uygulama ve ürünün yer aldığı çabaların gerektirdiği her türlü bilgi, deneyim ve bu deneyimler sonucu öğrenciye kazandırılmak istenen davranışlar içeriğinin belirleyicisidir (Kırıoğlu, 2009).

W. Dwaine Greer (1984); sanat eğitiminin dört farklı etki alanından öğrenme etkinliklerini içeren görsel sanatlara yaklaşımı tanımlar. Bunlar; sanat eleştirisi, estetik, sanat tarihi ve atölye üretimidir (Sevigny, 1987). Benzer şekilde Stokrocki ve Kırıoğlu'da (1996); sanat eğitimini dört temel alanda incelemişlerdir. Stokrocki ve Kırıoğlu'na göre; sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi ve uygulama çalışmaları sanat eğitiminin konu kapsamı içinde yer almaktadır. Bu nedenle, sanat eğitiminin içeriği ve öğretim yöntem-teknikleri, bu dört alan doğrultusunda hazırlanmalıdır.

Resim Bölümlerinde uygulanmakta olan programlar incelendiğinde; Greer, Özsoy, Stokrocki ve Kırıoğlu'nun belirtmiş olduğu dört temel alanın öğretimini içeren program içerikleri bulunduğu görülmektedir. Bölümlerde uygulanan programların içerikleri, temelde üç ders grubunda yer almaktadır. Bu dersler; uygulama/atölye dersleri, kuramsal/teorik dersler ve seçmeli mesleki derslerdir.

Program içeriklerinde yer alan derslerin her biri; güzel sanatlar eğitiminin temel amaçları olan estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal amaçlardan bir veya bir kaçını öğrencilerine kazandırma amacını taşımaktadır. Resim Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler atölye üretimi/uygulama kısmında teknik ve algısal amaçları kazanırken, sanat eleştirisi, estetik ve sanat tarihi kısmında ise kuramsal alan bilgisi, bireysel, toplumsal ve estetik amaçları kazanmaktadır.

İçerik saptamada iki noktaya özen gösterilmelidir. Bunlardan birincisi; neyin, ne zaman, ne kadar öğretileceğinin doğru saptanması, ikincisi; konuların programın bütünlüğünü bozmayacak şekilde sıralanmasıdır. Sanat öğretimi programlarında, içeriğinin saptanmasında beklenen bütünlük ve tutarlılık, aynı zamanda programın bütününe de yansır. Böylece programlar anlamlı bir öğretim için hazır duruma gelir (Kırıoğlu, 2009).

Ayrıca, programlarda içeriğinin saptanması ve düzenlenmesinde dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan biri de, içeriğinin amaçlarda belirtilen ve gerçekten öğretiminde yarar görülen konulardan seçilmiş olmasıdır (Kırıoğlu, 2009). Bir içerik; hedef davranışlarla tutarlı, çağdaş bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgi ile donanmış, öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun, somuttan soyuta, basitten karmaşığa,

kolaydan zora ve birbirinin ön koşulu, bilinenden bilinmeyene, kendi içinde mantıklı bir tutarlılığı olacak biçimde düzenlenmelidir (Sönmez, 2005).

Eğitim Durumu (Öğretme-Öğrenme Süreci)

Eğitim durumları, program geliştirme çalışmalarının süreç boyutunu oluşturmaktadır. Öğrencilere istenilen davranışların kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi bu aşamada ele alınmaktadır (Demirel, 2012). Öğrenme yaşantıları hedef olarak saptanan yeterlilikleri öğrenciye kazandırmak için hazırlanması gereken yaşantıları içerir. Hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenip işe koşulması eğitim durumudur (Sönmez, 1994).

Hedeflere uygun içerik doğru yöntemler ile öğrenciye aktarıldığında öğrenciler program hedeflerine ulaşabilir. Programın bu aşamasında; hedefe uygun olarak seçilen bilgilerin bireye aktarılması nasıl olmalıdır? diğere bir deyişle, “nasıl öğretilim?” sorusuna cevap aranmaktadır (Demirel, 2006).

Yöntemler ve teknikler, sınıf ortamında her durumda uygulanabilen kalıplar değildir. Özellikle konu alanı, sanat gibi farklı yapılanmış bir alan olursa, hazırda önerilen yöntem ve tekniklerin kimilerinin de alanın özelliklerine göre süreç içinde değişime uğraması ya da alana özgü farklı yöntem ve tekniklerin bulunup öğretimde uygulanması doğaldır (Kırıçoğlu, 2009).

Sanatın öğretiminde uygulanan yöntem ve teknikler, standart bir yapıda değildir. Ancak bu çeşitliliğine karşın kuralsız, yöntemsiz bir sanat öğretimi de mümkün değildir. Eğitim programı öğeleri arasındaki bağlantı göz önünde bulundurulduğunda, “nasıl öğretilim?” sorusunun altındaki asıl soru “sanat alanında kazanmaları gereken davranışları öğrencilere nasıl kazandıralım?” sorusudur. Burada önemli olan Resim Bölümü program amaçlarında yer alan yeterliliklerin öğrencilere kazanmasıdır. Resim Bölümü programında yer alan uygulamalı bir dersin amacı; sanat ve tasarım materyalleri bilgisi kazandırmak ise, burada uygulanacak yöntem ve tekniklerin bölümler arasında ve hatta eğitimciler arasında farklılık göstermesi doğaldır. Bu durum sanat alanına özgü bir çeşitliliiktir. Bu nedenle sanat öğretiminde, sanatçılar ve sanat öğretmenleri kadar yöntem ve öğretim tekniklerinden söz edilebilir (Kırıçoğlu, 2009).

Sanat eğitiminde yöntemin kendisinin yanında pek çok etmen öğretimi etkiler. Okul, okulun yer aldığı çevrenin kültürel ve ekonomik yapısı, okulun fiziksel koşulları,

olanakları, sınıf ve işlik durumları, araç-gereç donanımları, öğrenci sayıları, okul yönetimi, ana-baba, öğretmen, arkadaş vb. gibi insan varlığı ve bu kişilerin sanat eğitimine yaklaşımları bu etmenler arasında sayılabilir (Kırıçoğlu, 2009).

Eğitim durumu ya da öğretme-öğrenme sürecine etki eden bir diğer önemli etmen öğretim elemanının kendisidir. Program hedeflerine uygun içeriğin öğretilmesinde önemli olan öge öğretmen / öğretim elemanı / eğitimidir. Her türlü örgütte en önemli öge insandır. İnsan gücünün niteliğidir ki, kurumun geleceğini belirler (Çelik, 1994). Eğitim kurumunun hedeflerini bilen, hedeflerle uyumlu içerik hazırlayabilen, içeriği uygun yöntemlerle öğrenciye aktaran ve sonucunda öğrencinin hedeflere ulaşmasını sağlayan nitelikli eğitimciler, kurumların da niteliklerini doğrudan artırmaktadır. Eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin, gerek hizmet öncesinde, gerekse hizmet içinde iyi bir biçimde yetişmesi ve yetiştirilmesi eğitim hizmetlerinin kalitesi yönünden önem taşımaktadır (Celep, 2004).

Eğitim durumuna etki eden diğer bir öge de, öğretme-öğrenme sürecinde yararlanılan fiziki olanaklardır. Bölümlerin sahip olduğu atölyeler, derslikler, teknik ve teknolojik araç-gereçler, vb. her türlü teknik ve mekansal koşul öğretimin kalitesini etkileyen değişkenlerdir. Ancak sanat eğitiminin amaçlarına ulaşılabilmesi için, eğitim ortamı olarak sadece sınıf ortamından yararlanılmamalıdır. Sınıf ortamı yanında müzelerden, galerilerden ve sanatçı atölyelerinden de destek almak sanat eğitiminin niteliğini arttırabilir (Mercin, 2002). Öğretmen ve fiziki olanakların yanında bir diğer önemli öge ise süre olarak tanımlanabilir. Öğretme-öğrenme sürecinin süresi içeriğin eksiksiz aktarımı ve dolayısıyla hedeflerin öğrenciye kazandırılması açısından yeterli olmalıdır.

Ölçme-Değerlendirme

Eğitim programının son boyutu, ölçme-değerlendirmedir. Literatürde bu boyut için “sınama durumları” ifadesi de kullanılmaktadır. Programın uygulanması sonucunda amaçlara ulaşıp ulaşılamadığını belirlemek için yapılan kontrol sürecidir. Kalite kontrolü yapabilmek için önce ölçme işlemini, daha sonra da değerlendirme işleminin yapılması gerekir. Ölçme, nitelikleri nicelendirme işlemidir. Değerlendirme ise, belirlenen hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını ya da ne derece ulaşıldığını gösterir (Demirel ve Kaya, 2006).

Diğer eğitim programlarında olduğu gibi sanat eğitimi programlarında da görsel sanatlar eğitimindeki amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını bilmek için ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulmaktadır (Mamur, 2011). Ancak sanat ve tasarım gibi bir derste değerlendirme ölçütleri oluşturmak son derece zordur. Çünkü bu alanın yapısı diğer alanlara kolayca uygulanan düzenli kategorilere kendini uyduramaz. Sanat eğitiminin temel amaçlarından olan ifade etme, kişisel gelişim, yaratıcılık, hayal gücü ve özgünlüğün gelişimi gibi bazı temel amaçları değerlendirmek zordur. Çünkü özgünlük ve hayal gücü daha önceden tespit edilip, paketlenemez, bu yüzden de aynı eseri değerlendirenler arasında birbirini tutmayan farklılıklar oluşacaktır (Aughwaine, 1983 akt. Mamur, 2004).

Ayrıca özellikle yaratıcı üretkenliği gerektiren sanat eğitimi, insanın entelektüel gelişimini dengeleyici bir eğitim alanı olarak düşünülürse, bu dersteki çalışmaların notla değerlendirilmesi daha da anlamsız görülebilir (Gençaydın, 1993).

Sanatın özel yapısı, sanat derslerinin uygulama ağırlıklı olması, yaratıcılığın önelliği sanat eğitimi değerlendirmelerinde farklı yollar, yöntemler ve ölçüm araçları kullanılmasını gerektirmektedir. Bu farklılıklar salt uygulamada ve ürün değerlendirmelerinde ortaya çıkmaz. Sanat eğitiminde, eleştirinin yorumsal boyutu, estetik farkındalığın sezgiyle ve özdeşleymeyle ilişkisi de değerlendirmelerde farklı yaklaşımların nedenleri arasındadır. Bu sayılan farklılıklar görsel sanat derslerinin değerlendirilmesinde nesnel ölçüt uygulanmasını güçleştirmektedir (Kırıoğlu, 2009).

Ancak Resim Bölümlerinde değerlendirme yapmak hem program amaçlarına ulaşıp ulaşılamadığını belirlemek, hem de yasal bir zorunluluk olduğu için yapılmaktadır. Sayıları bölümler arasında değişmekle birlikte, en az bir ara sınav ve bir dönem sonu sınav notunun öğrenciye verilmesi gerekmektedir. Ancak bu not öğretmen için sayısal bir değerden öte gitmemektedir. Sanat eğitimcisi için asıl değerlendirme öğrenciden beklenen davranışların gerçekleşip gerçekleşmediğidir.

Sanat eğitiminde çalışmalar birçok açıdan değerlendirilebilmektedir. Kırıoğlu'na (2002) göre; sanat eğitiminde değerlendirme üç şekilde yapılır. Bunlar:

- Öğrencinin kendi kendisiyle karşılaştırılarak değerlendirilmesi,
- Öğrencinin sınıf arkadaşlarıyla kıyaslanarak değerlendirilmesi,
- Öğrencinin saptanan ölçütlere göre değerlendirilmesidir.

Sonuç olarak; öğrencinin gelişimini izlemek önem taşımaktadır. Ayrıca her çalışma öğrencinin; gelişim çizgisi, zihinsel ve teknik yeterliği, duyumsama gücü ve duyarlılığı başta olmak üzere kişiliğine ilişkin ipuçları vermektedir. Öğrencinin ruhsal durumunu, sosyal yaşantısını ve ilişkilerini, duygu dünyasını yansıtmaları açısından, çalışmaların dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir. Böylece edinilen izlenimlere göre gerekli önlemlerin alınması kolaylaştırılabilmektedir (Gençaydın, 1993).

Resim Bölümlerinin Fiziki Koşulları

Resim Bölümlerinde belirlenen amaçlara ulaşabilmek için o amacı gerçekleştirmeyi sağlayan araçlara ihtiyaç vardır. Araçların nitelikleri amaçlara ulaşma oranını etkilemektedir. Resim Bölümlerinin fiziki olanakları, donanımı ve çevresel koşulları ile ilgili yetersizlikler, eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Pehlivan, 2004). Bu nedenle fiziki koşullar Resim Bölümleri açısından önemli bir öge olarak görülmektedir.

Resim Bölümlerinin; atölyeler, derslikler, çizim masaları, şövaleler, bilgisayarlar vb. birçok teknik araç-gerece ve mekanlara ihtiyaçları vardır. Resim Bölümlerinin belirlediği amaçları gerçekleştirmeleri için ihtiyaç duyulan her türlü araç-gereçler ve mekanlar, ilgili bölümlerin fiziki altyapılarını oluşturmaktadır. Eğitim-öğretim planlarının uygulanması için olanakların azami düzeyde sağlanması önemli görülmektedir. Çünkü sanat eğitimi için gerekli malzemenin, araç ve gerecin eksik olmaması, çağdaş teknolojinin kullanımı ve getirdiği olanakların kullanılabilirliği eğitimin kalitesi üzerine direkt etki yapar (Çobanlı, 1995).

Plastik sanatlar eğitimi etkileyen fiziki faktörlerin başında fakülte binasının durumu yer almaktadır. Eğitim binasının, öğrencilere hangi yeterliliği kazandıracaksa, o yeterliliğe uygun yapıya ve düzene sahip olması gerekmektedir (Erbay, 2000). Ayrıca üniversitenin bulunduğu şehrin kültürel etkinlikleri destekleyecek müze, sergi salonu, tiyatro binası gibi mekanları sağlaması gerekmektedir (Altinkurt, 2005). Ancak mevcut fakültele bakıldığında, çoğu öncelikle buldukları kentin doğal sonucu olarak sanatsal çevre ve ortamdan (müzeler, galeriler, kütüphaneler, sanat ve kültür merkezleri, opera, bale, tiyatro vb.) yoksundurlar (Günay, 1995).

Güzel sanatlar eğitimi verilmesinde bölgesel özellikler, bağlı buldukları kurumların durumu ve idarecilerin fakültele bakış açısı, harcamalara ayrılan bütçe ve

bütçenin yerinde kullanılması, akademik ve teknik kadro oluşumu eğitimin kalitesini önemli derecede etkilenmektedir (Çobanlı, 1995). Ancak 21. yüzyılın Türk insanını yetiştirmekle görevli üniversitelerimizin laboratuvar, dersane, kütüphane, okuma odaları, spor ve oyun salonları ve yerleri, kültürel etkinlik merkezleri yönünden yüksek standartlarda bir fiziki mekana sahip oldukları söylenemez (Arslan, 1999).

Çeşitli kaynaklarda sanat eğitimi kurumlarının sahip olması gereken fiziki altyapı standartları yapılmıştır. İlgili literatürde belirtilen standartlardan yola çıkarak, Resim Bölümleri için olması gereken muhtemel standartlar belirlenmeye çalışılmıştır. Özsoy (2003), Erbay (2000), Atan ve Dalkıran (2008), Çobanlı (1995)'nin fiziki altyapıya ilişkin olarak yapmış oldukları çalışmaların incelenmesi, araştırmacı tarafından alanda yapılan gözlem çalışmalarının değerlendirilmesi ve alan uzmanlarının görüşlerinin yorumlanması ile fiziki altyapıya ilişkin standartlar belirlenmeye çalışılmış ve maddeler halinde ortaya konmuştur. Bu maddeler şu şekilde düzenlenmiştir;

- Güzel sanatların genel ihtiyaçlarına göre inşa edilmiş bir fakülte binası bulunmalıdır.
- Görsel sanat atölyelerinde her bir öğrenci için en az 1,5 m² alan olmalıdır.
- Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerin bina içinde elverişli bir konumda olması gereklidir.
- Atölye içindeki lavabo ve temizlik alanları tüm öğrencilerin kullanabileceği şekilde konumlandırılmalıdır.
- Üretilen işlerin saklanması için yeterli alana sahip bir mekan olmalıdır.
- Doğal aydınlatmanın yanında değişken aydınlatma, öğretimde kullanılmak üzere hazır bulunmalıdır.
- Derslik ve atölyelerin ısıtma sistemleri ders işlenişine engel olmayacak yeterlilikte olmalıdır.
- Çağdaş eğitim teknolojilerinin kullanımına olanak veren cihazlar bulunmalıdır.
- Elektronik cihazların sayıları ve teknik özellikleri ihtiyaçları karşılar nitelikte olmalıdır.
- Düzenli sergilerin açılacağı yeterli niteliklerde sergi mekanları mümkün olduğunca sağlanmalıdır.
- Derslik ve atölyelerdeki malzemeler öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak sayı ve nitelikte olmalıdır.

- Okulda öğrencilerin sağlık ve güvenliklerini güvence altına alacak tedbirler alınmalıdır.
- Öğrencilerin çalışmalarında kullanabilecekleri alanlarında bilgileri içeren kitaplardan oluşan bir kütüphanenin bulunması gereklidir.
- Öğrencilerin çeşitli konuları konuşup tartışabilecekleri, bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanları bulunmalıdır.
- Öğrencilerin bina içinde veya çevresinde, çeşitli ders malzemelerini temin edebilecekleri mekanların oluşturulması sağlanmalıdır.

Sanat eğitimi kurumlarındaki fiziki altyapıya ilişkin yapılan araştırma sonuçlarında; yukarıda maddeler halinde belirtilen fiziki koşulların sağlanmasının eğitimin niteliğine olumlu etki yaptığı, olası eksikliklerin ise öğretimde aksamalara yol açtığı ve öğrencilerin hedef davranışları kazanmalarında olumsuz etkilere yol açtığı belirtilmektedir.

İlgili Araştırmalar

Araştırma konusu ile ilgili alanyazın incelendiğinde yeni kurulan üniversiteler ve fakültelerin mevcut durumlarına yönelik araştırmaların 1980'li yıllardan sonra yoğunlaştığı görülmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarında ihtiyaç duyulan araştırmaların, genel anlamda üniversiteleri daha nitelikli kılmak ve evrensel ölçütlere ulaştırmak amacını taşıdığı belirtilebilir. Bu amaç 1970, 1980 ve 1990'lı yıllardaki araştırma ve incelemelerin de temel problemi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmaların genellikle, toplu olarak üniversitelerin kurulduğu dönemlerin sonrasında yoğunlaştığını söylemek mümkündür. 1982, 1992 ve 2005 yıllarında yeni kurulan üniversiteler ve ilgili üniversitelere bağlı olarak açılan fakülteler sonrasında araştırmacılar, kendi alanlarında faaliyet gösteren eğitim-öğretim kurumlarını inceleyerek, evrensel ölçütlerde, nitelikli bir eğitim vermelerinin önündeki engelleri ortaya koymaya çalışmışlardır.

Ancak YÖK yasasının yürürlüğe girmesinden sonra sanat eğitiminin durumunun araştırılmadığı ve yeni yöntem aramalarının yapıp değerlendirilmediği ifade edilmektedir (Aslier, 1985). Sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarına yönelik araştırmaların daha çok Eğitim Fakülteleri Resim-İş Öğretmenliği bölümleri üzerine

yoğunlaştığı gözlenmektedir. 2005 yılı ve sonrasında kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin durumlarını ortaya koyacak nitelikteki araştırmaların ise kısıtlı olduğu araştırmacı tarafından gözlenmiştir.

Araştırma konusunun çok yeni olması ve çeşitli araştırmaların başlamış olsa dahi henüz sonuçlanmamış olması, araştırmaların kısıtlı olmasının önemli nedenlerinden sayılabilmektedir. Ayrıca eğitim-öğretime etki eden etmenlerin ve fiziki ihtiyaçların zaman içinde ortaya çıkması da bu araştırmaların gelişimini etkilemektedir. Bu süreçte yapılan ve araştırma ile ilişkilendirilebilecek benzer araştırmalar aşağıda kısaca açıklanmıştır.

Erkan, D.M. (2011). “Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümlerindeki Mesleki Kuramsal Derslerin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde; Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerinde verilen mesleki kuramsal derslerin, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenmelerine etkisini ve öğretim hizmetlerinin niteliğini incelemiştir. Genel tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın örneklemi 150 öğrenci ve 30 öğretim elemanından oluşmaktadır. Araştırmanın verileri anket tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma sonucunda ise ilgili bölümlerde verilen mesleki kuramsal derslerin, sanat eğitimi sürecindeki etkililiğinin düşük olduğu ve öğrencilerin mesleki kuramsal derslere ilgi göstermedikleri ortaya çıkarılmıştır.

Keser, S.C. (2009). “Devlet Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakültelerinde Sanatçı Adayı Yetiştirme Sorunsalı” başlıklı doktora tezinde; sanat eğitiminin yüksek öğretim boyutu mevcut durumun saptanmasına yönelik bir araştırma yapılarak ortaya konulmuştur. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın örneklemi, 6 Güzel Sanatlar Fakültesinin öğretim elemanları, son sınıf öğrencileri ve mezunlarından oluşmaktadır. Araştırma kapsamında, Türkiye’deki devlet üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakültelerinin sanatçı yetiştirip yetiştiremediği sorgulanmış ve fakültelerin sanatçı aday yetiştirmede karşılaştığı sorunlar tartışılmıştır. Araştırmanın verileri anket tekniği ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda; fakültelerin açılmasının olumlu karşılandığı ancak uygulanan yanlış politikalar sonucunda Güzel Sanatlar Fakültelerinin kuruluş amaçlarını karşılayamadıkları ve gerekli desteğin üst kurumlar tarafından verilmediği savunulmuştur.

Toktaş, P. (2009). “Güzel Sanatlar Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Öğretim Elemanı Ve Öğrenci

Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tezinde; temel sanat eğitimi/temel tasarım dersini, öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri bağlamında değerlendirmiştir. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın örnekleme, 4 Eğitim Fakültesi ve 4 Güzel Sanatlar Fakültesinden 23 öğretim elemanı ve 200 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri anket tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma sonucunda derslerin benzer içeriklerle yürütüldüğü, temel tasarımın ilke ve elemanları konusunda kavram birliğinin olmadığı, ders süresince verilen teorik bilgileri yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Yasan, Y.Ö. (2008). “Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümlerinde Okutulan Kuramsal Derslerin Atölye Derslerine Etkisi İle İlgili Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezinde; Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümlerinde okutulan kuramsal derslerin atölye derslerine etkilerini, öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerinden hareketle incelemiştir. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini 91 öğrenci ve 6 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri anket ve görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma sonucunda; ilgili bölümlerde okutulan kuramsal derslerin atölye derslerine olumlu etkilerinin olduğu, yaratıcılığı, genel kültürü ve sanat kültürünü olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Uz, A. (2007). “Güzel Sanatlar Fakültelerinde Öğretim Elemanı Ögesi” başlıklı araştırmasında günümüzdeki Güzel Sanatlar Fakültelerindeki öğretim elemanı yetersizliklerinden bahsetmektedir. Tarama modelinde gerçekleştirilen araştırmanın örneklemini, Türkiye’deki 10 Güzel Sanatlar Fakültesi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri anket tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğretim elemanlarının yardımcı doçentlikte yoğunlaştığı sonucuna varmış ve bu yoğunluğun nedeni olarak yabancı dil sınavını ve doçentlik kriterlerini göstermektedir. Ayrıca araştırma görevlisi sayılarının çok az olduğu tespitinde bulunmakta ve mevcut sayının yeni kurulacak fakültelerin ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalacağını belirtmektedir.

Konuya ilişkin yapılan araştırmaların ülkemizde yalnız bir üniversitenin eğitim-öğretim yaptığı 1930’lu yıllardan itibaren; eğitimin niteliği, yönetim, akademik ortam ve fiziki şartlar konularında yoğunlaştığı görülmektedir. Fen bilimleri, sosyal bilimler, eğitim bilimleri alanlarında uzman olan araştırmacılar günümüze geline süreçte; üniversiteler konusunda pek çok araştırma gerçekleştirmişlerdir (Çelik ve Tekeli, 2009;

Gürbüzürk, 1990).

Yeni kurulan üniversitelerle ilgili yapılan araştırmalarda, konuyla ilgili basına yansıyan haberlerde ve yayımlanan kitaplarda; artışın etkilerinden sıklıkla bahsedilmekte ve yeni açılan fakültelerde yeterli araştırmanın ve planlamanın yapılmadığı üzerinde durulmaktadır (Doğan, 2013; Arap, 2010; Parlak ve Kaynar, 2005).

Güzel sanatlar alanındaki uzman görüşlerinde de, belirlenen artış oranının bir takım sonuçları ortaya çıkardığı görülmektedir. Eğitimin niteliğindeki durum, artan öğretim elemanı ihtiyacı ve mevcut fiziki koşullar konularında birleşen alan uzmanları (Türkdoğan, 2007; Elmas, 2007; Uz, 2007; Keser, 2009; Toktaş, 2009) ülkemizdeki sanat eğitiminin gelişimi açısından mevcut konuların çözümlenmesi gerektiği görüşünü savunmaktadırlar. 2005 yılı ve sonrasında yapılan araştırmalar ve çeşitli eleştiriler üzerine, konunun yeni kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümleri üzerindeki durumunun araştırılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Amaç

Araştırmanın amacı, 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümlerindeki eğitim-öğretim sürecine ilişkin bölüm başkanları, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerini belirlemektir. Bu amaca ulaşabilmek için aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır:

1. 2005 yılı ve sonrasında kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümlerindeki eğitim-öğretime ilişkin;
 - a- Öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
 - b- Öğrencilerin görüşleri nelerdir?
2. 2005 yılı ve sonrasında kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümlerindeki fiziki koşullara ilişkin;
 - a- Öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?
 - b- Öğrencilerin görüşleri nelerdir?
3. 2005 yılı ve sonrasında kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümü bölüm başkanlarının;
 - a- Bölümlerindeki eğitim-öğretime ilişkin görüşleri nelerdir?
 - b- Bölümlerindeki fiziki koşullara ilişkin görüşleri nelerdir?

- c- Resim Bölümlerinin ülke genelindeki durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Önem

Ülkemizde 2002 yılı sonrasında eğitim politikalarında meydana gelen değişimlerin bir yansıması olarak görülen planlamalar tüm eğitim kademelerinde etkili olmuştur. Okulöncesi eğitimden yükseköğretimin en üst basamaklarına kadar önemli uygulamalar ortaya konmuştur. Bu uygulamaların bir örneğini, yükseköğretimdeki okullaşma oranının artışı oluşturmaktadır. Okullaşma oranına yönelik yapılan çalışmalara paralel olarak, 2005 yılı ve sonrasında kurulan üniversitelerin birçoğunda sanat eğitimi veren fakülteler açılmış ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin sayısında artış olmuştur. Ancak fakültelerin açılması çeşitli konuların tartışılmasını da beraberinde getirmiştir. Çünkü her geçen gün sayısı artan ve bu nedenle öğretim elemanı niceliğinin ve niteliğinin düştüğü düşünülen bu fakülteler, zamanla hem verilen eğitimden kaynaklı, hem de mezunlarının çalışma alanı bulamamasından kaynaklı sorun olmakta ve sanatçı adayı yetiştirmek bağlamında yetersizlikler yaşamaktadır (Keser, 2009).

Birçok Güzel Sanatlar Fakültesinde gözlenebilen ve eğitim-öğretim sürecini etkileyen etmenler olarak ifade edilebilen sorunlar, 2005 yılı ve sonrasında kurulan fakültelerde daha da yoğun gözlenmektedir. Fakat 2005 yılı ve sonrasında kurulan bu kuruluşların yeterince araştırılmadığı; altyapı, araç-gereç, yeterli sayı ve düzeyde öğretim elemanı gibi gereksinimlerinin büyük ölçüde göz ardı edildiği görülmektedir (Şenses, 2005). Bu durum ise; geleceğin sanatçı adaylarını yetiştirme amacıyla olan Güzel Sanatlar Fakültelerinin niteliklerinin sorgulanmasına yol açmaktadır. Bilindiği üzere; ülkemiz sanatına ve gelişimine yön vermiş olan akademilerin devamı olan Güzel Sanatlar Fakülteleri, geçmişte olduğu gibi günümüzde de ülkemiz sanatına yön vermektedirler ve bu fakültelerde yaşanacak gelişmeler, ülkemiz sanatının gelişimini de etkilemektedir.

Güzel sanatlar eğitiminde; çağdaş verimli ve yeterli bir gelişme gösterebilmek, yalnızca bu kurumların sayılarının artırılması ile sağlanamaz (Erbay, 2000). İlgili fakültelerin temel amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için niceliksel artışla birlikte niteliksel bakımdan da ilerleme kaydetmeleri gerekmektedir. Niteliksel bakımdan ilerlemenin sağlanabilmesi ise; bu fakültelerde yapılacak olan araştırmalara ve geleceğe

yönelik planlamalara bağlıdır.

Yukarıda sözü edilen artış ve etkileri; 2005 yılı ve sonrasında kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerindeki eğitim-öğretime etki eden etmenlerin tespit edilmesi ve olası çözüm yollarının aranması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu araştırma; Resim Bölümlerindeki eğitim-öğretimin ve bölümlerdeki fiziki koşulların araştırılması, olumlu ve olumsuz niteliklerin belirlenmesi, olası çözüm yollarının sunulması ve gelecek yıllarda eğitim-öğretime başlayacak bölümlerin gelişimine yönelik çözüm önerilerinin belirlenebilmesi açısından önemli görülmektedir.

Ayrıca, araştırma sonuçlarının çeşitli yayınlar yoluyla paylaşılması sonucu 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümlerinin niteliklerinin artırılmasına yönelik gelecekte yapılacak araştırmalara katkı sağlanması umulmaktadır.

Varsayımlar

- 1- Araştırmada kullanılacak veri toplama araçlarında aranan şartların belirlenmesinde uzman görüşleri geçerlidir.
- 2- Bölüm başkanları, öğretim elemanları ve öğrenciler veri toplama araçlarını içtenlikle cevaplamışlardır.

Sınırlılıklar

- 1- Bu araştırma, 2005 yılı ve sonrasında Devlet Üniversitelerine bağlı olarak kurulan ve en az bir sınıfı mezun olan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim Bölümleri ile sınırlıdır.
- 2- Bu araştırma, Resim Bölümlerinin eğitim-öğretim süreci ve fiziki koşulları ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama ve veri analiz yöntemleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Son yıllara kadar, araştırma çalışmalarının büyük bir çoğunluğu ya nicel ya da nitel araştırma yöntemlerine dayanmaktadır (Bryman, 2006). Ancak son yıllarda nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanıldığı araştırmalara da rastlanılmaktadır. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin sahip olduğu güçlü ve zayıf yönler, zamanla bu yöntemlerin birlikte kullanılmasına yol açmıştır. Araştırmacılar nicel ve nitel araştırma yöntemlerini, tekniklerini, yaklaşımlarını ve kavramlarını tek bir araştırmada veya bir araştırma setinde karıştırmayı ve birleştirmeyi tercih etmişlerdir (Johnson ve diğerleri, 2007). Çünkü nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanılması belirli bir olgunun daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır (Gay ve diğerleri, 2009). Bu tür araştırmaların yöntemleri ise ‘karma yöntem’ olarak ifade edilmektedir (Creswell, 2003).

Bu araştırma, nicel ve nitel verilerin birlikte toplandığı ve çözümlendiği karma yöntem kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Karma yöntemin türleri arasında yer alan zenginleştirilmiş desende araştırmacılar, nicel ve nitel verileri eş zamanlı toplarlar. Daha sonra bu bulguları kullanarak verilerin birbirini destekleyip desteklemediğine bakarlar (Büyüköztürk, 2011). Bu kapsamda; araştırmanın nicel verilerini toplamak için anket yönteminden, nitel verilerini toplamak için ise yarı yapılandırılmış görüşme yönteminden yararlanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; 2005 yılı ve sonrasında Devlet Üniversitelerine bağlı olarak kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise; Balıkesir, Çankırı Karatekin, Gazi, Karabük ve Trakya Üniversiteleri Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümleri oluşturmaktadır.

Bu araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir

dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır. Sözü edilen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu noktada; araştırmanın amaçları göz önüne alınarak üç adet ölçüt ortaya konmuştur. Örneklem seçiminde yer alan ölçütler ve gerekçeleri ise şu şekilde ifade edilmiştir;

- Araştırma örnekleminin Resim Bölümlerinden oluşturulması: Örneklemin Resim Bölümleri ile oluşturulma nedeni; istisnai durumlar dışında, yeni kurulan fakültelerin hepsinin ilk bölüm olarak Resim Bölümü açmış olmalarıdır.
- 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümlerinin seçilmesi: 2005 yılı ve sonrasında toplu olarak üniversiteler açılmış ve Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerinin sayısında önemli bir artış olmuştur.
- En az bir sınıfı mezun olan bölümlerin seçilmesi: Herhangi bir sınıfını mezun etmemiş olan bölümlerde eğitim-öğretime etki eden etmenlerin tam olarak tespit edilemeyeceği düşünülmüştür.

Yukarıda sözü edilen ölçütlere bağlı olarak seçilen örneklem grubuna ait detaylı bilgiler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4:

Örneklem Grubunda Yer Alan Bölümlere İlişkin Sayısal Veriler

	ÜNİVERSİTE ADI	ÜNİVERSİTE KURULUŞ YILI	FAKÜLTE KURULUŞ YILI	RESİM BÖLÜMÜNDE EĞİTİM-ÖĞRETİM BAŞLANGIÇ YILI	RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ELEMANI SAYISI ¹					RESİM BÖLÜMÜ ÖĞRENCİ SAYISI *	
					Prof. Doç.	Yard Öğr. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.	Okt.		
1	BALIKESİR	1992	2005	2005-2006	-	1	1	-	1	-	58
2	ÇANKIRI KARATEKİN	2007	2007	2007-2008	1	1	1	3	-	-	39
3	GAZİ	1982	2005	2006-2007	4	-	1	-	3	-	41
4	KARABÜK	2007	2007	2007-2008	-	-	2	1	3	-	40
5	TRAKYA	1982	2005	2008-2009	-	1	1	2	-	-	68
ÖRNEKLEM GRUBU TOPLAMI					5	3	6	6	7	-	246

¹ Öğretim elemanı sayıları 2013 yılı Nisan ayı verilerine göre düzenlenmiştir.

* Yalnız 2. , 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin toplamı alınmıştır.

Kaynak: İlgili Bölüm sekreterliklerinden edinilen bilgilerden derlenmiştir.

Örneklem seçimine ilişkin yapılan planlamalar sonucunda; araştırmanın nicel verilerinin toplandığı örneklem 27 öğretim elemanı ve 246 öğrenciden, nitel verilerin toplandığı örneklem ise ilgili bölümlerde görev yapan 5 bölüm başkanından oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli veriler araştırma yöntemine paralel olarak iki farklı yoldan toplanmıştır. Bu yollardan birincisini; araştırmacı tarafından geliştirilen “2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Resim Bölümlerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri” başlıklı veri toplama aracı oluşturmaktadır. İkinci veri toplama yöntemini ise; yine araştırmacı tarafından hazırlanan “2005 yılı ve Sonrasında Kurulan Resim Bölümleri Bölüm Başkanlarının Bölümleri Hakkındaki Görüşleri” başlıklı yarı-yapılandırılmış görüşme formu oluşturmaktadır.

İzleyen başlıklarda nicel ve nitel verilerin toplanması için geliştirilen veri toplama araçlarının hazırlık aşamaları, geçerlik ve güvenirlik çalışmalarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Araştırmanın nicel verilerini elde etmek amacıyla bir veri toplama aracı hazırlanmıştır. Araştırmanın birinci ve ikinci amaçlarına ilişkin görüşleri belirlemeyi amaçlayan veri toplama aracı, kapalı ve açık uçlu sorulardan ve “beşli likert tipi” ölçekten oluşmaktadır.

Araştırmanın birinci amacı eğitim-öğretim ve ikinci amacı fiziki koşullara ilişkin bulguların farklı kavramsal çerçevelere dayanması ve ayrı ayrı yorumlanacak olması nedeniyle, kullanılan veri toplama aracı eğitim-öğretime ilişkin görüşleri belirlemeyi amaçlayan maddelerden oluşan birinci bölüm ve fiziki koşullara ilişkin görüşleri belirlemeyi amaçlayan maddelerden oluşan ikinci bölüm şeklinde iki ayrı bölüme ayrılmıştır. Veri toplama aracı formu bu iki bölümün birlikte yer aldığı tek bir form olarak düzenlenmiştir.

Veri Toplama Aracı Maddelerinin Belirlenmesi

Veri toplama aracı maddelerinin belirlenmesinde literatüre bağlı çıkarımlardan ve alan

uzmanlarının görüş ve önerilerinden yararlanılmıştır. Bu ana kaynaklara ek olarak; sistemli bir şekilde yapılmayan ancak çeşitli konularda fikir verebileceği düşünülen gözlem ve görüşler de madde belirlemede etkili olmuştur.

Bu kapsamda, öncelikle araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve ilgili literatürde sunulan görüş ve bulgular doğrultusunda 82 maddenin yer aldığı madde havuzu oluşturulmuştur. Sonrasında konu ile örtüşmeyen, aynı anlamı farklı cümle yapısıyla sorgulayan ve aralarında benzerlik gösteren maddeler çıkarılarak taslak form oluşturulmuştur. Taslak form üzerinde düzenlemeye gidilerek, ‘eğitim-öğretime ilişkin görüşleri’ belirlemede yardımcı olacağı düşünülen 33 madde ve ‘fiziki koşullara ilişkin görüşleri’ belirlemede yardımcı olacağı düşünülen 24 madde ortaya çıkarılmıştır. Sonrasında, toplam 57 maddeden oluşan veri toplama aracı kapsam geçerliği çalışması için uzman görüşüne sunulmuştur.

Geçerlik Çalışması

Maddelerin kapsam geçerliği çalışmalarında Lawshe kapsam geçerliği yönteminden yararlanılmıştır. Lawshe tekniğinde, en az 5 en fazla ise 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır. Her bir madde uzman görüşleri “madde hedeflenen yapıyı ölçüyor”, “madde yapı ile ilişkili ancak gereksiz” ya da “madde hedeflenen yapıyı ölçmez” şeklinde derecelendirilmektedir (Yurdugül, 2005).

Bu kapsamda; veri toplama aracının birinci bölümünü oluşturulan 33 madde ve ikinci bölümünü oluşturulan 24 madde alan uzmanı 8 akademisyenin incelemesine sunulmuştur. Alan uzmanı akademisyenlerden 2’si çeşitli sebeplerle incelemede bulunmamıştır. İncelemede bulunan 6 alan uzmanının verdikleri dönütler doğrultusunda sorunlu, yetersiz ve kapsam dışı maddelerin ölçekten çıkarılması sağlanmıştır. Bununla birlikte; uzmanların maddenin anlaşılabilirliği ve hedef kitleye uygunluğu konularındaki görüşleri de değerlendirilmiştir. Kapsam geçerliği çalışmasında alınan uzman görüşleri sonrasında veri toplama aracının birinci bölümünden 5 madde, ikinci bölümden 8 madde çıkarılmıştır. Yapılan çalışma ile birinci bölümü 28 madde, ikinci bölümü ise 16 maddeden oluşan veri toplama aracının geçerliği sağlanmıştır.

Geçerlik çalışması sonucunda veri toplama aracında yer alması uygun görülen maddeler ve maddelerin hazırlanmasında yararlanılan kaynaklar EK A’da sunulmuştur.

Veri Toplama Aracı Formunun Hazırlanması

Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen maddelerden oluşan veri toplama aracı, uzman görüşleri doğrultusunda öğretim elemanlarına (EK B) ve öğrencilere (EK C) uygulanmak üzere iki ayrı formda hazırlanmıştır. Ancak formların ayrı hazırlanmasına karşın, öğretim elemanlarına ve öğrencilere yöneltilen maddelerin içeriğinin aynı olması sağlanmıştır. Yalnızca öğrencilere yöneltilen maddelerde yer alan ‘öğrenci’, ‘öğrenciler’, ‘öğrencilerin’, vb. kelimeler uzman görüşleri doğrultusunda çıkarılmış ve cümle yapısı, cümleyi okuyan öğrencinin kendisinden bahsedildiğini anlayacağı şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Veri toplama aracında yer verilmeyen farklı düşüncelerinde belirtilebilmesi için her bölüme birer adet açık uçlu madde eklenmiştir. Öğretim elemanları ve öğrencilere uygulanan veri toplama aracının; birinci bölümü 28’i kapalı uçlu, 1’i açık uçlu toplam 29 maddeden, ikinci bölüm ise, 16’sı kapalı 1’i açık uçlu 17 maddeden oluşmaktadır. Birinci ve ikinci bölümlerin birlikte yer aldığı veri toplama aracı formunda toplam 46 madde yer almaktadır.

Veri toplama aracında yer alan 46 madde belirli bir düzen içinde yerleştirilmiştir. Aynı konu hakkında farklı bilgiler elde etmeyi amaçlayan maddeler arka arkaya sıralanmıştır. Böylece cevaplayıcıların tek bir konuya odaklanmaları ve o konudaki tüm görüşleri alındıktan sonra diğer konuya geçmeleri sağlanmıştır. Ayrıca bu grupların kendi içlerinde de bir düzenleme yapılmış ve cevaplanması nispeten daha kolay olan sorular ilk sıralara yerleştirilmiştir.

Oluşturulan veri toplama aracı, son aşamada bir dil uzmanının incelemesine sunulmuş ve Türkçe’ye uygunluğu sağlanmıştır. Sonrasında örneklemden rastgele seçilen bir öğrenci grubu ile denenmiş ve soruların anlaşılması, cevaplanması ve cevaplama süresi açısından herhangi bir olumsuzluk tespit edilmemiştir.

Güvenirlilik Çalışması

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Bu iki bölümden elde edilecek bulguların farklı kavramsal çerçevelere dayanması ve ayrı ayrı yorumlanacak olması nedeniyle, güvenirlik çalışmaları da ayrı yapılmıştır.

Veri toplama aracı geliştirme sürecinde yapılan pilot uygulamaya katılan birey sayısının uzmanlar tarafından yetersiz görülmesi sebebiyle, veri toplama süreci

sonrasında güvenilirlik çalışması tekrar edilmiştir. Tekrar edilen güvenilirlik çalışması sonucunda, örnekleme yer alan öğrencilere yöneltilen ancak madde toplam korelasyon katsayısı olması gereken değerlerin altında çıkan 18. ve 31. maddeler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Madde toplam korelasyonu sonucu, 18. maddenin - 0,005 (negatif), 31. maddenin ise 0,084 korelasyon katsayısına sahip olduğu görülmüştür. İlgili maddelere cevap verenlerin büyük çoğunluğunun aynı seçenek üzerinde yoğunlaşmasıyla söz konusu sonucun ortaya çıktığı belirlenmiştir. Madde toplam korelasyonları konusunda, madde toplam korelasyonu 0,30 ve daha yüksek olan maddelerin bireyleri iyi derecede ayırt ettiği, 0,30-0,20 arasında kalan maddelerin zorunlu durumlarda kullanılabilceği ve 0,20'den düşük maddelerin ise kullanılmaması gerektiği vurgulanmaktadır (Büyüköztürk, 2007). İki madde dışında veri toplama aracında yer alan diğer maddelerin madde toplam korelasyon değerlerinin 0,30'un üzerinde olduğu belirlenmiştir.

İzleyen başlıklarda veri toplama süreci sonrasında elde edilen verilerin güvenilirlik analizi sunulmuştur. Yukarıda belirtilen sorunlu maddelerin değerlendirme dışı bırakıldığı güvenilirlik çalışmasında 'Spearman-Brown' ve 'Cronbach's Alpha' katsayıları incelenmiştir.

Eş değer form güvenilirliği (Split-half). Veri toplama aracının birinci ve ikinci bölümlerine uygulanan eş değer form güvenilirliği analiz çalışmasına ilişkin detaylar Tablo 5 ve Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 5:

Birinci Bölüme İlişkin Eş Değer Form Güvenirliği Analiz Sonuçları

Cronbach's Alpha	Bölüm 1	Değer	,855
		Madde Sayısı	14(a)
	Bölüm 2	Değer	,859
		Madde Sayısı	13(b)
Toplam Madde Sayısı			27
Formlar Arası Korelasyon			,915
Spearman-Brown Katsayısı	Eşit Uzunluk		,955
	Eşit Olmayan Uzunluk		,955
Guttman Split-Half Katsayısı			,955
a Maddeler: M1, M3, M5, M7, M9, M11, M13, M15, M17, M19, M21, M23, M25, M27.			
b Maddeler: M2, M4, M6, M8, M10, M12, M14, M16, M20, M22, M24, M26, M28.			

Maddelerin oluşturduğu gruplar, yukarıda sunulan tabloda (a) ve (b) şeklinde belirtilmiştir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda ilgili bölümün bir yarısına ait güvenilirlik katsayısı $r = ,915$ bulunmuştur. Birinci bölümün tamamına ilişkin güvenilirlik katsayısını oluşturan Spearman-Brown katsayısı ise $r = ,955$ olarak bulunmuştur.

Tablo 6:

İkinci Bölüme İlişkin Eş Değer Form Güvenirliği Analiz Sonuçları

Cronbach's Alpha	Bölüm 1	Değer	,851
		Madde Sayısı	8(a)
	Bölüm 2	Değer	,830
		Madde Sayısı	7(b)
Toplam Madde Sayısı			15
Formlar Arası Korelasyon			,876
Spearman-Brown Katsayısı	Eşit Uzunluk		,934
	Eşit Olmayan Uzunluk		,934
Guttman Split-Half Katsayısı			,932
a Maddeler: M30, M32, M34, M36, M38, M40, M42, M44.			
b Maddeler: M33, M35, M37, M39, M41, M43, M45.			

Maddelerin oluşturduğu gruplar, yukarıda sunulan tabloda (a) ve (b) şeklinde belirtilmiştir. Yapılan istatistiksel analiz sonucunda ilgili bölümün bir yarısına ait güvenilirlik katsayısı: $r = ,876$ bulunmuştur. İkinci bölümün tamamına ilişkin güvenilirlik katsayısını oluşturan Spearman-Brown katsayısı ise $r = ,934$ olarak bulunmuştur.

Eş değer form güvenirliği (split-half) yöntemine ek olarak veri toplama aracının güvenirliği Cronbach Alpha katsayısı ile de incelenmiştir.

Cronbach's Alpha güvenirliği. Veri toplama aracının birinci bölümünün Cronbach's Alpha katsayısı 0,926, ikinci bölümünün Cronbach's Alpha katsayısı ise 0,917 olarak hesaplanmıştır. Alpha güvenirlik değerinin 0,80 ile 1,0 arası olması anketin yüksek derecede güvenilir olduğunu, 0,60 ile 0,80 arasında olması anketin oldukça güvenilir olduğunu, 0,40 ile 0,60 arasında olması anketin düşük güvenirliğe sahip olduğunu ve 0,00 ile 0,40 arasında olması ise anketin güvenilir olmadığını ifade etmektedir (Büyüköztürk, 2009). Hesaplanan katsayılar, Büyüköztürk'ün belirttiği

derecelendirmelerle karşılaştırılmış ve veri toplama aracının '*yüksek derece güvenilir*' olduğu sonucuna varılmıştır.

Elde edilen değerler göz önüne alındığında, geliştirilen veri toplama aracının geçerlik ve güvenilirliğinin yüksek olduğunu söylenebilir.

Veri Toplama Aracının Uygulanması

Veri toplama aracının uygulanmasından önce araştırma örnekleminde yer alan Resim Bölümlerinin bağlı oldukları devlet üniversitelerine 2013 yılı Mayıs ayında izin dilekçeleri Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü aracılığıyla gönderilmiştir. Gönderilen izin dilekçelerine üniversitelerden sözlü ve yazılı olarak olumlu cevaplar alınmıştır. Alınan izinler doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama aracı, verilerin toplanacağı üniversitelerdeki öğretim elemanı ve öğrencilerin sayıları doğrultusunda çoğaltılmış ve örnekleme yer alan bölümlere göre gruplara ayrılmıştır.

Uygulama öncesinde araştırmanın örneklem seçiminde ortaya konan ölçütlere ek olarak, nicel verilerinin toplanmasında bir takım düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler ilgili bölümlerde öğrenim gören öğrencilere yönelik yapılmış ve şu şekilde açıklanmıştır;

- Hazırlık sınıfı öğrencilerinin bölüm dersleri almadıkları için bölümlerinin mevcut durumu hakkında bir fikre sahip olamayacakları düşünülmüştür.
- Birinci sınıf öğrencilerinin ise bölümdeki ilk yılları olduğundan mevcut duruma hakim olamayacakları varsayımı benimsenmiştir.
- İkinci öğretimde okuyan öğrencilerin gündüz ve gece şartları arasındaki farklılıklar nedeni ile fiziki durumla ilgili sorulara verecekleri cevapların farklılaşma ihtimali göz önüne alınmıştır.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı, veri toplama aracı ilgili bölümlerin hazırlık, birinci sınıf ve ikinci öğretimde öğrenim gören öğrencilere uygulanmamıştır.

Veri toplama sürecinde daha fazla katılımcıya ulaşabilmek için verilerin toplanacağı bölümlerle irtibat kurularak, öğretim elemanları ve öğrencilerin çoğunlukla okulda oldukları günler belirlenmiştir. Her bölüm için ayrı ayrı yapılan bu çalışma sonucunda ilgili bölümlere gidilerek veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sürecinde, örnekleme oluşturan 27 öğretim elemanının 22'sine ulaşılmıştır. Veri toplama sürecinde okulda bulunamayan veya veri toplama aracını

cevaplamayı reddeden öğretim elemanlarının sayısı katılımı etkilemiştir Öğretim elemanlarının veri toplama aracını cevaplama oranı %81,48 olarak belirlenmiştir. Cevaplanan veri toplama araçlarının ilk incelemesinde herhangi bir eksiklik görülmemiş ve değerlendirme dışı bırakılacak veri toplama aracı formu bulunmamıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan 246 öğrencinin ise 192'sine ulaşılmıştır. Düzenli olarak okula gelmeyen, kayıt donduran veya veri toplama sürecinde okulda bulunamayan öğrencilerin sayısı katılımı etkilemiştir. Katılım oranı %78,04 olarak belirlenmiştir. Cevaplanan veri toplama aracı formlarının ilk incelemesinde usulüne uygun doldurulmayan veya eksik doldurulan dört form değerlendirme dışı bırakılmış ve 188 öğrenciden elde edilen cevaplar değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin toplanması sırasında karşılaşılabilecek sorunların hızlı çözümlenmesi ve veri kayıplarının önüne geçilmesi için veri toplama süreçleri araştırmacının kendisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanma süreci Mayıs 2013 – Eylül 2013 tarihleri arasında kapsayan beş aylık süreçte tamamlanmıştır.

Görüşme Formunun Hazırlanması

Araştırmanın üçüncü amacına yönelik verilerin toplanması için Resim Bölümü Başkanları ile görüşme yapılması planlanmıştır. Araştırmanın nitel verilerini elde etmek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine uygun olarak araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formundan yararlanılmıştır (EK D). Görüşülen bölüm başkanlarının konuya ilişkin farklı görüşlerini almak, onlara cevaplama esneklik sağlamak ve görüşmeyi alternatif sorular ile yönlendirebilmek için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Çünkü yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Ayrıca yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde görüşme sırasında araştırmacı görüşme yapılan kişilere esneklik sağlamak için soruların yeniden düzenlenmesine ve başka konuların tartışılmasına izin verir (Ekiz, 2003).

İzleyen başlıklarda görüşme formunun hazırlanmasına ve uygulanmasına yönelik yapılan çalışmalar açıklanmıştır.

Görüşme Sorularının Belirlenmesi

Görüşme sorularının belirlenmesinde araştırma konusu ile ilgili literatüre bağlı çıkarımlardan ve alan uzmanlarının görüş ve önerilerinden yararlanılmıştır.

Bu kapsamda ilk aşamada, araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve ilgili literatürde sunulan görüş ve bulgular doğrultusunda kullanılabilir ana ve alt temalar belirlenmiştir. Resim Bölümlerindeki eğitim-öğretime etki eden etmenlere ilişkin ana ve alt temalar Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7:

Ana ve Alt Temalar

Ana Temalar	Alt Temalar
Eğitim – öğretim	Amaçlar İçerik Öğretme-öğrenme süreci Ölçme-değerlendirme süreci
Fiziki koşullar	Teknik Mekansal
Genel durum	Nicelik Nitelik

İkinci aşamada belirlenen ana ve alt temalara uygun olarak 10 görüşme sorusu hazırlanmış ve sorular üç alan uzmanının incelemesine sunulmuştur. İncelemeler sonucunda görüşme tekniğine uygun olmayan, benzer içeriğe sahip olan ve kapsam dışı görülen soruların elenmesi sağlanmıştır. Ayrıca alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda mevcut sorularda güncellemeler yapılmış ve yeni sorular eklenmiştir. Bu çalışma sonucunda belirlenen ana ve alt temalar çerçevesinde görüşme formunda yer alması uygun görülen 3 görüşme sorusu ve 8 ayrıntıya ve açıklamaya yönelik sonda sorusu hazırlanmıştır. Bölüm başkanları ile yapılan görüşmeler sırasında aşağıda yer alan sorular yöneltilmiştir:

1. Resim Bölümünde uygulanan eğitim programı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
2. Resim Bölümünün fiziki koşulları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
3. Resim Bölümlerinin ülke çapındaki genel durumu hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Geçerlik Çalışması

Nitel araştırmalarda iç geçerlik, araştırmacının ölçmek istediği veriyi, kullandığı araç ya da yöntemle gerçekten ölçüp ölçemeyeceğine ilişkindir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Düzenlenen görüşme formunun iç geçerliğini sağlamak amacıyla görüşme formu alan uzmanı 7 akademisyenin incelemesine sunulmuştur. Alan uzmanı akademisyenlerden 2'si çeşitli sebeplerle incelemede bulunmamıştır. İncelemede bulunan 5 alan uzmanının verdikleri dönütler, yapılan pilot görüşme ve dökümlerin incelenmesi sonucunda görüşme sorularının ölçülmek istenen veriyi ölçebileceği kanısına varılmıştır ve görüşme sorularının geçerliği saptanmıştır.

Görüşmelerin Gerçekleştirilmesi

Resim Bölümlerinin bağlı oldukları devlet üniversitelerinden 2013 yılı Mayıs ayında alınan izinler doğrultusunda ilgili bölüm başkanlıkları ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Görüşme öncesinde ilgili bölümler ile iletişim kurulmuş ve yapılacak olan görüşmelerin detaylarına ilişkin planlamalar yapılmıştır. Bölüm başkanlarının iş yoğunluğuna ve diğer özel durumlarına uygun olan gün ve saatler için randevular alınmıştır. Her bölüm için ayrı yürütülen bu çalışma sırasında, bölüm başkanlarında ikisi çeşitli sebeplerle görüşme talebini uygun bulmamış ve görüşmenin diğer yöneticiler ile yapılmasını önermişlerdir. Bölüm başkanlarının önerisi üzerine görüşme, diğer yöneticiler ile planlanmıştır.

Bölüm yöneticilerinin uygun olduğu saatlerde ilgili bölümlere gidilerek gerekli görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında bölüm yöneticilerinin rahat, dürüst ve doğru tepkilerde bulunmaları amacıyla sorular günlük konuşma diliyle yöneltilmiş ve sohbet tarzı görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında veri kayıplarının önüne geçmek ve verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla, görüşmeler yöneticilerin onayı alınarak ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir.

Görüşme süreci Mayıs 2013 – Aralık 2013 tarihleri arasında kapsayan sekiz aylık süreçte tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu başlık altında; araştırmada kullanılan veri toplama yöntemlerinin uygulanması sonucu elde edilen verilerin analizi yer almaktadır. İzleyen başlıklarda araştırmannın nicel ve nitel verilerinin analizine ilişkin çalışmalara yer verilmiştir.

Nicel Verilerin Analizi

Öğretim elemanı ve öğrencilerin veri toplama aracına verdikleri cevaplardan oluşan nicel verilerin çözümlenmesinde frekans (f) ve yüzdelerden (%) yararlanılmıştır. Veri toplama aracından beşli likert tipi ölçek ile elde edilen cevaplardan; “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneğine 5 puan, “Katılıyorum” seçeneğine 4 puan, “Az Katılıyorum” seçeneğine 3 puan, “Katılmıyorum” seçeneğine 2 puan “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğine 1 puan verilmiştir. Cevaplayıcıların sorularda işaretledikleri seçeneklerin frekansları ve almış oldukları puanların yüzdeler olarak dağılımı incelenmiştir. Veri toplama aracıyla elde edilen nicel verilerin istatistiksel analizinde “SPSS 15.0 for Windows” paket programından yararlanılmıştır. Veri toplama araçlarındaki cevaplar bilgisayar ortamındaki veri dökümü şablonuna işlenmiştir. Her bir madde için bir sütun belirlenmiş ve cevaplayıcıların ilgili maddeye verdikleri cevaplar satırlar halinde ilgili sütunun altına sıralanmıştır. Veri toplama aracında yer alan 46 madde veri dökümü şablonuna işlenmiştir.

İstatistiksel analizler sonucunda veri toplama aracı maddelerindeki görüşlere; öğretim elemanı ve öğrencilerin katılım yüzdeleri ve sayıları belirlenmiştir. Bu cevapların yüzdeler dağılımlarının yorumlanması sonrasında ise öğretim elemanlarının ve öğrencilerin, bölümlerindeki eğitim-öğretime ve fiziki koşullara ilişkin görüşleri ortaya çıkarılmış ve araştırmannın birinci ve ikinci amacına ilişkin bulgular tartışılmıştır.

Güvenirlilik çalışması sonrası değerlendirme dışı bırakılan 18. ve 31. maddelere ilişkin veriler analize dahil edilmemiştir. Veri toplama aracında yer alan 29. Maddeyi öğretim elemanlarının %9,1’i, öğrencilerin %17,6’sı, 46. maddeyi ise öğretim elemanlarının %36,4’ü, öğrencilerin %31,9’u cevaplamıştır. İlgili maddelerin cevaplanma oranının oldukça düşük olması ve verilen cevaplardan anlamlı veriler elde edilememesi sebebiyle 29. ve 46. Maddeler de analize dahil edilmemiştir. Nicel verilerin analizi bu değerlendirmeler sonucu anlamlı bulunan 42 madde ile yapılmıştır.

Nitel Verilerin Analizi

Bölüm yöneticilerinin görüşme sorularına verdikleri cevaplardan oluşan verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Kıncal, 2010). Bu çözümlenmede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Betimsel analiz dört aşamadan oluşur (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Betimsel analizin gerçekleştirilmesinde aşağıdaki dört aşama izlenmiştir:

- **Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma:** Araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulmuş ve verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiştir. Temaların belirlenmesi konusunda detaylı bilgiler '*Görüşme Sorularının Belirlenmesi*' başlığı altında açıklandığından burada ayrıca yer verilmemiştir.
- **Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi:** Bu aşamada, daha önce oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler okunmuş ve düzenlenmiştir. Verilerin okunması ve düzenlenmesi ile ilgili şu çalışmalar yapılmıştır;
 - Görüşmelerin dökümü: Görüşmede kullanılan soru maddelerinin geçerliği belirlendikten sonra 5 bölüm yöneticisi ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve dijital ortamda kayıt altına alınmıştır. Sonrasında görüşme kayıtlarını oluşturan dijital ses dosyaları araştırmacı tarafından çözümlenmiş ve her bir satıra numara verilerek görüşme dökümü formu oluşturulmuştur. Görüşme dökümü formu ve ses dosyaları bir başka araştırmacıya verilmiş ve ses dosyaları ile görüşme dökümündeki metinlerin tutarlılığını incelemesi sağlanmıştır
 - Görüşme kodlama anahtarlarının hazırlanması: Görüşme dökümleri ile ses kayıtları arasındaki tutarlılık sağlandıktan sonra, görüşmelerde elde edilen cevaplar tek tek ele alınarak, her soru maddesi için verilen tüm cevaplar gruplar halinde sıralanmıştır. Bu değerlendirmeler sonucunda; birinci soru maddesine verilen cevaplara ilişkin 57 kod, ikinci soru maddesine verilen cevaplara ilişkin 27 kod ve üçüncü soru maddesine verilen cevaplara ilişkin 19 kod belirlenmiş ve bu kodların yer aldığı

“Görüşme Kodlama Anahtarı” hazırlanmıştır.

- Araştırma verilerinin güvenilirliği: Hazırlanan görüşme kodlama anahtarı ve görüşme dökümleri araştırmacı dışında iki farklı araştırmacıya sunulmuştur. Görüşme kodlama anahtarının araştırmacılar tarafından ayrı ayrı okunması sonucu ‘görüş birliği’ ve ‘görüş ayrılığı’ olan kodlar belirlenmiş ve güvenilirlik analizine geçilmiştir. Araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği güvenilirlik formülü kullanılmıştır.

$$R \text{ (Güvenirlik)} = \frac{Na \text{ (Görüş Birliği)}}{Na \text{ (Görüş Birliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}}$$

Hesaplama sonucunda araştırmanın nitel verilerinin güvenilirliği, birinci soru maddesi için $r = ,912$, ikinci soru maddesi için $r = ,962$, üçüncü soru maddesi için $r = ,947$, üç soru maddesinin ortalaması ise $r = ,940$ olarak hesaplanmıştır. Güvenirlik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Burada elde edilen sonuç, araştırma için güvenilir kabul edilmiştir.

- Doğrudan alıntılarının seçimi: Bulguların yorumlanması ve sonuçların yazılması sırasında kullanılacak doğrudan alıntılar seçilmiştir.
- **Bulguların tanımlanması**: Bu aşamada düzenlenen veriler tanımlanmış ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenmesi sağlanmıştır. Ayrıca verilerin kolay anlaşılması, tanımlanması ve gereksiz tekrarlardan kaçınılması için gerekli önlemler bu aşamada belirlenmiştir.
- **Bulguların yorumlanması**: Son aşamada, tanımlanan bulgular açıklanmış, ilişkilendirilmiş, anlamlandırılmış ve betimsel analiz çalışmaları sonuçlandırılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde; elde edilen verilerin analizi sonucu ortaya çıkan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir. Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular Tablo 8’de belirtilen ana ve alt temalar çerçevesinde düzenlenmiştir.

Tablo 8:

Bulguların Düzenlenmesinde Kullanılan Ana ve Alt Temalar

1. Eğitim-Öğretim

• Program amaçları	a. Öğretim elemanı görüşleri b. Öğrenci görüşleri
• Program içeriği	a. Öğretim elemanı görüşleri b. Öğrenci görüşleri
• Öğretme-öğrenme süreci	a. Öğretim elemanı görüşleri b. Öğrenci görüşleri
• Ölçme-değerlendirme ölçütleri	a. Öğretim elemanı görüşleri b. Öğrenci görüşleri

2. Fiziki Koşullar

• Mekansal koşullar	a. Öğretim elemanı görüşleri b. Öğrenci görüşleri
• Teknik koşullar	a. Öğretim elemanı görüşleri b. Öğrenci görüşleri

3. Bölüm Başkanlarının Görüşleri

• Eğitim-öğretim	a. Program amaçlarına ilişkin görüşler b. Program içeriğine ilişkin görüşler c. Öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşler d. Ölçme-değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşler
------------------	--

• Fiziki koşullar	a. Mekansal koşullara ilişkin görüşler b. Teknik koşullara ilişkin görüşler
• Resim Bölümlerinin genel durumu	a. Niceliksel duruma ilişkin görüşler b. Niteliksel duruma ilişkin görüşler

İzleyen başlıklarda ana ve alt temalar ilişkili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri

Öğretim elemanları ve öğrencilerin Resim Bölümü program amaçlarına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere “amaçların açık ve anlaşılır olarak tanımlanması, amaçlar hakkındaki bilgi düzeyleri, amaçların güzel sanatların temel amaçları ile uyumu, amaçların gerçekleştirilebilirliği, atölye, kuramsal/teorik ve seçmeli derslerin amaçlara uygunluğu” ile ilgili yedi soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri izleyen başlıklar altında sırasıyla sunulmuştur.

Program Amaçlarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının Resim Bölümü program amaçlarına ilişkin görüşleri Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9:

Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Madde No:		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Resim Bölümü program amaçları açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	8	36,4	9	40,9	4	18,2	-	-	1	4,5
2.	Resim Bölümü program amaçları hakkında bilgi sahibiyim.	16	72,7	6	27,3	-	-	-	-	-	-
3.	Resim Bölümü program amaçları güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) göre belirlenmiştir.	7	31,8	10	45,5	5	22,7	-	-	-	-

Madde No:		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
4.	Resim Bölümü program amaçları öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir niteliktedir.	7	31,8	9	40,9	6	27,3	-	-	-	-
5.	Atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	8	36,4	10	45,5	4	18,2	-	-	-	-
6.	Kuramsal/teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	3	13,6	7	31,8	10	45,5	1	4,5	1	4,5
7.	Seçmeli mesleki ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	-	-	5	22,7	11	50,0	6	27,3	-	-

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 9’da görüldüğü gibi; amaçların açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 1. soruya öğretim elemanlarının %36,4’ü “kesinlikle katılıyorum”, %40,9’u “katılıyorum”, %18,2’si “az katılıyorum”, %4,5’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Resim Bölümü program amaçlarının açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Amaçlar hakkında bilgi sahibi olma düzeyine yönelik sorulan 2. soruya öğretim elemanlarının %72,7’si “kesinlikle katılıyorum”, %27,3’ü “katılıyorum” cevabını vermiştir. Diğer cevap seçeneklerini işaretleyen öğretim elemanı bulunmamaktadır. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun Resim Bölümü program amaçları hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Amaçların güzel sanatların temel amaçları ile uyumu konusundaki görüşlere yönelik sorulan 3. soruya öğretim elemanlarının %31,8’i “kesinlikle katılıyorum”, %45,5’i “katılıyorum”, %22,7’si “az katılıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Resim Bölümü program amaçlarının güzel sanatların temel amaçlarına göre belirlendiği görüşünde oldukları söylenebilir.

Amaçların öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir nitelikte olmasına yönelik sorulan 4. soruya öğretim elemanlarının %31,8’i “kesinlikle katılıyorum”, %40,9’u

“**katılıyorum**”, %27,3’ü “az katılıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Resim Bölümü program amaçlarının öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu görüşünü taşıdıkları söylenebilir.

Atölye ders türlerinin amaçlara uygunluğuna yönelik sorulan 5. soruya öğretim elemanlarının %36,4’ü “kesinlikle katılıyorum”, **%45,5’i “katılıyorum”**, %18,2’si “az katılıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun programlarındaki atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğu görüşünü taşıdıkları söylenebilir.

Kuramsal/teorik ders türlerinin amaçlara uygunluğuna yönelik sorulan 6. soruya öğretim elemanlarının %13,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, %31,8’i “katılıyorum”, **%45,5’i “az katılıyorum”**, %4,5’i “katılmıyorum”, %4,5’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun programlarındaki kuramsal/teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına tam uygun olmadığı görüşünü taşıdıkları söylenebilir.

Seçmeli mesleki ders türlerinin amaçlara uygunluğuna yönelik sorulan 7. soruya öğretim elemanlarının %22,7’si “katılıyorum”, **%50’si “az katılıyorum”**, %27,3’ü “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunluğunun programlarındaki seçmeli mesleki ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olmadığı görüşünü taşıdıkları söylenebilir.

Resim Bölümü program amaçlarına yönelik öğretim elemanı görüşleri, Tablo 9’deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının; amaçların açık ve anlaşılır olarak tanımlanması, amaçlar hakkındaki bilgi düzeyleri, amaçların güzel sanatların temel amaçları ile uyumu, amaçların öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu ve atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygunluğu konularında olumlu görüş belirttikleri söylenebilir. Ancak kuramsal / teorik ders türlerinin amaçlara uygunluğu konularında olumsuz yakın görüş belirttikleri görülmüştür. Seçmeli mesleki ders türlerinin amaçlara uygunluğuna ise yalnızca 5 öğretim elemanı olumlu görüş belirtmiştir.

Program Amaçlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin Resim Bölümü program amaçlarına ilişkin görüşleri Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10:

Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Madde No:		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1.	Resim Bölümü program amaçları açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	33	17,6	85	45,2	57	30,3	10	5,3	3	1,6
2.	Resim Bölümü program amaçları hakkında bilgi sahibiyim.	32	17,0	95	50,5	47	25,0	10	5,3	4	2,1
3.	Resim Bölümü program amaçları güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) göre belirlenmiştir.	40	21,3	88	46,8	41	21,8	14	7,4	5	2,7
4.	Resim Bölümü program amaçları gerçekleştirilebilir niteliktedir.	29	15,4	83	44,1	54	28,7	18	9,6	4	2,1
5.	Atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	45	23,9	69	36,7	55	29,3	13	6,9	6	3,2
6.	Kuramsal/teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	23	12,2	70	37,2	64	34,0	26	13,8	5	2,7
7.	Seçmeli mesleki ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	22	11,7	54	28,7	52	27,7	44	23,4	16	8,5

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 10’da görüldüğü gibi; amaçların açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 1. soruya öğrencileri %17,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, **%45,2’si “katılıyorum”**, %30,3’ü “az katılıyorum”, %5,3’ü “katılmıyorum, %1,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü program amaçlarının açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Amaçlar hakkında bilgi sahibi olma düzeyine yönelik sorulan 2. soruya öğrencilerin %17’si “kesinlikle katılıyorum”, **%50,5’i “katılıyorum”**, %25’i “az katılıyorum”, %5,3’ü “katılmıyorum”, %2,1’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü program amaçları hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Amaçların güzel sanatların temel amaçları ile uyumu konusundaki görüşlere yönelik sorulan 3. soruya öğrencilerin %21,3'ü “kesinlikle katılıyorum”, **%46,8'i “katılıyorum”**, %21,8'i “az katılıyorum”, %7,4'ü “katılmıyorum”, %2,7'si “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü program amaçlarının güzel sanatların temel amaçlarına göre belirlendiği görüşünde oldukları söylenebilir.

Amaçların gerçekleştirilebilir nitelikte olmasına yönelik sorulan 4. soruya öğrencilerin %15,4'ü “kesinlikle katılıyorum”, **%44,1'i “katılıyorum”**, %28,7'si “az katılıyorum”, %9,6'sı “katılmıyorum”, %2,1'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü program amaçlarının kendileri tarafından gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu görüşünü taşıdıkları söylenebilir.

Atölye ders türlerinin amaçlara uygunluğuna yönelik sorulan 5. soruya öğrencilerin %23,9'u “kesinlikle katılıyorum”, **%36,7'si “katılıyorum”**, %29,3'ü “az katılıyorum”, %6,9'u “katılmıyorum”, %3,2'si “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun programlarındaki atölye ders türlerini Resim Bölümü amaçları ile uyumlu buldukları belirtilebilir.

Kuramsal/teorik ders türlerinin amaçlara uygunluğuna yönelik sorulan 6. soruya öğrencilerin %12,2'si “kesinlikle katılıyorum”, **%37,2'si “katılıyorum”**, %34'ü “az katılıyorum”, %13,8'i “katılmıyorum”, %2,7'si “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun programlarındaki kuramsal/teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçları ile uyumlu olduğu görüşünü taşıdıkları söylenebilir. Ancak öğrencilerin kalan yarısının (95 öğrenci) ise ders türlerinin yeterince uygun olmadığı yönünde görüş belirtmesi dikkat çekicidir.

Seçmeli mesleki ders türlerinin amaçlara uygunluğuna yönelik sorulan 7. soruya öğrencilerin %11,7'si “kesinlikle katılıyorum”, **%28,7'si “katılıyorum”**, %27,7'si “az katılıyorum”, %23,4'ü “katılmıyorum”, %8,5'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin bir bölümü programlarındaki seçmeli mesleki ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun buldukları söylenebilir. Ancak üçte bir oranındaki öğrencinin (60 öğrenci) ise olumsuz görüş belirtmesi dikkat çekicidir.

Resim Bölümü program amaçlarına yönelik öğrenci görüşleri, Tablo 10'daki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin; amaçların açık ve anlaşılır olarak tanımlanması, amaçlar hakkındaki bilgi düzeyleri, amaçların güzel sanatların

temel amaçları ile uyumu, amaçların gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu ve atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygunluğu konularında olumlu görüş belirttikleri söylenebilir. Ancak öğrencilerin, kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders türlerinin amaçlara uygunluğu konularında olumlu görüşte oldukları söylenebilirken aynı sorulara olumsuz görüş belirten öğrencilerin oranının yüksek olması, bu öğrencilerin ilgili dersleri amaçlar ile uyumlu bulmadıkları belirtilebilir.

Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri
Öğretim elemanları ve öğrencilerin Resim Bölümü program içeriğine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere “içeriğin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması, içeriğin bölüm amaçları ile uyumu, atölye, kuramsal/teorik ve seçmeli derslerin içeriğinin yeterliliği” ile ilgili beş soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri izleyen başlıklar altında sırasıyla sunulmuştur.

Program İçeriğine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının Resim Bölümü program içeriğine ilişkin görüşleri Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11:

Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Madde No:		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
8.	Resim Bölümü program içeriği açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	6	27,3	13	59,1	2	9,1	1	4,5	-	-
9.	Resim Bölümü program içeriği, bölüm amaçları ile uyumludur.	6	27,3	9	40,9	7	31,8	-	-	-	-
10.	Atölye derslerinin içeriğini yeterli buluyorum.	5	22,7	9	40,9	8	36,4	-	-	-	-
11.	Kuramsal/teorik derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	3	13,6	9	40,9	6	27,3	3	13,6	1	4,5

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
12. Seçmeli mesleki derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	1	4,5	6	23,7	7	31,8	6	23,7	2	9,1

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 11’de görüldüğü gibi; program içeriğinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 8. soruya öğretim elemanlarının %27,3’ü “kesinlikle katılıyorum”, **%59,1’i “katılıyorum”**, %9,1’i “az katılıyorum”, %4,5’i “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Resim Bölümü program içeriğinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

İçeriğin program amaçları ile uyumluluğu konusundaki görüşlere yönelik sorulan 9. soruya öğretim elemanlarının %27,3’ü “kesinlikle katılıyorum”, **%40,9’u “katılıyorum”**, %31,8’i “az katılıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Resim Bölümü program içeriğinin bölüm amaçları ile uyumlu olduğu görüşünde oldukları görülmektedir.

Atölye derslerinin içeriğinin yeterliliği konusundaki görüşlere yönelik sorulan 10. soruya öğretim elemanlarının %22,7’si “kesinlikle katılıyorum”, **%40,9’u “katılıyorum”**, %36,4’ü “az katılıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğu atölye derslerinin içeriğini yeterli bulurken, aynı orana yakın bir bölümünün ise içeriği fazla yeteli bulmadığı söylenebilir.

Kuramsal/teorik derslerin içeriğinin yeterliliği konusundaki görüşlere yönelik sorulan 11. soruya öğretim elemanlarının %13,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, **%40,9’u “katılıyorum”**, %27,3’ü “az katılıyorum”, %13,6’sı “katılmıyorum”, %4,5’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğu kuramsal/teorik derslerin içeriğini yeterli bulurken, içeriği fazla yeteli bulmayan öğretim elemanı sayısının da dikkat çekici olduğu söylenebilir.

Seçmeli mesleki derslerin içeriğinin yeterliliği konusundaki görüşlere yönelik sorulan 12. soruya öğretim elemanlarının %4,5’i “kesinlikle katılıyorum”, %27,3’ü

“katılıyorum”, %31,8’i “**az katılıyorum**”, %27,3’ü “katılmıyorum”, %9,1’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun seçmeli mesleki derslerin içeriğini yeterli bulmadığı söylenebilir.

İçeriğe yönelik öğretim elemanı görüşleri, Tablo 11’deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının; program içeriğinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması ve içeriğin program amaçları ile uyumluluğu konularında olumlu görüş bildirdikleri gözlenmiştir. Ancak genel program içeriğinde bu ortak görüş gözlenirken; programda yer alan ders türlerinin içeriklerinde ayrı görüşlerin ortaya çıktığı gözlenmiştir. Öğretim elemanlarının atölye ders içeriklerinin yeterliliği konusundaki görüşleri orta düzeyin biraz üstünde oluşurken, kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders içeriklerinin yeterliliği konusundaki görüşleri daha çok olumsuzya yakın bir tablo oluşturmuştur. İçeriğe ilişkin görüşler açısından seçmeli mesleki dersler yönünde bir olumsuzluk olduğu söylenebilir.

Program İçeriğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin Resim Bölümü program içeriğine ilişkin görüşleri Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12:

Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Madde No:		Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
8.	Resim Bölümü program içeriği açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	33	17,6	88	46,8	53	28,2	13	6,9	1	0,5
9.	Resim Bölümü program içeriği, bölüm amaçları ile uyumludur.	21	11,2	95	50,5	57	30,3	13	6,9	2	1,1
10.	Atölye derslerinin içeriğini yeterli buluyorum.	23	12,2	48	25,5	63	33,5	36	19,1	18	9,6
11.	Kuramsal/teorik derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	14	7,4	56	29,8	65	34,6	41	21,8	12	6,4
12.	Seçmeli mesleki derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	9	4,8	49	26,1	63	33,5	48	25,5	19	10,1

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 12’de görüldüğü gibi; program içeriğinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 8. soruya öğrencilerin %17,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, **%46,8’i “katılıyorum”**, %28,2’si “az katılıyorum”, %6,9’u “katılmıyorum”, %0,5’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü program içeriğinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

İçeriğin program amaçları ile uyumluluğu konusundaki görüşlere yönelik sorulan 9. soruya ise öğrencilerin %11,2’si “kesinlikle katılıyorum”, **%50,5’i “katılıyorum”**, %30,3’ü “az katılıyorum”, %6,9’u “katılmıyorum”, %1,1’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü program içeriğinin bölüm amaçları ile uyumlu olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Atölye derslerinin içeriğinin yeterliliği konusundaki görüşlere yönelik sorulan 10. soruya öğrencilerin %12,2’si “kesinlikle katılıyorum”, %25,5’i “katılıyorum”, **%33,5’i “az katılıyorum”**, %19,1’i “katılmıyorum”, %9,6’sı “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun atölye derslerinin içeriğini fazla yeteli bulmadıkları söylenebilir.

Kuramsal/teorik derslerin içeriğinin yeterliliği konusundaki görüşlere yönelik sorulan 11. soruya öğrencilerin %7,4’ü “kesinlikle katılıyorum”, %29,8’i “katılıyorum”, **%34,6’sı “az katılıyorum”**, %21,8’i “katılmıyorum”, %6,4’ü “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğu kuramsal/teorik derslerin içeriğini fazla yeterli bulmadığı, içeriği yetersiz bulan öğrenci sayısının da (53 öğrenci) dikkat çekici olduğu söylenebilir.

Seçmeli mesleki derslerin içeriğinin yeterliliği konusundaki görüşlere yönelik sorulan 12. soruya öğrencilerin %4,8’i “kesinlikle katılıyorum”, %26,1’i “katılıyorum”, **%33,5’i “az katılıyorum”**, %25,5’i “katılmıyorum”, %10,1’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğu seçmeli mesleki derslerin içeriğini fazla yeterli bulmadığı, içeriği yetersiz bulan öğrenci sayısının da (67 öğrenci) dikkat çekici olduğu söylenebilir.

İçeriğe yönelik öğrenci görüşleri, Tablo 12’deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin; program içeriğinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması ve içeriğin program amaçları ile uyumluluğu konularında olumlu görüş

bildirdikleri gözlenmiştir. Ancak genel program içeriğindeki olumlu görüş programda yer alan ders türlerinin içeriklerinde gözlenmemiştir. Öğrencilerin atölye ders içeriklerinin yeterliliği konusundaki görüşleri orta düzeyin biraz üstünde oluşurken, kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders içeriklerinin yeterliliği konusundaki görüşlerinde daha çok olumsuzu yakın bir tablo ortaya çıkmıştır. İçeriğe ilişkin öğrenci görüşleri açısından kuramsal/teorik ve seçmeli mesleki dersler yönünde bir olumsuzluk olduğu söylenebilir.

Resim Bölümü Programı Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri

Öğretim elemanları ve öğrencilerin Resim Bölümü programı öğretme-öğrenme süreçlerine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere “öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması, öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrencinin aktif katılımı, atölye, kuramsal/teorik ve seçmeli mesleki derslerin gerekli kazanımları öğrencilere kazandırması, çağdaş eğitim teknolojilerinden, müzelerden ve galerilerden yararlanma durumu, ders saati sürelerinin yeterliliği” ile ilgili on bir soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri izleyen başlıklar altında sırasıyla sunulmuştur.

Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının Resim Bölümü programı öğretme-öğrenme süreçlerine ilişkin görüşleri Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13:

Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Madde No:	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Az Katılıyor		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
13. Resim Bölümü programının öğretme-öğrenme süreçleri açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	8	36,4	8	36,4	5	22,7	1	4,5	-	-

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
14. Öğretme-öğrenme sürecinde; öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmeleri sağlanmaktadır.	5	22,7	7	31,8	6	27,3	3	13,6	1	4,5
15. Atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	8	36,4	6	27,3	7	31,8	-	-	1	4,5
16. Kuramsal / teorik derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	7	31,8	6	27,3	7	31,8	2	9,1	-	-
17. Seçmeli mesleki derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	5	22,7	6	27,3	8	36,4	2	9,1	1	4,5
19. Öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yaygın biçimde yararlanılmaktadır.	4	18,2	6	27,3	7	31,8	3	13,6	2	9,1
20. Öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır.	3	13,6	4	18,2	7	31,8	6	27,3	2	9,1
21. Atölye ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	3	13,6	8	36,4	6	27,3	5	22,7	-	-
22. Kuramsal / teorik ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	3	13,6	7	31,8	8	36,4	3	13,6	1	4,5
23. Seçmeli mesleki ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	3	13,6	12	54,5	5	22,7	2	9,1	-	-

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 13'te görüldüğü gibi; öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 13. soruya öğretim elemanlarının **%36,4'ü "kesinlikle katılıyorum"**, **%36,4'ü "katılıyorum"**, %22,7'si "az katılıyorum", %4,5'i "katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Resim Bölümü öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmelerinin sağlanmasına yönelik 14. soruya öğretim elemanlarının %22,7'si “kesinlikle katılıyorum”, **%31,8'i “katılıyorum”**, %27,3'ü “az katılıyorum”, %13,6'sı “katılmıyorum”, %4,5'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Resim Bölümü öğretme-öğrenme süreçlerinde öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmelerinin sağlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölye derslerinin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmasına yönelik 15. soruya öğretim elemanlarının **%36,4'ü “kesinlikle katılıyorum”**, %27,3'ü “katılıyorum”, %31,8'i “az katılıyorum”, %4,5'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun atölye derslerinin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları öğrencilere kazandırdığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Kuramsal/teorik derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmasına yönelik 16. soruya öğretim elemanlarının **%31,8'i “kesinlikle katılıyorum”**, %27,3'ü “katılıyorum”, **%31,8'i “az katılıyorum”**, %9,1'i “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının bir bölümü kuramsal/teorik derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları öğrencilere kazandırdığı görüşünde oldukları, aynı orandaki bir bölümünün ise öğrencilerin kazanımları yeteri kadar kazanamadıkları görüşünde oldukları söylenebilir.

Seçmeli mesleki derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmasına yönelik 17. soruya öğretim elemanlarının %22,7'si “kesinlikle katılıyorum”, %27,3'ü “katılıyorum”, **%36,4'ü “az katılıyorum”**, %9,1'i “katılmıyorum”, %4,5'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun seçmeli mesleki derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları öğrencilere yeteri kadar kazandıramadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yaygın biçimde yararlanılması hakkında sorulan 19. soruya öğretim elemanlarının %18,2'si “kesinlikle katılıyorum”, %27,3'ü “katılıyorum”, **%31,8'i “az katılıyorum”**, %13,6'sı “katılmıyorum”, %9,1'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim

teknolojilerinden yeterince yararlanılmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılması hakkında sorulan 20. soruya ise öğretim elemanlarının %13,6'sı “kesinlikle katılıyorum”, %18,2'si “katılıyorum”, **%31,8'i “az katılıyorum”**, %27,3'ü “katılmıyorum”, %9,1'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yeterince yararlanılmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölye ders saati süreleri hakkında sorulan 21. soruya öğretim elemanlarının %13,6'sı “kesinlikle katılıyorum”, **%36,4'ü “katılıyorum”**, %27,3'ü “az katılıyorum”, %22,7'si “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun atölye ders saati sürelerini yeterli buldukları söylenebilir.

Kuramsal / teorik ders saati süreleri hakkında sorulan 22. soruya öğretim elemanlarının %13,6'sı “kesinlikle katılıyorum”, %31,8'i “katılıyorum”, **%36,4'ü “az katılıyorum”**, %13,6'sı “katılmıyorum”, %4,5'i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun kuramsal / teorik ders saati sürelerinin fazla yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Seçmeli mesleki ders saati süreleri hakkında sorulan 23. soruya ise öğretim elemanlarının %13,6'sı “kesinlikle katılıyorum”, **%54,5'i “katılıyorum”**, %22,7'si “az katılıyorum”, %9,1'i “katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun seçmeli mesleki ders saati sürelerinin yeterli buldukları söylenebilir.

Öğretme-öğrenme süreçlerine yönelik öğretim elemanı görüşleri, Tablo 13'teki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının; öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları, derslerde öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmelerinin sağlandığını belirtmişlerdir. Elde edilen görüşlere bağlı olarak, atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların amaçlara ulaşılmasında olumlu bir etki yaptığı söylenebilirken, kuramsal / teorik derslerde kazanımların yeteri kadar gerçekleşmediği, seçmeli mesleki derslerde ise gerekli kazanımların öğrencilere kazandırılmadığı görüşünün ağırlık kazandığı söylenebilir. Ayrıca öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden ve sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yeterince

yararlanılmadığı elde edilen bulgular sonucunda ortaya çıkan bir diğer durumdur. Öğretim elemanlarına yöneltilen ve ders saati sürelerinin yeterliliği konusundaki görüşlerinin alınmasına yönelik sorular sonucunda atölye ve seçmeli mesleki ders saati sürelerinin yeterli bulunduğu, ancak kuramsal / teorik ders saati sürelerinin yetersiz olduğu yönünde bulgular elde edilmiştir.

Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin Resim Bölümü programı öğretme-öğrenme süreçlerine ilişkin görüşleri Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14:

Öğretme-Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Madde No:		Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Az Katılıyor		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
13.	Resim Bölümü programının öğretme-öğrenme süreçleri açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	20	10,6	75	39,9	54	28,7	28	14,9	11	5,9
14.	Öğretme-öğrenme sürecinde; araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmemiz sağlanmaktadır.	20	10,6	55	29,3	57	30,3	40	21,3	16	8,5
15.	Atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları kazandırmaktadır.	28	14,9	71	37,8	64	34,0	17	9,0	8	4,3
16.	Kuramsal / teorik derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları kazandırmaktadır.	13	6,9	71	37,8	79	42,0	21	11,2	4	2,1
17.	Seçmeli mesleki derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları kazandırmaktadır.	17	9,0	56	29,8	57	30,3	37	19,7	21	11,2

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
19.	Öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yaygın biçimde yararlanılmaktadır.										
	8	4,3	51	27,1	58	30,9	42	22,3	29	15,4	
20.	Öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır.										
	27	14,4	32	17,0	43	22,9	40	21,3	46	24,5	
21.	Atölye ders saati sürelerini yeterli buluyorum.										
	27	14,4	66	35,1	37	19,7	32	17,0	26	13,8	
22.	Kuramsal / teorik ders saati sürelerini yeterli buluyorum.										
	23	12,2	80	42,6	49	26,1	24	12,8	12	6,4	
23.	Seçmeli mesleki ders saati sürelerini yeterli buluyorum.										
	38	20,2	82	43,6	42	22,3	13	6,9	13	6,9	

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 14’de görüldüğü gibi; öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 13. soruya öğrencilerin %10,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, **%39,9’u “katılıyorum”**, %28,7’si “az katılıyorum”, %14,9’u “katılmıyorum”, %5,9’u “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Öğretme-öğrenme sürecinde araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmeleri konusunda sorulan 14. soruya öğrencilerin %10,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, %29,3’ü “katılıyorum”, **%30,3’ü “az katılıyorum”**, %21,3’ü “katılmıyorum”, %8,5’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun Resim Bölümü öğretme-öğrenme süreçlerinde araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmelerinin yeterince sağlanmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölye derslerinin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları kazandırmasına yönelik 15. soruya öğrencilerin %14,9’u “kesinlikle katılıyorum”, **%37,8’i “katılıyorum”**, %34’ü “az katılıyorum”, %9’u “katılmıyorum”, %4,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun atölye derslerinin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları kendilerine

kazandırdığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Kuramsal/teorik derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları kazandırmasına yönelik 16. soruya öğretim elemanlarının %6,9'u "kesinlikle katılıyorum", %37,8'i "katılıyorum", **%42'si "az katılıyorum"**, %11,2'si "katılmıyorum", %2,1'i "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun kuramsal/teorik derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları kendilerine yeteri kadar kazandıramadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Seçmeli mesleki derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları kazandırmasına yönelik 17. soruya ise öğrencilerin %9'u "kesinlikle katılıyorum", %29,8'i "katılıyorum", **%30,3'ü "az katılıyorum"**, %19,7'si "katılmıyorum", %11,2'si "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun seçmeli mesleki derslerin güzel sanatların temel amaçlarına yönelik kazanımları kendilerine yeteri kadar kazandıramadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yaygın biçimde yararlanılması hakkında sorulan 19. soruya öğrencilerin %4,3'ü "kesinlikle katılıyorum", %27,1'i "katılıyorum", **%30,9'u "az katılıyorum"**, %22,3'ü "katılmıyorum", %15,4'ü "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yeterince yararlanılmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılması hakkında sorulan 20. soruya ise öğrencilerin %14,4'ü "kesinlikle katılıyorum", %17'si "katılıyorum", %22,9'u "az katılıyorum", %21,3'ü "katılmıyorum", **%24,5'i "kesinlikle katılmıyorum"** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmadığını düşündükleri söylenebilir.

Atölye ders saati süreleri hakkında sorulan 21. soruya öğrencilerin %14,4'ü "kesinlikle katılıyorum", **%35,1'i "katılıyorum"**, %19,7'si "az katılıyorum", %17'si "katılmıyorum", %13,8'i "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun atölye ders saati sürelerini yeterli buldukları söylenebilir.

Kuramsal / teorik ders saati süreleri hakkında sorulan 22. soruya öğrencilerin %12,2'si "kesinlikle katılıyorum", **%42,6'sı "katılıyorum"**, %26,1'i "az katılıyorum",

%12,8'i "katılmıyorum", %6,4'ü "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun kuramsal / teorik ders saati süreleri yeterli buldukları söylenebilir.

Seçmeli mesleki ders saati süreleri hakkında sorulan 23. soruya ise öğrencilerin %20,2'si "kesinlikle katılıyorum", %43,6'sı "**katılıyorum**", %22,3'ü "az katılıyorum", %6,9'u "katılmıyorum", %6,9'u "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun seçmeli mesleki ders saati sürelerinin yeterli buldukları söylenebilir.

Öğretme-öğrenme süreçlerine yönelik öğrenci görüşleri, Tablo 14'deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin; öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları belirlenmiştir. Ancak öğrenciler, derslerde araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmelerinin yeterince sağlanamadığını belirtmişlerdir. Öğretme-öğrenme sürecinde, atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamaların, kendilerini amaçlara ulaştırabildiğini düşünen öğrenciler, kuramsal / teorik derslerde ve seçmeli mesleki derslerde ise gerekli kazanımların kendilerine yeterince kazandırılmadığı görüşüne sahip oldukları söylenebilir. Ayrıca öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden ve Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yeterince yararlanılmadığı elde edilen bulgular sonucunda ortaya çıkan bir diğer durumdur. Ders saati sürelerinin yeterliliği konusundaki görüşlerinin alınmasına yönelik sorular sonucunda, olumsuz görüşler bulunmakla birlikte, atölye, kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders saati sürelerinin öğrenciler tarafından yeterli bulunduğu yönünde bulgular elde edilmiştir.

Resim Bölümü Programı Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri

Öğretim elemanları ve öğrencilerin Resim Bölümü programı ölçme-değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşlerini belirlemek üzere "derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması, ölçme-değerlendirme ölçütlerinin bölüm amaçları ile uyumu ve üniversite genelinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin bölüm ile uyumu" ile ilgili beş soru yöneltilmiştir. Bu sorulara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri izleyen başlıklar altında sırasıyla

sunulmuştur.

Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının Resim Bölümü programı ölçme-değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşleri Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15:

Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
24. Atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	5	22,7	8	36,4	5	22,7	3	13,6	1	4,5
25. Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	2	9,1	10	45,5	9	40,9	1	4,5	-	-
26. Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	3	13,6	8	36,4	8	36,4	3	13,6	-	-
27. Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumlu olduğunu düşünüyorum.	5	22,7	9	40,9	5	22,7	3	13,6	-	-
28. Üniversitemizde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin (Ara sınav, dönem sonu sınavları, bütünleme sınavları vb.) bölümümüze uygun olduğunu düşünüyorum.	4	18,2	6	27,3	3	13,6	6	27,3	3	13,6

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 15’de görüldüğü gibi; atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 24. soruya öğretim elemanlarının %22,7’si “kesinlikle katılıyorum”, %36,4’ü “katılıyorum”, %22,7’si “az katılıyorum”, %13,6’sı “katılmıyorum”, %4,5’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını

vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 25. soruya öğretim elemanlarının %9,1'i "kesinlikle katılıyorum", **%45,5'i "katılıyorum"**, %40,9'u "az katılıyorum", %4,5'i "katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 26. soruya ise öğretim elemanlarının %13,6'sı "kesinlikle katılıyorum", **%36,4'ü "katılıyorum"**, **%36,4'ü "az katılıyorum"**, %13,6'sı "katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının bir bölümünün seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilirken, aynı oranda bir bölümünün ise ölçütlerin yeterince açık ve anlaşılır olarak tanımlanmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumuna yönelik sorulan 27. soruya öğretim elemanlarının %22,7'si "kesinlikle katılıyorum", **%40,9'u "katılıyorum"**, %22,7'si "az katılıyorum", %13,6'sı "katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumlu olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

Üniversitede uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin Resim Bölümlerine uygunluğu hakkında sorulan 28. soruya öğretim elemanlarının %18,2'si "kesinlikle katılıyorum", **%27,3'ü "katılıyorum"**, %13,6'sı "az katılıyorum", **%27,3'ü "katılmıyorum"**, %13,6'sı "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu konuda orta ve altı düzeyde (olumsuz) görüş bildiren öğretim elemanlarının oranı olumlu görüş bildirenlerden fazla çıkmıştır. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun üniversitelerinde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin Resim Bölümlerine uygun olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Ölçme-değerlendirme süreçlerine yönelik öğretim elemanı görüşleri, Tablo

15'deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının; ölçme-değerlendirme süreçlerinin gerek bölüm genelinde, gerekse ders türleri bazında uygun olduğu görüşüne hakim oldukları gözlenmektedir. Bu görüşlere göre bir yorum yapılması durumunda, ölçme-değerlendirme süreçlerinin amaçlara ulaşım düzeyini ölçmede yeterli olduğu söylenebilir. Ancak üniversite genelinde uygulanan süreçlerin (ara sınav, final sınavı, vb.) bölümler açısından uygun olmadığı görüşü de aynı sonuçlardan anlaşılabilir.

Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin Resim Bölümü programı ölçme-değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşleri Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16:

Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
24. Atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	25	13,3	55	29,3	68	36,2	25	13,3	15	8,0
25. Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	26	13,8	67	35,6	58	30,9	24	12,8	13	6,9
26. Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	15	8,0	48	25,5	62	33,0	48	25,5	15	8,0
27. Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumlu olduğunu düşünüyorum.	15	8,0	56	29,8	67	35,6	38	20,2	12	6,4

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
28. Üniversitemizde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin (Ara sınav, dönem sonu sınavları, bütünleme sınavları vb.) bölümümüze uygun olduğunu düşünüyorum.	26	13,8	58	30,9	40	21,3	51	27,1	13	6,9

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 16’da görüldüğü gibi; atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 24. soruya öğrencilerin %13,3’ü “kesinlikle katılıyorum”, %29,3’ü “katılıyorum”, **%36,2’si “az katılıyorum”**, %13,3’ü “katılmıyorum”, %8’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin yeterince açık ve anlaşılır olarak tanımlanmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 25. soruya öğrencilerin %13,8’i “kesinlikle katılıyorum”, **%35,6’sı “katılıyorum”**, %30,9’u “az katılıyorum”, %12,8’i “katılmıyorum”, %6,9’u “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanmasına yönelik sorulan 26. soruya ise öğrencilerin %8’i “kesinlikle katılıyorum”, %25,5’i “katılıyorum”, **%35,6’sı “az katılıyorum”**, %25,5’i “katılmıyorum”, %8’i “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin bir bölümünün seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin yeterince açık ve anlaşılır olarak tanımlanmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumuna yönelik sorulan 27. soruya öğrencilerin %8’i “kesinlikle katılıyorum”,

%29,8'i "katılıyorum", **%35,6'sı "az katılıyorum"**, %20,2'si "katılmıyorum", %6,4'ü "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile yeterince uyumlu olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Üniversitede uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin Resim Bölümlerine uygunluğu hakkında sorulan 28. soruya ise öğrencilerin %13,8'i "kesinlikle katılıyorum", **%30,9'u "katılıyorum"**, %21,3'ü "az katılıyorum", %27,1'i "katılmıyorum", %6,9'u "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun üniversitelerinde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin Resim Bölümlerine uygun olduğu görüşünde oldukları söylenebilir. Ancak olumsuz görüş belirten öğrenci sayısı da (64 öğrenci) dikkat çekicidir.

Ölçme-değerlendirme süreçlerine yönelik öğrenci görüşleri, Tablo 16'daki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin; ölçme-değerlendirme süreçlerinin Resim Bölümü program amaçlarıyla uyumlu olmadığı görüşünde oldukları belirlenmiştir. Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması konusunda; atölye dersleri ve seçmeli mesleki derslerin ölçütlerinin yeterince açık ve anlaşılır olmadığını düşünen öğrenciler, kuramsal/teorik derslerde uygulanan ölçütlerin ise açık ve anlaşılır olduğunu düşünmektedirler. Üniversite genelinde uygulanan süreçlerin (ara sınav, final sınavı, vb.) ise bölümler açısından uygun olduğu görüşü öğrenciler tarafından ifade edilmekle birlikte, bu görüşe katılmayan ve ölçütleri uygun bulmayan öğrenci sayısı da (64 öğrenci) fazladır.

Resim Bölümlerindeki Fiziki Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri

Resim Bölümlerindeki fiziki koşullara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri; mekansal koşullar ve teknik koşullar olmak üzere iki alt başlıkta gruplanmıştır.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin mekansal koşullara ilişkin görüşlerini belirlemek üzere ise "fiziki koşulların bölüm ihtiyaçlarını karşılama durumu, atölyelerdeki çalışma alanının yeterliliği, atölyelerin bina içindeki konumları, arşiv ve depo alanları, sergi mekanları, dinlenme ve kırtasiye mekanları" ile ilgili sekiz soru yöneltilmiştir.

Teknik koşullara ilişkin görüşlerini belirlemek üzere "atölyelerdeki lavabo ve

temizlik alanları, değişken/yapay aydınlatma sistemleri, ısıtma sistemleri, kullanılan çağdaş eğitim teknolojileri, elektronik cihaz yeterliliği, atölyelerdeki malzemelerin (şövale, etajer, tabure vs.) yeterliliği, sağlık ve güvenlik tedbirleri ve kütüphane kaynakları” ile ilgili sekiz soru yöneltilmiştir.

Bu sorulara ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri izleyen başlıklar altında sırasıyla sunulmuştur.

Fiziki Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Öğretim elemanlarının Resim Bölümlerindeki mekansal koşullara ilişkin görüşleri ise Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17:

Mekansal Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Madde No:	Kesinlikle Katılıyor		Katılıyor		Az Katılıyor		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
30. Fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	2	9,1	1	4,5	4	18,2	5	22,7	10	45,5
32. Atölyelerimizde her öğrencinin yeterli çalışma alanına sahip olduğunu düşünüyorum.	2	9,1	1	4,5	2	9,1	6	27,3	11	50
33. Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerimiz bina içinde elverişli bir konumdadır.	3	13,6	4	18,2	-	-	5	22,7	10	45,5
35. Üretilen işlerin saklanması için yeterli alanımız bulunmaktadır.	-	-	1	4,5	2	9,1	8	36,4	11	50
40. Bölümümüzde düzenli sergilerin açılacağı mekanların yeterli olduğunu düşünüyorum.	2	9,1	3	13,6	4	18,2	4	18,2	9	40,9
44. Fakülte binamızda çeşitli konuları konuşup tartışabileceğimiz, bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	1	4,5	2	9,1	3	13,6	4	18,2	12	54,5
45. Bina içinde veya çevresindeki mekanların çeşitli malzeme ihtiyaçlarımızı karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	-	-	-	-	5	22,7	2	9,1	15	68,2

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 17’de görüldüğü gibi; fakülte binasının fiziki koşullarına yönelik sorulan 30. soruya öğretim elemanlarının %9,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %4,5’i “katılıyorum”, %18,2’si “az katılıyorum”, %22,7’si “katılmıyorum”, **%45,5’i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılamadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölyelerdeki çalışma alanının yeterliliğine yönelik sorulan 32. soruya öğretim elemanlarının %9,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %4,5’i “katılıyorum”, %9,1’i “az katılıyorum”, %27,3’ü “katılmıyorum”, **%50’si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğu atölyelerinde her öğrencinin yeterli çalışma alanına sahip olmadıkları yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Atölyelerin bina içindeki konumlarına yönelik sorulan 33. soruya öğretim elemanlarının %13,6’sı “kesinlikle katılıyorum”, %18,2’si “katılıyorum”, %22,7’si “katılmıyorum”, **%45,5’i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğu çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerin bina içindeki konumlarının elverişli olmadığı yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Arşiv ve depo alanlarına yönelik sorulan 35. soruya öğretim elemanlarının %4,5’i “katılıyorum”, %9,1’i “az katılıyorum”, %36,4’ü “katılmıyorum”, **%50’si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğu üretilen işlerin saklanması için yeterli alanlarının bulunmadığı yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Sergi mekanlarına yönelik sorulan 40. soruya öğretim elemanlarının %9,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %13,6’sı “katılıyorum”, %18,2’si “az katılıyorum”, %18,2’si “katılmıyorum”, **%40,9’u “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun bölümlerinde düzenli sergilerin açılacağı mekanların yetersiz olduğu yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Fakülte binasındaki bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanlarına yönelik sorulan 44. soruya öğretim elemanlarının %4,5’i “kesinlikle katılıyorum”, %9,1’i “katılıyorum”, %13,6’sı “az katılıyorum”, %18,2’si “katılmıyorum”, **%54,5’i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun fakülte binalarında çeşitli konuları konuşup tartışabilecekleri, bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanlarının yetersiz olduğu yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Malzeme ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik sorulan 45. soruya öğretim elemanlarının %22,7'si “az katılıyorum”, %9,1'i “katılmıyorum”, **%68,2'si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun bina içinde veya çevresindeki mekanların çeşitli malzeme ihtiyaçlarını karşılamadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Resim Bölümlerinin mekansal koşullarına yönelik öğretim elemanı görüşleri, Tablo 17'deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının; fakülte binasının fiziki koşulları, atölyelerdeki çalışma alanlarının yeterliliği, atölyelerin bina içindeki konumları, arşiv ve depo alanları, sergi mekanları, fakülte binasındaki bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanları ve malzeme ihtiyaçlarının karşılanması konularında olumsuz görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Öğretim elemanlarının Resim bölümlerindeki teknik koşullara ilişkin görüşleri Tablo 18'de sunulmuştur.

Tablo 18:

Teknik Koşullara İlişkin Öğretim Elemanı Görüşleri

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
34. Atölye içindeki lavabo ve temizlik alanları tüm öğrencilerin kullanabileceği niteliktedir.	2	9,1	3	13,6	2	9,1	3	13,6	12	54,5
36. Doğal (gün ışığı) aydınlatmanın yanında atölyelerimizdeki değişken/yapay aydınlatma sistemlerini yeterli buluyorum.	1	4,5	2	9,1	4	18,2	4	18,2	11	50,0
37. Derslik ve atölyelerin ısıtma sistemlerinin ders işlenişine engel olmayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	2	9,1	3	13,6	4	18,2	3	13,6	10	45,5
38. Teorik dersliklerde çağdaş eğitim teknolojilerinden etkili şekilde yararlandığımızı düşünüyorum.	2	9,1	4	18,2	8	36,4	5	22,7	3	13,6
39. Fakültemizdeki elektronik cihazların (Bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, fotoğraf makinesi vb.) sayıları ve teknik özellikleri ihtiyaçlarımızı karşılar niteliktedir.	2	9,1	2	9,1	6	27,3	2	9,1	10	45,5

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
41. Atölyelerimizdeki malzemelerin (şövale, etajer, tabure) tüm öğrencilere yetecek sayıda olduğunu düşünüyorum.	2	9,1	2	9,1	9	40,9	5	22,7	4	18,2
42. Fakültemizde sağlık ve güvenliği güvence altına alacak tüm tedbirlerin alındığını düşünüyorum.	-	-	3	13,6	4	18,2	7	31,8	8	36,4
43. Kütüphanemizde yer alan alanımızla ilgili kaynakları yeterli buluyorum.	1	4,5	2	9,1	3	13,6	8	36,4	8	36,4

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 18’de görüldüğü gibi; atölye içindeki lavabo ve temizlik alanlarına yönelik sorulan 34. soruya öğretim elemanlarının %9,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %13,6’sı “katılıyorum”, %9,1’i “az katılıyorum”, %13,6’sı “katılmıyorum”, **%54,5’i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun atölyelerdeki lavabo ve temizlik alanlarının yeterli nitelikte olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Değişken/yapay aydınlatma sistemlerinin yeterliliğine yönelik sorulan 36. soruya öğretim elemanlarının %4,5’i “kesinlikle katılıyorum”, %9,1’i “katılıyorum”, %18,2’si “az katılıyorum”, %18,2’si “katılmıyorum”, **%50’si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun doğal (gün ışığı) aydınlatmanın yanında atölyelerindeki değişken/yapay aydınlatma sistemlerini yeterli bulmadıkları görüşünde oldukları söylenebilir.

Derslik ve atölyelerin ısıtma sistemlerinin niteliğine yönelik sorulan 37. soruya öğretim elemanlarının %9,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %13,6’sı “katılıyorum”, %18,2’si “az katılıyorum”, %13,6’sı “katılmıyorum”, **%45,5’i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun derslik ve atölyelerin ısıtma sistemlerinin ders işlenişine engel olduğu görüşünde oldukları söylenebilir.

Çağdaş eğitim teknolojilerinden yararlanmaya yönelik sorulan 38. soruya

öğretim elemanlarının %9,1'i "kesinlikle katılıyorum", %18,2'si "katılıyorum", **%36,4'ü "az katılıyorum"**, %22,7'si "katılmıyorum", %13,6'sı "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun teorik dersliklerde çağdaş eğitim teknolojilerinden yeteri kadar yararlanılmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Fakültelerde bulunan elektronik cihazların niteliğine yönelik sorulan 39. soruya ise öğretim elemanlarının %9,1'i "kesinlikle katılıyorum", %9,1'i "katılıyorum", %27,3'ü "az katılıyorum", %9,1'i "katılmıyorum", **%45,5'i "kesinlikle katılmıyorum"** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun fakültelerindeki elektronik cihazların (bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, fotoğraf makinesi vb.) sayılarının ve teknik özelliklerinin ihtiyaçlarını karşılamadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölyelerde bulunan malzemelerin sayısına yönelik sorulan 41. soruya öğretim elemanlarının %9,1'i "kesinlikle katılıyorum", %9,1'i "katılıyorum", **%40,9'u "az katılıyorum"**, %22,7'si "katılmıyorum", %18,2'si "kesinlikle katılmıyorum" cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğu atölyelerindeki malzemelerin (şövale, etajer, tabure) tüm öğrencilere yetecek sayıda olmadığı yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Sağlık ve güvenlik tedbirlerine yönelik sorulan 42. soruya öğretim elemanlarının %13,6'sı "katılıyorum", %18,2'si "az katılıyorum", %31,8'i "katılmıyorum", **%36,4'ü "kesinlikle katılmıyorum"** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun fakültelerinde sağlık ve güvenliği güvence altına alacak tüm tedbirlerin alınmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Kütüphane kaynaklarına yönelik sorulan 43. soruya öğretim elemanlarının %4,5'i "kesinlikle katılıyorum", %9,1'i "katılıyorum", %13,6'sı "az katılıyorum", **%36,4'ü "katılmıyorum"**, **%36,4'ü "kesinlikle katılmıyorum"** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğretim elemanlarının çoğunun kütüphanelerinde yer alan alanlarıyla ilgili kaynakları yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Resim Bölümlerinin teknik koşullarına yönelik öğretim elemanı görüşleri, Tablo 18'deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğretim elemanlarının; genelde olumsuz görüş belirttikleri gözlenmektedir. Sağlık ve güvenlik tedbirleri ve ısıtma sistemleri konularında belirtilen olumsuz görüşler dikkat çekicidir. Tabloda yer alan en

olumlu görüşler ise çağdaş eğitim teknolojilerinin kullanımı ve atölyelerde bulunan malzeme sayılarının yeterliliği konularında ortaya çıkmaktadır.

Fiziki Koşullara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin Resim Bölümlerindeki mekansal koşullara ilişkin görüşleri Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19:

Mekansal Koşullara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
30. Fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	6	3,2	22	11,7	23	12,2	36	19,1	101	53,7
32. Atölyelerimizde yeterli çalışma alanına sahip olduğumu düşünüyorum.	9	4,8	14	7,4	25	13,3	36	19,1	104	55,3
33. Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerimiz bina içinde elverişli bir konumdadır.	9	4,8	27	14,4	25	13,3	42	22,3	85	45,2
35. Üretilen işlerin saklanması için yeterli alanımız bulunmaktadır.	5	2,7	12	6,4	28	14,9	45	23,9	98	52,1
40. Bölümümüzde düzenli sergilerin açılabilceği mekanların yeterli olduğunu düşünüyorum.	7	3,7	26	13,8	50	26,6	27	14,4	78	41,5
44. Fakülte binamızda çeşitli konuları konuşup tartışabileceğimiz, bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	5	2,7	27	14,4	27	14,4	55	29,3	74	39,4
45. Bina içinde veya çevresindeki mekanların çeşitli malzeme ihtiyaçlarımızı karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	9	4,8	22	11,7	26	13,8	30	16,0	101	53,7

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 19’da görüldüğü gibi; fakülte binasının fiziki koşullarına yönelik sorulan

30. soruya öğrencilerin %3,2'si “kesinlikle katılıyorum”, %11,7'si “katılıyorum”, %12,2'si “az katılıyorum”, %19,1'i “katılmıyorum”, **%53,7'si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılamadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölyelerdeki çalışma alanının yeterliliğine yönelik sorulan 32. soruya öğrencilerin %4,8'i “kesinlikle katılıyorum”, %7,4'ü “katılıyorum”, %13,3'ü “az katılıyorum”, %19,1'i “katılmıyorum”, **%55,3'ü “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu atölyelerinde yeterli çalışma alanına sahip olmadıklarını düşündükleri söylenebilir.

Atölyelerin bina içindeki konumlarına yönelik sorulan 33. soruya öğrencilerin %4,8'i “kesinlikle katılıyorum”, %14,4'ü “katılıyorum”, %13,3'ü “az katılıyorum”, %22,3'ü “katılmıyorum”, **%45,2'si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerin bina içindeki konumlarının elverişli olmadığı yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Arşiv ve depo alanlarına yönelik sorulan 35. soruya ise öğrencilerin %2,7'si “kesinlikle katılıyorum”, %6,4'ü “katılıyorum”, %14,9'u “az katılıyorum”, %23,9'u “katılmıyorum”, **%52,1'i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu üretilen işlerin saklanması için yeterli alanlarının bulunmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Sergi mekanlarına yönelik sorulan 40. soruya öğrencilerin %3,7'si “kesinlikle katılıyorum”, %13,8'i “katılıyorum”, %26,6'sı “az katılıyorum”, %14,4'ü “katılmıyorum”, **%41,5'i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun bölümlerinde düzenli sergilerin açılabilceği mekanların yetersiz olduğu yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Fakülte binasındaki bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanlarına yönelik sorulan 44. soruya öğrencilerin %2,7'si “kesinlikle katılıyorum”, %14,4'ü “katılıyorum”, %14,4'ü “az katılıyorum”, %29,3'ü “katılmıyorum”, **%39,4'ü “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun fakülte binalarındaki çeşitli konuları konuşup tartışabilecekleri, bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanlarını yetersiz buldukları söylenebilir.

Malzeme ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik sorulan 45. soruya ise

öğrencilerin %4,8'i "kesinlikle katılıyorum", %11,7'si "katılıyorum", %13,8'i "az katılıyorum", %16'sı "katılmıyorum", **%53,7'si "kesinlikle katılmıyorum"** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun bina içinde veya çevresindeki mekanların çeşitli malzeme ihtiyaçlarını karşılamadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Resim Bölümlerinin mekansal koşullarına yönelik öğrenci görüşleri, Tablo 19'daki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin; fakülte binasının fiziki koşulları, atölyelerdeki çalışma alanlarının yeterliliği, atölyelerin bina içindeki konumları, arşiv ve depo alanları, sergi mekanları, fakülte binasındaki bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanları ve malzeme ihtiyaçlarının karşılanması konularında olumsuz görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Öğrencilerin Resim Bölümlerindeki teknik koşullara ilişkin görüşleri Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20:

Teknik Koşullara İlişkin Öğrenci Görüşleri

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
34. Atölye içindeki lavabo ve temizlik alanları kullanabileceğimiz niteliktedir.	19	10,1	26	13,8	30	16,0	33	17,6	80	42,6
36. Doğal (gün ışığı) aydınlatmanın yanında atölyelerimizdeki değişken/yapay aydınlatma sistemlerini yeterli buluyorum.	4	2,1	27	14,4	38	20,2	45	23,9	74	39,4
37. Derslik ve atölyelerin ısıtma sistemlerinin ders işlenişine engel olmayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	16	8,5	31	16,5	43	22,9	30	16,0	68	36,2
38. Teorik dersliklerde çağdaş eğitim teknolojilerinden etkili şekilde yararlandığımızı düşünüyorum.	9	4,8	34	18,1	65	34,6	40	21,3	40	21,3
39. Fakültemizdeki elektronik cihazların (Bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, fotoğraf makinesi vb.) sayıları ve teknik özellikleri ihtiyaçlarımızı karşılar niteliktedir.	7	3,7	20	10,6	27	14,4	36	19,1	98	52,1

Madde No:	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Az Katılıyorum		Katılmıyorum		Kesinlikle Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
41. Atölyelerimizdeki malzemelerin (şövale, etajer, tabure) yeterli sayıda olduğunu düşünüyorum.	8	4,3	27	14,4	40	21,3	44	23,4	69	36,7
42. Fakültemizde sağlık ve güvenliği güvence altına alacak tüm tedbirlerin alındığını düşünüyorum.	4	2,1	23	12,2	45	23,9	62	32,9	54	28,7
43. Kütüphanemizde yer alan alanımızla ilgili kaynakları yeterli buluyorum.	10	5,3	31	16,5	43	22,9	35	18,6	69	37,6

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

Tablo 20’de görüldüğü gibi; atölye içindeki lavabo ve temizlik alanlarına yönelik sorulan 34. soruya öğrencilerin %10,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %13,8’i “katılıyorum”, %16’sı “az katılıyorum”, %17,6’sı “katılmıyorum”, **%42,6’sı “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun atölyelerdeki lavabo ve temizlik alanlarının kullanabilecekleri nitelikte olmadığını belirttikleri söylenebilir.

Değişken/yapay aydınlatma sistemlerinin yeterliliğine yönelik sorulan 36. soruya öğrencilerin %2,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %14,4’ü “katılıyorum”, %20,2’si “az katılıyorum”, %23,9’u “katılmıyorum”, **%39,4’ü “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun doğal (gün ışığı) aydınlatmanın yanında atölyelerindeki değişken/yapay aydınlatma sistemlerini yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Derslik ve atölyelerin ısıtma sistemlerinin niteliğine yönelik sorulan 37. soruya ise öğrencilerin %8,5’i “kesinlikle katılıyorum”, %16,5’i “katılıyorum”, %22,9’u “az katılıyorum”, %16’sı “katılmıyorum”, **%36,2’si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun derslik ve atölyelerin ısıtma sistemlerinin ders işlenişine engel olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Çağdaş eğitim teknolojilerinden yararlanmaya yönelik sorulan 38. soruya öğrencileri %4,8’i “kesinlikle katılıyorum”, %18,1’i “katılıyorum”, **%34,6’sı “az**

katılıyorum”, %21,3’ü “katılmıyorum”, %21,3’ü “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun teorik dersliklerde çağdaş eğitim teknolojilerinden yararlanamadıkları görüşünde oldukları söylenebilir.

Fakültelerde bulunan elektronik cihazların niteliğine yönelik sorulan 39. soruya ise öğrencilerin %3,7’si “kesinlikle katılıyorum”, %10,6’sı “katılıyorum”, %14,4’ü “az katılıyorum”, %19,1’i “katılmıyorum”, **%52,1’i “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun fakültelerindeki elektronik cihazların (bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, fotoğraf makinesi vb.) sayılarının ve teknik özelliklerinin ihtiyaçlarını karşılamadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Atölyelerde bulunan malzemelerin sayısına yönelik sorulan 41. soruya öğrencilerin %4,3’ü “kesinlikle katılıyorum”, %14,4’ü “katılıyorum”, %21,3’ü “az katılıyorum”, %23,4’ü “katılmıyorum”, **%36,7’si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun atölyelerindeki malzemelerin (şövale, etajer, tabure) sayısının yetersiz olduğu yönünde görüş belirttikleri görülmektedir.

Sağlık ve güvenlik tedbirlerine yönelik sorulan 42. soruya öğrencilerin %2,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %12,2’si “katılıyorum”, %23,9’u “az katılıyorum”, **%32,9’u “katılmıyorum”**, %28,7’si “kesinlikle katılmıyorum” cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun fakültelerinde sağlık ve güvenliği güvence altına alacak tüm tedbirlerin alınmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Kütüphane kaynaklarına yönelik sorulan 43. soruya öğrencilerin %5,3’ü “kesinlikle katılıyorum”, %16,5’i “katılıyorum”, %22,9’u “az katılıyorum”, %18,6’sı “katılmıyorum”, **%36,7’si “kesinlikle katılmıyorum”** cevabını vermiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin çoğunun kütüphanelerinde yer alan alanlarıyla ilgili kaynakları yetersiz buldukları söylenebilir.

Resim Bölümlerinin teknik koşullarına yönelik öğrenci görüşleri, Tablo 20’deki bulgulara bağlı olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin; genelde olumsuz görüş belirttikleri gözlenmektedir. Sağlık ve güvenlik tedbirleri ve ısıtma sistemleri konularında belirtilen olumsuz görüşler dikkat çekicidir. Tabloda yer alan en olumlu görüş teorik derslerde çağdaş eğitim teknolojilerinin kullanımı konusundadır. Özetle; öğrencilerin bölümlerindeki teknik koşulları yetersiz buldukları söylenebilir.

Resim Bölüm Başkanlarının Bölümleri Hakkındaki Görüşleri

Bu başlık altında; araştırma amaçlarına uygun olarak önceden belirlenen temalara ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim bölüm başkanlarının Resim Bölümleri hakkındaki görüşleri; eğitim-öğretime ilişkin görüşler, fiziki koşullara ilişkin görüşler ve Resim Bölümlerinin ülke genelindeki durumlarına ilişkin görüşler olmak üzere üç alt başlıkta toplanmıştır.

Bölüm başkanlarının kimliği araştırmada bir değişken olarak görülmediğinden, bölüm başkanlarının isimleri gizli tutulmuş ve görüşme tarihi sırasına göre “B1”, “B2”, “B3”, “B4” ve “B5” şeklinde kodlanarak verilmiştir.

Bölüm Başkanlarının Resim Bölümlerindeki Eğitim-Öğretime İlişkin Görüşleri

Bölüm başkanlarının eğitim-öğretime ilişkin görüşlerini anlamak amacıyla;

- 1- Program amaçları
- 2- Program İçeriği
- 3- Öğretme-öğrenme süreçleri
- 4- Ölçme-değerlendirme ölçütleri

konularında çeşitli sorular yöneltilmiştir. İzleyen başlıklarda bu sorulara alınan cevaplara ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Resim Bölümü Program Amaçlarına İlişkin Görüşler

Görüşmede yer alan ilk soru, bölüm başkanlarının “program amaçları” konusundaki görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Cevapların büyük çoğunluğu bu sorunun ardından alınmıştır. Ancak bölüm başkanlarının diğer bazı görüşme sorularına verdikleri cevaplar da amaçlarla ilgili oldukları için buradaki analize dahil edilmiştir.

Görüşmeye katılan Bölüm Başkanlarından B1; program amaçlarını “*diğer Güzel Sanatlar Fakültelerinde olduğu gibi amacımız; donanımlı, estetik beğeniye sahip, branşın getirdiği teknik ve beceri bilgilerini almış, çeşitli yan branşlardan bilgi edinmiş, geçmişteki sanat akımlarını, kuramlarını, eleştirisini, sanat eleştirisini bilen, iyi uygulayıcı, özgün şeyler yaratabilen, Türkiye’deki sanat dünyasında yer almayı amaçlayan sanatçı adayları yetiştirmek*” [st.8-10] sözleriyle ifade etmektedir.

Amaçların ve bu amaçlara uygun programın ise 2005 yılında fakülte kurulurken

Prof.Dr. Bünyamin Özgültekin tarafından programlanmış olduğunu ve buna uygun derslerin kurgulandığını dile getirmektedir. Ancak programlarını revize edip yeniden güncellemelerinin söz konusu olduğunu ve bazı derslerin sayısını azaltmaları gerektiğini de eklemektedir. Bu amaçlarını gerçekleştirmek için ise; eğitim-öğretimin dışında, bir takım faaliyetlerde bulduklarını belirtmektedir [st.13-15]. B1, öğrencilerini yarışmalara yönlendirdiklerini, çeşitli sergiler düzenlediklerini ve öğrencilerin çeşitli müzayedelerde yer almaları için uğraştıklarını ifade etmektedir [st.28-31].

Amaçlar konusunda yöneltilen soruya bir diğer Bölüm Başkanı B2 de benzer şekilde bir cevap vermiştir. B2 Resim Bölümlerinin amacını; *“sanatsal beceri, bilimsel bilgi ve tecrübeyle donatılmış, araştırmacı, sorgulayıcı, çözümleyici, kavramsal düşünceye sahip, dünya görüşü ve sanatsal bakış açısında değişen dünya koşullarına uyum sağlayabilen, sanatı topluma sunmada insanı ve ona özgü değerleri ön plana alarak birikimlerini paylaşan ve yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinen sanatçı adayları yetiştirmektir.”* [st.336-340] sözleriyle açıklamaktadır.

B2, amaçların ve amaçlara uygun programın ise 2012 yılında yapılan AKTS çalışması ile belirlendiğini dile getirmiştir. Bu amaçları belirlerken ise kurulmuş üniversitelerden yararlandıklarını şu şekilde aktarmaktadır: *“Çeşitli üniversitelerin programlarına bakıyoruz çünkü yaptığımız işin de çok absürt bir duruma gelmemesi için... O programları inceledikten sonra burada bir komisyon kuruyoruz, bu konuda çalışmalar yapılıyor ve bunun sonucunda onaylandıktan sonra ders eklenebiliyor. Bu şekilde gelişti sürecimiz”* [st.365-368].

B2 amaçların öğrencilerine kazandırılması için sözünü ettiği çalışmalar sırasında yeni derslerin programa eklendiğini dile getirmektedir. Ancak B2 amaçları gerçekleştirme konusunda tam bir gelişim içinde olmadıklarını *“Gerçekleştirme noktasına yakın diyebilirim”* [st.396] sözleriyle ortaya koymakta ve bu duruma etki eden etmenleri *“Ders içeriğini ayarlarsınız ama, atölye durumunuz veya işte fiziki koşullarınız buna imkan verdiği ölçüde... yani o zemin üzerine ilerleyeceğiniz için, bu şey birazda fiziki koşullara bağlı olduğu için, burada bir değişim gösterebiliyor”* [st.397-400] sözleriyle açıklamaktadır.

Bölüm Başkanlarından B3 ise program amaçlarını *“belli bir sanatsal altyapı ve görüş kazanmış, el-göz koordinasyonu ve yaratıcı süreci güçlenmiş, özgün sanatsal çalışmalar üretebilen çağdaş bir sanatçı yetiştirmek”* [st.477-479] şeklinde

tanımlamakta ve amaçlarının “*ülkemizdeki standart amaçlarla*” [st.578] örtüştüğünü belirtmektedir. Diğer açıklamalardan farklı olarak B3; bu amaçlarının yanı sıra, “*benzer mesleklere buradan geçiş yapmayı*” hedefleyenler için de bir takım amaçları olduğundan söz etmektedir. İkinci amaçlarını ise şu sözlerle ifade etmektedir: “*tabi ki takdir edersiniz ki bunların bazıları bu meslekte devam etmeyi, bazıları ise benzer mesleklere buradan geçiş yapmayı hedefliyorlar ve bu şekilde hareket ediyorlar. Eğer yani resmi... resim dışında bir başka mesleğe geçiş yapacaklarsa bile, amacın içerisinde kişiye... eee... sanatsal formasyonun yanında hayatı ve çevresini daha duyarlı algılamak ve bu algılar ışığında ürettiği her iş... her ne ise bu anlamda bir olgunluğa ve belli bir seviyeye ulaşmasını hedefliyoruz, amaçlıyoruz ki direkt resim... eee... ressamlıkla devam etmese dahi bu fakültenin kazanımları onda kalıcı olarak, artı bir değer olarak devam edebilsin*” [st.495-502].

B3 amaçlarını öğrencilere kazandırabilmek için “*akademik doğrular üzerine titizlikle durdukları bir eğitim sistemi*” [st.486-487] uyguladıklarını ve “*ve son yıl artık bu sistemin gerekleriyle yoğrulduklarını düşündükleri için daha serbest özgün çalışmalara doğru yönlendirdiklerini*” [st.487-489] dile getirmektedir. B3, sözünü ettiği sistemin uygulanmasının yanı sıra amaçlara ulaşım düzeyini artırmak için bir takım değişiklikler yapmayı düşündüklerini dile getirmekte ve açıklamasına “*bazı düzenlemelere gitmek gibi bazı hedeflerimiz var; desen dersini ilk yıllarda yoğunlaştırıp, son yıllarda azaltmak ve belki de yok edip resmi çoğaltmak gibi. Çünkü desen dört yıl boyunca aynı derecede gidiyor, belki bunun yerine desen daha başta daha da yoğun, daha sonra da artık desenden çok resim yoğun...*” [st.538-542] şeklinde devam etmektedir.

Bölüm Başkanlarından B4 program amaçlarını “*bizim burada kurduğumuz Resim Bölümü, adı resim olmakla birlikte son derece hybrid bir departman. Yani ne demek hybrid departman? Yani interdisipliner tavrı benimseyen, akademisyenlerin de bu konuda üretimler yaptığı ve sonuçta öğrenci çıktısı olarak da böyle interdisiplinerliğe çok yakın ve günümüz sanatını anlamaya çalışan veya rahatça algılayabilen bir öğrenci grubu ortaya çıkarmak.*” [st.1001-1005] şeklinde ifade etmektedir. B4, amaçlarına yönelik açıklamalarına “*Adnan Turani, söylediği çok önemli bir nokta var... bu okullarda dört yıl öğrenim görmek şunu sağlıyor sadece, dört yıl burada zaman geçirdiğine dair bir belge veriyor. Başka hiçbir şey yapmıyor. Çünkü*

sanatçılık okulla olunan bir şey değil. Yani siz metazorik olarak çocukları sürekli atölyeye sokup deneyler yaptırın, desenler çizdirin... bu sanatçı yapmıyor insanı.” [st.1020-1024] ve *“bu farkındalığı yaratan başka bir dinamik varsa bu daha değerli olabilir. O yüzden illa okul meselesi üzerinden okumaya çalışmak problem bir şey. Yani maalesef o sistem de oraya doğru gidiyor. Yani belli krediyi alacak, bilmem ne yapacak ama bu sanatçı değil...”* [st.1026-1029] sözleri ile devam etmektedir.

B4, amaçların ve amaçlara uygun programın Resim bölümünün kuruluşunda tasarlandığını dile getirmektedir. Kuruluş aşamasında kurgulanan yapıyı B4 şu şekilde ifade etmektedir. *“... kurgu açısından hiçbir zaman o duvarların kalın olduğu departman yapısı düşünülmedi. Yani geçişken, tabi geçişken ve öğrencilerin ders alabildiği, hocaların birbirine gidip geldiği dersler diyeyim... yani bu... bu klasik formata aykırı bir şey. Kurgu böyleydi yani son derece hybrid bir yapı. Yani Resim Bölümü ama hybrid, yani biraz motto haline getirecek olursak da şöyle bir sözcükle bunu toparlayabiliriz; neyle yaptığını değil ne yaptığını önemseyen bir departman”* [st.1069-1075]. Bu kurguda referans alınan kurumları ise *“bizim açımızdan Alberta Üniversitesi mesela çok referanstır, Kanada’daki Alberta Üniversitesi, benim referanslarımdan bir tanesi odur.”* [st.1080-1081] sözleriyle açıklamaktadır.

B4 amaçları kazandırmak için yapılan çalışmaları *“Bunu şöyle yaptık, bu amacı gerçekleştirmenin temel düsturu şu; bir kere hani o konvansiyonel ders yapısını bir kere tamamen değiştirdik.”* [st.1133-1134] sözleriyle anlatmaktadır. *“Yani bak benim çocuğum on yaşında sürekli elinde iPad (tablet bilgisayar). Bu çocuğa sen bunu bırak, bu elektronik malzemeyi bırak son derece geleneksel işte bir tuval hazırla diyebilir misin? Yani bu neslin doğasına aykırı. Çok farklı.”* [st.1112-1115] sözleriyle günümüz nesline uygun bir program yapısı düşündüklerini de eklemektedir.

Bölüm Başkanlarından B5 kendi bölümlerinin program amaçlarını *“program amaçlarımız standart, diğer üniversiteler gibi. Sanatçı adayı yetiştirmek, bir eğitim fakültesi olmadığımız için. Sanatçı adayı dediğimiz zaman biz içini çağdaş eğitimin gerekliliklerine dayanarak doldurmaya çabaladık.”* [st.1574-1576] sözleriyle tanımlamakta ve sözlerine *“öğrencilere çağdaş sanat zeminine uygun bilgi vermek, öngörülebilecek yada öngörülemeyecek kapıların anahtarlarını sunabilmek...”* [st.1588-1589] şeklinde açıklamalar ile devam etmektedir. Ayrıca amaçlar içinde *“minik minik ayrıntıda saklı olan amaçların”* [st.1594] söz konusu olduğunu eklemektedir.

Amaçların belirlenmesi ve programın hazırlanması konusunda Bölüm Başkanı B5 “Madden söylersek yurtdışından bir iki üniversitenin program amaçları ve ders listesi incelendi. Onlarla birlikte, bizim şuanda hani üst seviye olarak düşünülen Mimar Sinan, Gazi, Hacettepe, işte Eskişehir Üniversitelerinin içerikleri karşılaştırıldı, bir yada iki hocamızla, gene bu üniversitelerden, şuanda isimlerini hatırlamıyorum... benim hatırladığım var da diğer arkadaşlarında görüş sorduğu hocalar vardı. Onlardan da biraz da destek alarak programın içyapısı hazırlanmaya çalışıldı.” [st.1600-1605] şeklinde bir açıklama yapmaktadır. Bu çalışmanın amacının ise o üniversitelerin deneyimlerinden faydalanmak olduğunu dile getirmekte ve sözlerine “Bizler daha ilk görevlerimizin olması sebebiyle tecrübesizliğimizi bununla kapatmaya çalıştık. Onların tecrübelerine güvenerek. Varsa bir eksik nokta yada bizim ekstradan istediğimiz bir şey söz konusuysa onları da düşünerek, tartışarak... iki kişiydik zaten... bunun üzerine çalıştık.” [st.1608-1611] şeklinde devam etmektedir.

Amaçların kazandırılması için yapılan çalışmaları “her yıl ders programında, ders listelerinde var olan derslerin tekrar gözden geçirildi. Benim olmadığım dönemlerde oldu. O dönemde ders değişiklikleri oldu. Benim yetkim sınırlarında olmayan işler de oldu.” [st.1617-1620] şeklinde aktarmaktadır. Ayrıca B5 “ders işlerken öğrencilere kaynak kitaplar, kendi edindiğimiz tecrübe ve bilgiden yola çıkarak sunduğumuz örnekler... bunlarla çocukların amaçları kazanmasını sağlamaya çalışıyoruz. Bunun ötesinde de yapabileceğimiz çok fazla bir şey yok gibi geliyor. Zaman zaman geziler düzenliyoruz, bienal, varsa trienaller hakkında bilgiler veriyoruz. Sosyal medya bizim işimize de yaradı. Facebook denen sosyal medyadan öğrencilere gün içerisinde yorgunluktan, yoğunluktan farkına varamadığımız bazı aktarımları kendilerinin açmış olduğu sitelerde yayınlayarak, örnekleri oradan sunarak çocukların ilgilerini çekmeye çalışıyoruz ki böylece Safranbolu ve Karabük gibi küçük bir kentte kısır döngü içerisinde kalmış öğrencilerimizi biraz daha hayata yöneltmeye çalışıyoruz.” [st.1639-1647] sözleriyle amaçları kazandırmak için yapılan çalışmaları ayrıntıları ile açıklamaktadır.

Amaçlara ilişkin görüşler derlendiğinde; bölüm başkanlarının görüşlerinin belli kategoriler altında toplandığı görülmektedir. Bir bölüm başkanı dışındaki tüm bölüm başkanları amaçlarının sanatçı adayı yetiştirmek olduğu konusunda ortak görüş belirtmişlerdir. Sanatçılığın okulla olunan bir şey olmadığını düşünen bir bölüm başkanı

ise sanatçı adayı yetiştirmek söylemi yerine, öğrenci grubu ortaya çıkarmak söylemini kullanmayı tercih etmiştir. Amaçlara ilişkin ifade edilen görüşlerden hareketle ilgili bölümlerin; teknik ve beceri bilgisine sahip, estetik beğeni duygusu gelişmiş, yaratıcı, araştırmacı, özgün işler üreten, günümüz sanatına uygun davranan sanatçı adayları yetiştirmeyi amaçladıkları ifade edilebilir.

Amaçların ve amaçlara uygun programların oluşturulmasında ise tüm bölüm başkanları, var olan ilgili bölümleri örnek aldıklarını ifade etmişlerdir. Yurtiçi ve yurtdışında bulunan eğitim kurumlarının, 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümlerine örnek oldukları söylenebilir.

Amaçların kazandırılması için, amaçlara uygun derslerin öğrencilere verildiği, programlarda amaçlarla paralel olarak ders tür ve çeşitlerinde değişiklikler yapıldığı bölüm başkanları tarafından ifade edilen bir diğer konudur.

Resim Bölümü Program İçeriğine İlişkin Görüşler

Görüşmede yer alan ikinci soru, bölüm başkanlarının “program içeriği” konusundaki görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Cevapların büyük çoğunluğu bu sorunun ardından alınmıştır. Ancak bölüm başkanlarının diğer bazı görüşme sorularına verdikleri cevaplar da program içeriği ile ilgili oldukları için buradaki analize dahil edilmiştir.

Bölüm Başkanı B1, bölüm içeriğinin amaçlara ulaşmak için yeterli olduğu görüşünü belirtmektedir. İçerikle ilgili görüşlerini ise şu şekilde aktarmaktadır: “*tabii ki içerikler çok önemli ama biraz içeriği de... aynı içerikli derse giriyor hoca sonuçta mesela iki atölye var beş atölye var ya da nasılsa her fakülte de... siz de giriyorsunuz ben de giriyorum, aynı içerik veriliyor bize ... hocada biter pek çok şey. Aynı konuyu işliyorsan bile hoca; bir hoca bambaşka işler, öbür hoca başka işler. Yani o içerikte yazan şeyler gerçekten amaca... ee... orada hocaya düşüyor bazı şeyler, onu bir takım vesilelerle, seçtiği konularla, yada yaptığı uygulamalarla... İçerik çok iyidir ama hoca kötü bir uygulayıcıdır; yada içerik... yani bu hocaya bağlı açıkçası... içeriğe de bir şeyler katmak, kötü bir içeriği de iyileştirmek...*” [st.35-45] B1’in görüşleri, içerikten çok mevcut içeriği uygulayan öğretim elemanının önemine dikkati çekmektedir. Görüşmenin devamında B1, içeriğin yeniden düzenlenmesi konusunda planları olduğunu ifade etmekte ve sözlerine “*Biz geçen sene ilk mezunlarımızı verdik. Bu sene*

beşinci yılımıza devam ediyoruz. Gelecek yıl da programımızı revize edip yeniden güncellememiz söz konusu. Bazı derslerin sayısını azaltma...” [st.15-17] şeklinde devam etmektedir.

İçeriği uygulama konusunda ise kendi yürüttüğü çalışmanın uygun olduğunu belirtmekte ve konuyu “*Program bellidir ve bir içerik vardır ve ben o içeriğe bakarım dönemin başında... revize etmek gerekir bir de gelişen sanat şeyleriyle birlikte zenginleşiyor, her zaman bir şey çıkıyor yani yeni şeyler... onları takip ederek...mesela ona uygun konular oluştururum ben... on dört haftayı baştan planlayarak giderim o zaman daha da belirgin oluyor programlı olduğumuz zaman.*” [st.60-64] sözleriyle açıklamaktadır.

Bölüm Başkanı B2 ise içeriğe ilişkin görüşlerini “*Birinci sınıflarda zaten bildiğimiz temel sanat eğitimi dersi konuldu. Bu dersin sanırım ders saatleri biraz arttırıldı. Temel sanat eğitiminin tam olarak oturtulması açısından. Yine bildiğiniz gibi desen dersi ve bunun yanında sanat tarihine giriş dersleri, sanat kuramlarına giriş dersleri konuldu. İkinci sınıfta ilk atölye dersi verildi ve atölye dersleri daha çok boya... yani daha çok Resim Bölümünün yani desenden veya temel sanattan aldıkları bilgileri, boya veya diğer malzemelerle uygulama öğretilmeye başlandı. Üçüncü sınıfta daha çok atölye derslerinin yanında, daha çok kuram dersleri de eklendi. Bunun yanında disiplinler arası sanat atölyesi diye bir ders eklendi. Bu da yine amaçlar doğrultusunda önerilen bir dersti. Dörtte de mezuniyet projesi dahil olmak üzere, çeşitli serbest resim atölye dersi gibi şeyler...*” [st.345-354] şeklinde özetlemektedir. Ayrıca “*yine çağdaş sanatın gereklerinin öğretilmesi açısından... mesela video dersi gibi veya fakülte içinde diğer bölümlerin seçmeli dersleri... mesela bilgisayarla ilgili veya photoshop programla ilgili... grafikle ilgili seçmeli dersler kullanıma açıldı.*” [st.356-359] sözleriyle içerik konusundaki görüşlerine devam etmektedir. Ancak bu çalışmaların amaçları gerçekleştirilmede yeterli olmadığı görüşünü belirtmekte ve mevcut içerikle amaçları gerçekleştirme noktasına yakın oldukları görüşünü ifade etmektedir.

Bölüm Başkanı B3, bölüm program içeriğini kısaca “*... çocuklara verdiğimiz eğitimde... yani pek çok diğer fakültede olduğu gibi birinci sınıfta temel sanat... temel sanat ve desen tabii ana olarak, ikinci sınıftan itibaren de resim çalışmalarına başlıyoruz, yağlıboya ve desen de aynı şekilde devam ediyor, iki, üç, dört resim ve desen şeklinde devam ediyor.*” [st.480-483] şeklinde özetlemektedir. Ancak içeriğin

uygulanması için çeşitli değişiklikler ve iyileştirmeler yapılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu konudaki görüşlerini ise “*Şuanda bizde dört yıl... sekiz yarıyıldan yani dört eğitim yılında her dönem sekizer saatlik desen var. Sekizer saatlik. Dolayısıyla biz diyoruz ki bunu... çocuklar birinci sınıfta, ikinci sınıfta daha da yoğun, belki iki gün desen çalışsınlar ama artık üçüncü sınıf, dördüncü sınıfta hala sekiz saat desen gibi bir şey...*” [st.547-550] sözleriyle ifade etmektedir.

B3 bu planlamanın gerekçesini ise “*Arttırırız yani neden? Çünkü ikinci sınıfta, boya yani resim dersi belki azalır yada kalkar ve desen daha yoğun bir şekilde olur. Böyle bir değişikliği düşünüyoruz. Bunun hazırlıklarını yapıyoruz.*” [st.555-557] şeklinde açıklamaktadır. İçeriği daha iyi hale getirmek için atölye derslerine ilave olarak seçmeli derslerde de değişiklik yapmayı planladıklarını görüşlerine eklemektedir. B3 bu konuda “*Ayrıca başka belki ek (ilave) dersler yada derslerin formatını, teorik dersler gibi... yani bu anlamda bir... önümüzdeki yıllarda bir dinamizm içerisinde olmayı düşünüyoruz arkadaşlarla. Bu anlamda ön çalışmalar yapıyoruz.*” [st.557-559] şeklinde açıklamalarda bulunmakta ve sözlerine şu şekilde devam etmektedir “*Seçmeli dersler. Seçmeli derslerimiz de değişken olabilir. Yani yeni seçmeli dersleri ekleyebiliriz. Mesela yeni eleman arkadaşlarımız gelir, vitrayda, halıda, farklı uygulama branşlarında yetkinlik sahibidir, onlara bu anlamda uygulama dersi açarız ki çocuklar böyle bir seçmeden de faydalanabilsinler... gibi şeyler istiyoruz tabi ki*” [st.570-574].

Bölüm Başkanı B4, içerik ile ilgili görüşlerinde; mental yapıya, hybrid oluşuma ve interdisipliner tavıra sıklıkla yer vermektedir. B4 hybrid olarak adlandırdığı program hakkında “*... malzeme önemini tamamen yitiriyor tabi, yani o yüzden de... ama şöyle bir artışı da oluyor, ister elektronik ortamda, ister sayısal ortamda, ister fotoğrafla videoyla neyse, bunların hepsini açık hale getiriyor. Bu tabi çok zenginleştiriyor alanı.*” [st.1077-1080] şeklinde görüşler ortaya koymaktadır. Program açısından bir örnek vererek, “*benim açımdan dünyanın en iyi sanat okullarından bir tanesi, Rietveld Akademi'dir*” [st.1082] diyerek sözlerine devam etmekte ve eklemektedir “*Rietveld'in özelliği şu; Rietveld aynı o sözünü ettiğim hybriditeyi yani melezliği bütün programlarında uygulayan bir yer. Aslında fakülte demek istemiyorum, sanat okulu... sanat okulu ama şöyle, yani tamamen kritik üzerinden giden bir şey ve her disiplinden de insanı kabul edip sanat üretmesi konusunda kritik veriyor. Yani belli sürelerde, yani burslar veriliyor... bence en iyi sanat okulu formatı.*” [st.1085-1091] Bu örnekten sonra

kendi bölümündeki programa dönerek, bu hybriditenin kendileri için yarattığı avantajları *“Dolayısıyla yani programlar bazında da bu tür desteklerle bu hybrid yapı destekleniyor ve geliştiriliyor. Ama o yüzdendir ki mesela bu fakültenin Resim Bölümü, yani sizin fakültelerde nasıl bilmiyorum, master ve doktora düzeyinde patlama yaşadı yani. Bu hani böyle biz açtık gelin, davet ederek olmaz. Patlama yaşadık. Yani bu Mersin’den, Diyarbakır’dan hala da geliyor bize. Yani o kadar çok ilgilenen var ki master, doktora programımızda; Diyarbakır, Gaziantep, Malatya, Mersin, Eskişehir... İstanbul’dan bile gelen var buraya. Yani bu çok önemli çünkü bu haberi alıyor bir şekilde çocuk. Yani siz bunu reklam yaparak yapamazsınız.”* [st.1190-1197] ve *“sözünü ettiğim hybrid yapının avantajlı tarafı da şu; hani klasik, kökleri çok derine salmış şeye de ihtiyacı yok yani. Ama güncel, dinamik, iyi okuyan, iyi çalışan ve üreten bir grupla bu yapılabiliyor. O yüzden çok avantajlı bir program yapısı yani.”* [st.1210-1212] sözleriyle açıklamaktadır.

B4, bölüm içeriğinin şekillenmesinde akademik yapının mental düzeyine vurgu yapmakta ve sözlerine şu şekilde devam etmektedir *“bu kurgu başladığı gibi gidebilseydi tamamen gerçekleştirdiğini düşünüyoruz. Fakat tekrar söylüyorum, şuan mesela bizim bu Gölbaşı’na atılmamız bile hep geri adımlardır* [st.1216-1218]... *Yani mesele şu değil bak, ben Türkiye’de bir çok GSF’yi gezdim, biliyorum. Çok büyük, parlak mekanlar var ama içleri boş. Yani içleri boş derken sayısalardan bahsetmiyorum sadece. Yani mesele çok büyük mekanlar değil. Daha büyük düşünen yoğun kadrolar yani. Böyle hani konsantre yapı. Bu sağlanmadığı sürece de istediğiniz kadar doldurun yani* [st.1221-1225]... *Amaçlar, hedefler akademik personelle maalesef şekilleniyor”* [st.1228]. B4 içeriğe yönelik düzenlemelerde akademik yapının etkisini seçmeli ders havuzu oluşturma sürecinde yaşananlarla açıklamakta ve sözlerine *“yani bu havuz meselesi işlemedi ondan sonra. Yani yönetimler... çünkü bunları... bakın bu sadece düşüncelerin kırılmasıyla olmuyor, yani öğrenci işleri daire başkanını da kırmanız gerekiyor. Çünkü alışmış bir sistem var ve bunun değişmesini istemiyor yani, aslında bu konvansiyonel yapı bürokraside çok daha sert yani. Bu havuzu oluşturmak demek, öğrenci işleri dairesi... işlem dairesindeki adamın ekstra işler yapması demek. Sistem için çalışacak, yeni bir format kuracak. Direnç gösteriyor.”* [st.1275-1281] şeklinde devam etmekte ve içeriğe ilişkin görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B5 ise mevcut içerikleri yeterli görmekte, ancak bir takım

sıkıntılarını dile getirmekte ve bu sorunları çözmek için adımlar attıklarını ifade etmektedir. B5 sözlerine “*Dönem dönem bakarsak bazı derslerin geçmişte yapılan bir iki hatadan dolayı... hata da demeyelim de yönetsel bazı sıkıntılardan dolayı bazı derslerin olması gereken yılda yada döneminde değil de daha sonra yada daha önce verilmesi durumları söz konusu oldu. Bunları düzeltmeye çalışıyoruz, mümkün mertebede de önümüzdeki yılda bunların birazcık daha düzeltilmesi konusunda çaba gösterilecek.*” [st.1656-1660] şeklinde devam etmektedir. Ancak sözünü ettiği sıkıntılara rağmen program içeriğini yeterli bulduğunu ifade etmektedir.

İçeriğin aktarımında bir takım görüşleri dile getiren B5, öğrenci profili konusunda sıkıntılı oldukları yönünde görüşler ortaya koymuştur. Sözü edilen durumu B5 “*... öğrenci konseptimiz de belli. Belki buraya üstün yetenekli, farklı öğrenci konsepti gelseydi... aldığımız öğrenciler... biz kendimizi sıkıştırıyor hissedebildik ve hatalarımızı, var olan, şuanda fark etmediğimiz eksikliklerimizi, hatalarımızı daha kolay fark ederdik. Ama şuanda karşımızdaki öğrenci yapısı inanılmaz derecede sıkıntılı yapı. Çünkü biz üniversiteler, yeni açılan ve senin de dediğin gibi iki katına üç katına çıkan üniversiteler olarak neredeyse liseleşen üniversiteler, fakülteler olarak önümüze çıkan her öğrenciyi alma durumundayız... bu devamlılık, ne dersiniz artık, yönetimden gelen sıkıntılar, devamlılığı sağlama, hayatta kalabilme, sebebi ne olursa olsun böyle bir öğrenci profiliyle karşı karşıyayız.*” [st.1670-1678] şeklinde aktarmaktadır. B5’e göre mevcut öğrenci profili içeriğin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bu yargı B5’in “*Birinci sınıfta ne vermeye çalıştıysam dördüncü sınıfta da hala aynı şeyi vermeye çalıştığımın farkındayım. Bu da benim verme sitemle alakalı değil çünkü sonuçta hoca değişimleri söz konusu oluyor. Aynı sıkıntıları bütün hocalarımız yaşıyor. Öğrenci kapasitesi, bilgi alma kapasitesinde bir sıkıntı var. Bu da bizim öğrenci seçimlerimizden kaynaklanan bir şey.*” [st.1686-1690] sözlerinden anlaşılmaktadır. Bu durumun ise, ders içeriklerinin ve sistemdeki yetersizliklerin sorgulanmasında “*psikolojik olarak engel*” [st.1696] oluşturduğunu ifade etmektedir.

B5 çözüm olarak “*öğrencilere farklı kapıların açılması gerektiğini*” [st.1701-1703] dile getirmekte ve sözlerine “*Yani şuanda sadece eline boyayı alıp da tuvale resim yapan sanatçılar yok. Sesle, ışıkla, hareketle, video enstalasyonlarla, yani görsel farklı sistemlerle ve belki de bizim şuan farkında olmadığımız çok farklı bileşelerle birlikte üretilen inanılmaz farklı, birbirinden farklı olan sanat yapıtları söz konusu ve*

çözümsel süreçler söz konusu. Bunların gerisinde kalmamamız gerekiyor. Bunun bilincindeyiz ama elimizdeki imkanlar dahilinde yavaş yavaş adım atarak çocukları da bu konuda dolduracağız.” [st.1710-1715] şeklindeki açıklamalarla devam etmekte ve içerik konusundaki görüşlerine son vermektedir.

İçeriğe ilişkin görüşler derlendiğinde; bölüm başkanlarının görüşlerinin belli kategoriler altında toplandığı görülmektedir. Bölüm içeriklerinin yeterlilikleri konusunda bir bölüm başkanı dışında, olumlu görüş bildirilmiş ve bölüm içeriklerinin yeterli olduğunu belirtilmiştir. Ancak yeterli olduğu konusunda görüş bildiren bölüm başkanları, teknolojideki ve günümüz sanatındaki gelişmelere paralel olarak değişiklikler planladıklarını da ifade etmişlerdir. Öğrencilere günümüz sanatındaki gelişmeleri aktarabilmek ve farklı seçenekler sunmak için özellikle seçmeli derslerde değişiklikler yaptıklarını veya yapmayı planladıklarını dile getirmişlerdir.

İçeriğin uygulanması konusunda iki bölüm başkanı, öğretim elemanının önemli olduğunu ifade ederken, bir bölüm başkanı ise öğrenci yeterliğinin etkilerinden söz etmiştir. Bölüm başkanlarının tamamı, sanattaki gelişmelerin içerikler yoluyla takip edilmesi gerektiğini ifade etmişler ve bu doğrultuda görüşler ortaya koymuşlardır.

Resim Bölümü Programı Öğretme-Öğrenme Sürecine İlişkin Görüşler

Görüşmede yer alan üçüncü soru, bölüm başkanlarının “öğretme-öğrenme süreci” konusundaki görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Cevapların büyük çoğunluğu bu sorunun ardından alınmıştır. Ancak bölüm başkanlarının diğer bazı görüşme sorularına verdikleri cevaplar da öğretme-öğrenme süreci ile ilgili oldukları için buradaki analize dahil edilmiştir.

Bölüm Başkanı B1 amaçlarını öğrencilere kazandıracak bir süreç oluşturmaya çalıştıklarını dile getirmektedir. İçeriğe ilişkin görüşlerine benzer olarak, öğretme-öğrenme sürecinde de öğretim elemanının önemine dikkat çekmekte ve sözlerine “*Yani her ne kadar biz bunu yazılı olarak yapmak tabii ki de prosedür açısından önemliyse de, bence orada en önemli etken hoca faktörüdür.*” [st.47-48] şeklinde devam etmektedir.

B1 öğretme-öğrenme sürecinde hocanın kendi yöntemlerini belirleyebileceğini ve ihtiyaç duyduğu noktalarda çeşitli bilgilerini aktarabileceğini ifade etmektedir. Bunu “*vernik atma işlemi*” ile örneklendirerek açıklamakta ve sözlerine şu şekilde devam etmektedir: “*öğrenciye vernik atmak öğretilir... amaç yada içerik içerisinde öyle bir*

şey yok. Ama hani bu bir hocanın, sanatla uğraşan, sanatçı olan bir hocanın öğrencisine aktarması gereken bir bilgidir. Yeri geldiğinde, zamanı geldiğinde içerikte olsun yada olmasın...” [st.51-55]. Ayrıca öğretme-öğrenme sürecinin planlı olması, on dört haftalık planlamanın ve güncellemelerin dönem başında yapılması ve öngörülemeyen durumlar için önlemlerin düşünülmesi gerektiği yönündeki görüşlerini de görüşmede dile getirmektedir. B1 öğretme-öğrenme sürecinde yürütülecek her türlü çalışmanın *“tecrübeyle alakalı bir durum”* [st.77] olduğunu ifade ederek öğretim elemanının önemine tekrar dikkat çekmektedir. Sınıf içinde yürütülecek çalışmaların planlanmasında izlediği yolu ise *“şimdi ben ona göre yani en az uğraşan kişiye göre programı yaparsam en başarılı olanı da hayal kırıklığına uğratmış olurum. O nedenle biz ona göre yapıyoruz. Tabii ki böyle olunca da en üstlerdeki buna uymuş oluyorlar, daha ortalar orta olmuş oluyor, mutlaka ki uyduramayanlar vakit harcamayanlar da oluyor ama genel bi ortalamada çok sorun yaşamıyoruz yani.”* [st.114-118] sözleriyle açıklamaktadır. B1, ilerlemenin sağlanması için geride kalanların yetişmesi gerektiği görüşünü savunmaktadır.

Öğretme-öğrenme sürecinde öğretim elemanı ihtiyacı konusunda B1 sözlerine *“Şuan iyiyiz. Bir ara gidenlerimiz olmuştu, yeni gelenlerimiz oldu. Şuan itibariyle tamız. Dışarıdan aldığımız hocalar da var ... Çok büyük bir eksikimiz yok.”* [st.285-289] şeklinde devam etmektedir.

Bölüm Başkanı B2, eğitim öğretim sürecini şu şekilde aktarmaktadır: *“şöyle söyleyebilirim ki; geleneksel güzel sanatlar eğitimi formatında, bir atölye hocası ve atölye öğrencileri olarak işleniyor”* [st.371-372]. Ayrıca öğretme-öğrenme sürecinin atölyeye yardımcı derslerle desteklendiğini ifade etmektedir. Öğrencilerin farklı görüşleri elde etmeleri için, öğretme-öğrenme sürecinde planlı olduklarını *“mesela, bir atölye dersini bir hoca almışken, aynı atölye dersini alan sınıfın desen ve diğer derslerini başka hocalar alıyorlar. Bu çeşitlendirmiş... farklı hocalardan görüş almış, derse katkı sağlamış oluyor.”* [st.373-375] sözleriyle açıklamaktadır. B2, sürecin sağlıklı yürümesi gerektiğini ve bunun için uzmanlık alanlarına göre ders dağılımı yaptıklarını ve gerekirse diğer üniversitelerdeki tecrübeli öğretim elemanlarından destek aldıklarını belirtmektedir. Görüşlerine öğretim elemanı ihtiyacını ekleyerek sözlerine *“mesela özgün baskı atölyesi konusunda da Ankara’daki üniversitelerden yardım alıyoruz, mesela Hasan Hoca (Prof. Hasan Pekmezci) burada, dışarıdan derse*

geliyor.” [st.377-379] şeklinde devam etmektedir.

B2, öğretme-öğrenme sürecine etki eden etmenleri *“ders içeriğini ayarlarsınız ama, atölye durumunuz veya işte fiziki koşullarınız buna imkan verdiği ölçüde...”* [st.397-398] sözleriyle dile getirmektedir. Ayrıca bu süreç içinde yaşanan bir gelişmenin etkisini *“2011’de buraya taşındık. Eylül ayında. Zaten taşınma ve yerleşme süreci o dönem baya bir baltaladı diyebilirim eğitim kısmını.”* [st.412-413] sözleriyle açıklamakta ve yapılan yer değiştirme işleminin olumsuz etkilerinden söz etmektedir.

Bölüm Başkanı B3 öğretme-öğrenme sürecini, genel olarak *“bölümde çocuklar belli bir mesleği... bu mesleğin içerisinde yani mesleğin el emeği tarafı da olan ve onun üzerine düşünsel tarafı da olan yani komplike öğeleri bir arada bulunduran bir mesleği öğrenmeye çalışıyorlar, çabalıyorlar ve bizde bunu onlara aşılama çabalıyoruz.”* [st.585-588] sözleriyle açıklamaktadır. Bu süreçte teknik bilgi ve bireysel farklılıkların önemine dikkat çeken B3 sözlerine *“Malzemeyi tanınması gerekiyor. Malzemenin... neden malzemenin? Çünkü bu malzeme öyle bir malzemedir ki, doğru karıştırılmadığı zaman yanlış renkler, olumsuz sonuçlar elde edemeyebilir (edebiliri kastederek). Doğru düzgün karıştırmayı öğrenmeli, hangi renkleri hangi oranlarla birbirine karıştırırsa hatalı bir sonuca gidebileceği ya da hedeflediği sonuca gidebileceğini öğrenmeli.”* [st.597-601] şeklinde devam etmektedir. B4, bireysel farklılıkların önemine vurgu yapmaktadır. Öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecinde yaşadıklarını ve bu süreci aşmak için yapılanları şu şekilde aktarmaktadır: *“Kimisi daha ilk anlatımda kapıyor. Bunu uygulamalarından görüyorsunuz. Ve o kendi içinde geliştiriyor artık. Kimi ise defalarca, haftalarca tekrarlanarak bir takım şeyleri... yani ve form ile üç boyutlu imgeleri yakalamaya çalışmanın ne demek olduğunu bir süre sonra kavrayabiliyor. Bu şeydir bakın... bu anormal bir şey değil aslında. El göz beyin koordinasyonu... bu kimi güzel sanatlar lisesinden gelmiş olur bu koordinasyonu çok çok daha önceden kazanmaya başlamış olur, kimi çocukluğundan beri bu konuya özel, kimi daha sonraları bu işe merak salmıştır, çokta fazla bunun ön çalışmasını yapmadan bir şekilde gelmiştir burada akademik bir eğitimin içinde yoğrulmaya çalışılmıştır. Yani dolayısıyla biz bu... yani özellikle ikinci ve üçüncü sınıfta bu noktayı aşmaları için elimizden geleni yapıyoruz. Zaten bu süreç içerisinde çocuklar pişiyor. Ondan sonra artık özgün çalışmalara yöneliyor”* [st.608-623].

B3, öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilere tüm olanakların sağlanmaya

çalışıldığını belirtmekte ve sözlerine “biz öğrencilerimize orta kalitenin üstünde şövaleler yaptırдық, yani merdivenli... üç ayak şeklinde değil. Dolayısıyla belki çocuk kendi şövalesini kendisi getirmek zorunda kalsa stabil olmayan şövalelerle idare edecekti ama şuan da biz o anlamda da daha üst bir aletle onları tanıştırmışta oluyoruz.” [st.673-676] şeklinde devam etmektedir. Öğretme-öğrenme sürecinde bu şekilde bir yaklaşımı ise “Şimdi neden? Bir öğrenci çünkü daha ilk bu işin içine girdiği zaman, bu anlamda bir yatırım yapmayı düşünmez, aklına da gelmez. Böyle şeyler var. Çocuklarımızın sarf malzemeleri çok. Biz bu çocuklara aldırarak zorundayız. Tuval alacaklar, boya alacaklar, bu işi yapacaklar.” [st.676-679] sözleriyle açıklamaktadır.

Fakültenin bulunduğu şehrin olanaklarının yetersiz olduğunu ve bu sürece katkı sağlamadığını dile getirmektedir. B3 görüşlerine, “burada çocuklara çevresindeki sanatsal anlamda biraz daha kısıtlı imkanlar sunuyoruz. Ne demek istiyorum... ne kadar müzeniz var, ne kadar çağdaş sanat müzeniz var. Var ama... bir büyük şehir gibi değil. Ondan sonra ne kadar serbest işleyen galeri var, çocuklar oradan oraya gitsinler.” [st.657-660] şeklinde devam etmektedir.

Öğretim elemanı ihtiyacı konusunda ise görüşmenin çeşitli yerlerinde “bizim sayıca çok büyük bir sıkıntımız var. Yani bu anlamda öğretim elemanı arkadaşlarımızın çoğalması bizi çok çok daha başka yerlere taşıyacaktır.” [st.509-511] ve “... bizim şeyimiz şu yönde; öğretim elemanı, öğretim elemanı, öğretim elemanı...” [st.902-904] şeklinde görüşler ortaya koymaktadır. İhtiyacınız var mı? sorusuna ise “Muhakkak var. İhtiyacımız kesinlikle var.” [st.911] şeklinde cevap vermektedir. Çözüm konusunda ise bir belirsizliği dile getirerek “... bir müddette devam ediyoruz. Yani ne kadar daha böyle gider bilmiyorum.” [st.925] şeklinde açıklama yapmaktadır.

Öğretim elemanı ihtiyacının öğretme-öğrenme sürecine olumsuz etkiler yaptığını dile getiren B3 sözlerine “... şimdi ben bütün bu sınıfları birbirinizden feyiz alın diye bir araya getirirsem böyle bir mekanımız yok. Bu kişileri bölmem gerek, bölersem ilerisinde benimde bir şekilde bölünmem gerekir...” [st.529-531] şeklinde devam etmekte ve öğretme-öğrenme süreci hakkındaki görüşlerini tamamlamaktadır.

Bölüm Başkanı B4, bölümlerindeki öğretme-öğrenme sürecini şu şekilde anlatmaktadır: “Burada mesela bizim kurguda şöyle bir şey vardı, yani atölye dediğimiz şey... atölyeyi nasıl algıladığımız önemli. Mesela bizim açımızdan şu çok önemlidir; her hoca bir yöntemdir. Her hoca bir yöntemdir, çok önemli atölye için. Yani

standartlaştıramaz, hani demin sözünü ettiğimiz tartışma da oradan zaten çıkıyor. Ama onun ötesinde sistem şuydu bizim kurgumuzda; temel bazı dersler var zorunlu dersler var, bunların ağırlıklı olarak uygulama dersleri ve o kuramsal dersler. Ama onun ötesinde çok çok çok zengin bir havuz. Ama bunun içerisinde aklına gelmeyecek zenginlikte interdisipliner etkinlik alanları.” [st.1265-1271]. Bölümlerinin interdisipliner tavır içinde olduğunu vurgulayan B4, bu süreçte hybrid olarak tanımladığı yapıya uygun bir süreç izlendiğini sıklıkla belirtmektedir.

Öğrencinin kendi atölyesini sahiplenmesi ve çalışmalarını rahat bir ortamda yapabilmesi için imkan sunmaya çalıştıklarını dile getiren B4 sözlerine “*Yani mesele şu, o atmosferi benimsemesi, farkındalık böyle yaratılıyor birazcık. Yani benimseyecek, içten hale getirecek orayı. Tabi ki, yani şu beklentiye girmiyoruz. Bunlar tabi ki öğrenci ve öğrenci işi yapacaklar. Ama hangi mental delikten baktıkları önemli. Bu çok önemli.” [st.1141-1146] şeklinde devam etmektedir.*

Öğretme-öğrenme süreci içerisinde bu yapının korunduğunu ancak zaman içinde yönetimsel değişiklikler yaşandığını da eklemekte ve sözlerine şu şekilde devam etmektedir: “*... bizim programımız böyle bir programdı. Bolca uygulamaya... mesela son sınıfa doğru geldikçe uygulamanın iyice yoğunlaştığı, teorik derslerin, bütün öbür derslerin iyice minimize edildiği bir programdı. Yani aslında bu temelde yine hala korunuyor ama tabi tekrar söylüyorum, hani yönetimlerle değişen politikalar Türkiye'nin temel sorunu.” [st.1174-1178].*

Öğretme-öğrenme süreci üzerinden tüm programın yapısına değinen B4 sözlerine “*Sonuçta ama programlar vesaire bu anlamda çok ergin bir beynin yapabileceği bir şey. Yani sanat öyle yetenek... yetenek falan zaten bitmiştir. Bak bizim bütün programımızın kurgusu şu; yeteneğe inanmayan bir sistem. Yani hatta bak buna bağlı olarak, yetenek sınavlarının değişmesi kesin şart!” [st.1311-1314] şeklinde devam etmekte ve bu sınavlarda “*desen kurslarında böyle standart bir şey çizmeye alışmış” [st.1323] öğrencilerin değil, bu alana düzenli bir ilgisi olan öğrencilerin seçilmesi için sistemin yeniden ele alınması gerektiğini belirtmektedir.**

Öğretme-öğrenme sürecinde öğretim elemanı ihtiyacı konusunda ise “*o anlamda Resim Bölümümüzün yapısı biraz çok sağlıklı olduğu söylenemez ... Bizde mesela şuanda altı tane falan profesör var, bir tane yardımcı doçent var, üç dört tane asistan var. Çok problemleri bir diziliş yani bakarsan.” [st.1428-1431] şeklinde açıklama*

yapmaktadır. Bu durumun öğretme-öğrenme sürecine olumsuz bir etkisinin olmadığını dile getirmekte ve görüşlerine “*Yani bizim sayısal problemimiz var denilemez. Ama bizim ara elemanların daha fazla olması gerektiğini düşünüyorum ...*” [st.1438-1439] şeklinde devam etmektedir. Sözünü ettiği ara elemanların ise şuan yurtdışındaki çeşitli üniversitelerde eğitimlerine devam ettiklerini ve ileriki dönemlerde aralarına katılacağını ifade ederek bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Görüşlerine başvuru alan son Bölüm Başkanı B5, öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşlerini yaşadıkları bir sıkıntı üzerinden aktarmayı tercih etmektedir. B4’e göre; bölümlerine gelen öğrencilerin aldıkları İngilizce hazırlık eğitimi, öğretme-öğrenme sürecinin sorunlu olmasının önündeki en önemli engellerden biridir. B4 bu konudaki görüşlerini “*Az çok ilgisi olan, istekli yada isteksiz bu bölümü kazanmış olan bu öğrenciler bir yıl boyunca bizlerin tüm çabalarına rağmen yanımıza asla uğramıyorlar, derslerle ilgilenmiyorlar ve var olan o az çok ilgilerini, var olan o az çok pratiksel bilgilerini tamamen kaybederek geliyorlar ... bu öğrencileri toparlamak için bir yıl boyunca çok fazla emek sarf ediyoruz. İki yıldır sıkıntı içindeyiz bu konuda.*” [st.1723-1730] sözleriyle aktarmaktadır.

Bu sıkıntının farkında olduklarını ve aşmak için mücadele ettiklerini belirten B5, öğretme-öğrenme sürecine ilişkin açıklamalarına şu şekilde devam etmektedir: “*Birinci sınıfa gelen öğrencilere görsel algılamaları için yararlı olan ve resmin ana temellerinden biri olan perspektif dersi veriyoruz ... Bir yıl boyunca bunun üstüne gidiliyor. Proporsiyon, ölçü alma, bir objenin bir figürün nasıl çizileceğine dair, nasıl bunun iki boyutlu biz düzleme aktarılacağına dair bilgiler veriliyor ... Birinci sınıfta tekrar paralelinde temel sanat dersine giriyorlar, burada temel sanat öğelerini öğrenmeye, bunu yaptıkları çalışmalar içerisinde nasıl kullanacaklarını nasıl yansıtabacaklarını öğrenmeye çalışıyorlar ...*” [st.1730-1743].

Bu süreci kolaydan zora, temel bilgilerden detaylara gidecek şekilde planladıklarını ve uyguladıklarını dile getiren B5 sözlerine “*eğer öğrenci bizim istediğimiz seviyeye çıkmış ise biz bir üst katmandan gidiyoruz. Desen dersinde artık ölçü almayı değil, kompozisyondaki ayrıntılarda saklı olan, onu daha nasıl ileriye götüreceğine dair ufak spesifik özelliklerle boğuşmaya başlıyoruz.*” [st.1745-1750] şeklinde devam etmektedir.

Birinci sınıfta alınan temel bilgilerin üzerine sonraki yıllarda yeni bilgilerin eklendiğini ve bu süreçte öğrencilerin gelişimlerinin sağlandığı görüşünü dile getiren

B5, ileriki dönemlerde öğretim elemanlarına bağlı olarak çeşitli farklılıkların ortaya çıktığını ve uygulanan yöntemlerin öğretim elemanlarına göre çeşitlendiğini dile getirmektedir. Bu konudaki görüşünü ise; “*Fakat üçüncü yılda hocalarında özelliklerine bağlı olarak, tavırlarına bağlı olarak hem desen, hem resim atölye dersinde içeriksel farklılaşmalar söz konusu olabiliyor.*” [st.1754-1756] sözleriyle açıklamaktadır.

Bölümlerindeki öğretim elemanı ihtiyacını ve öğretme-öğrenme sürecindeki etkilerini dile getiren B5, mevcut kadro ile eğitim-öğretim devam edebiliyor mu? sorusuna şu şekilde cevap vermektedir: “*Maalesef edemiyor. Ufak numaralarla iş bitirmeye çalışıyoruz [st.1924] ... geçmiş zamanlarda örneğini alenen yaşadık, benim üstümde kırk sekiz saat ders vardı. Diğer hocamızın üstünde elli küsür saat ders vardı haftalık... bunlarla şöyle başa çıkıyoruz; sağ olsunlar araştırma görevlilerimiz... bir iki dersi maalesef bu durumlardan dolayı araştırma görevlilerimize veriyoruz. Ders çakışmalarını önlemek adına başka şeyler yapıyoruz*” [st.1934-1938]. Sayınının az olmasının etkilerini aktaran B5 sözlerine “*ben diyelim ki mükemmel bir hocayım, her anlamda, pratiksel veya teoriksel... yirmi sekiz kişiyi dört saatlik bir desende iki defa dolaşabiliyorum, akşama hasta yatıyorum ... Ders yeterli olan bir hoca bile olsa, böyle bir ders yükünden sonra verimliliği mutlaka azalacaktır.*” [st.1940-1944] şeklinde devam etmekte ve görüşlerine son vermektedir.

Bölüm başkanlarının öğretme-öğrenme sürecine ilişkin görüşleri derlendiğinde; bir takım ortak görüşlerin ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bölüm başkanlarının biri dışında tüm başkanlar, bölümlerindeki öğretim elemanı ihtiyacına dikkat çekmiş ve mevcut sayının artması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretme-öğrenme sürecinde uygulanan yöntemlerin öğretim elemanına bağlı olarak değiştiğini ve öğretim elemanı niteliğinin süreci doğrudan etkilediğini belirten bölüm başkanı sayısı ise üçtür.

Bölüm başkanlarının çoğunluğu, sürecin öğrenci ile ilişkili olduğu ve öğrencinin gelişim düzeyine göre ilerleme sağlandığı yönünde görüş bildirdikleri de gözlenmiştir. Ayrıca, günümüz sanatının takip edilmesini ve farklı sanat disiplinlerinden çeşitli derslerin öğrencilere sunulduğunu belirten görüşler dile getirilmiştir. Süreci etkileyen etmenler konusunda ise; öğretim elemanı niteliğine, mekansal ihtiyaçlara ve bölümlerin bulunduğu şehirdeki sanatsal ortamın önemine dikkat çeken görüşler belirtilmiştir. Dört bölüm başkanı mekansal ihtiyaçlarının ve şehirlerindeki sanatsal ortamın yeterli

olmadığı yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Bu başlık altında dikkat çeken bir diğer nokta ise; öğretme-öğrenme sürecinde yapılan yer değişiklikleridir. Dört bölüm başkanı, taşınma sürecinde ve sonrasında eğitim-öğretimin olumsuz etkilendiğini ifade etmişlerdir.

Resim Bölümü Programı Ölçme-Değerlendirme Ölçütlerine İlişkin Görüşleri

Görüşmede yer alan dördüncü soru, bölüm başkanlarının “ölçme-değerlendirme ölçütleri” konusundaki görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Cevapların büyük çoğunluğu bu sorunun ardından alınmıştır. Ancak bölüm başkanlarının diğer bazı görüşme sorularına verdikleri cevaplar da ölçme-değerlendirme ölçütleri ile ilgili oldukları için buradaki analize dahil edilmiştir.

Ölçme-değerlendirme ölçütleri konusunda görüş bildiren B1, bölümlerinde uygulanan ölçütleri “*biz şuan değerlendirmeyi bireysel olarak yapıyoruz. İleride işte yeni bir programa geçeceğiz*” [st.79-80] sözleriyle açıklamaktadır. Değerlendirme sürecinde değişiklik yapmayı planladıklarını belirten B1, gelecek yıl değerlendirmeleri komisyon kurarak yapacaklarını ifade etmektedir. Değerlendirme ölçütlerinin öğretim elemanına göre değiştiği ve ortak bir değerlendirme ölçütü uygulanmadığı B1’in şu sözlerinden anlaşılmaktadır: “*Kimi arkadaşlar günlük çizimde yaptırabiliyor mesela desen dersiyse o gün gelip desen çizdirip ondan bir puan veriyor bir de yıl boyu yaptığı şeylerden veriyor... o da bir seçenek ama ben mesela, resim dersi için bütün dönem boyunca yapılan çalışmalar önemli olduğu için bireysel olarak öğrenciyle teke tek yaptığı çalışmalarını konuya uygunluğu, işte bitmişliği bitmemişliği... yani resimsel açıdan tek tek değerlendiriyoruz iyi yanları kötü yanları. O şekilde notlandırma yapıyoruz.*” [st.90-97]. Ancak bu şekilde değerlendirmenin bir takım olumsuz yönleri olduğu görüşünde olan B1, komisyon değerlendirmesinin daha uygun olduğunu ifade etmektedir. Bu düşüncesini “*... bazı şöyle şeyler de var gördüğüm kadarıyla hocaya beğendirmek, tek hocanın değerlendirmesi o açıdan da kötü oluyor. Yani jürinin değerlendirme yapmaması... hocanın yaptığı şeye uygun, hocanın yönlendirdiği tarza uygun yada... sıkıntılar çıkabiliyor yani.*” [st.172-175] sözleriyle aktarmaktadır. Ancak B1, önerdiği komisyon değerlendirmesi konusunda da bir takım çekincelerini dile getirmekte ve bu değişiklik sonucu neler yaşanacağını bilmediğini ifade etmektedir. B1

bu konudaki çekincelerini şu sözlerle açıklamaktadır: “Komisyon ideal olarak çok güzel ama onu da biz yaşamadık henüz, ama yaşadığımızda neler göreceğimizi de merak ediyorum. Nedir? Orada da senin öğrencin, benim öğrencim durumu yaşanırsa o da kötü ... Hocaya göre... hoca daha az ilgi duyduğu bir arkadaşın öğrencisine yeterince objektif olabilecek mi? Ondan da şüphelerim var.” [st.179-184].

Değerlendirme süreci teknik boyutlarının ve sürelerinin ise önemli olmadığını belirten B1 sözlerine “açıkçası kağıt üzerinde bazı şeyler oluyor, yani bu prosedürdür, mesela iki saat görünüyor sınav saati ama biz üç saatten fazla yapıyoruz sınavı. Çok ta mühim değil yani üç saat beş saat görünmesi ya da sekiz saat görünmesi. Önemli olan onu hocanın değerlendirmesi, biz o şekilde...” [st.120-123] şeklinde devam etmektedir. Not verme işinin yalnızca “hangisinin daha az yada çok çalıştığını belirleme işi” [st.137] olduğunu dile getiren B1, üniversitelerinde uygulanan sınav takvimi konusunda ise görüşlerini “yani bir takvim belirleniyor tabii ki ben onu da anlıyorum çünkü bütün fakülteleri bir programa sokmak önemlidir tabii ki... tarihte veriyorlar... şu haftalarda yapmak zorundasınız diye... ama çok önemli değil bir hafta sonrası da olabilir, bir hafta öncesi de olabilir.” [st.128-131] şeklinde açıklamaktadır. Bu takvimde yer alan vize sınavını ise “vizeye kadar çok az bir zaman oluyor, öğrenci yeni ısınıyor, yeni yeni açılıyor” [st.132] diyerek fazla uygun bulmadığını ve kalkması durumunda sıkıntı olmayacağını ifade etmektedir. Ancak öğrencilerin “düşünce yapısı, not üzerine” [st.153] olduğu için psikolojik açıdan vizenin var olması gerektiğini de sözlerine eklemektedir.

Bölüm Başkanı B2 ise değerlendirme konusundaki görüşlerini çok kısa bir şekilde ifade etmiştir. B2 değerlendirme süreci konusunda “ölçme-değerlendirmede şöyle... atölye derslerinde portfolyo teslimi ve sınav uygulamaları şeklinde yapılıyor ve genel olarak atölye hocasının inisiyatifi içerisinde gerçekleşiyor sınavlar. Kuramsalda zaten yazılı veya test veya ödev teslimi tarzında ölçütler uygulanıyor.” [st.385-388] şeklinde açıklamalar yapmıştır. Bu konudaki görüşlerini almak amacıyla yöneltilen soruya açık cevaplar vermediğinden, B2'nin değerlendirme sürecindeki görüşleri belirlenememiştir.

Bölüm Başkanı B3 ise bölümlerindeki ölçme-değerlendirme ölçütleri konusundaki açıklamalarını şu şekilde yapmaktadır: “vize ise vizeye kadar, finalse vizeden sonra. Ama bunların içinde atölye çalışmalarına ek bir de atölye dışı bir de

çalışma oluyor.” [st.700-701]. Bu çalışmaların değerlendirmesini ise “hem kendi içinde kıyaslıyorum hem de sınıfla kıyaslıyorum.” [st.704] sözleriyle açıklamaktadır. Bu süreci açıklamasını isteyen soruya şu şekilde cevap vermiştir: “Yani yüz puanımız var. Bu yüz puanın içerisinde hepsine bir dağılım bulabiliriz. Yani şunu demek istiyorum. Her açıdan iyi bir sonuç veren bir öğrenciye yüze yakın bir puan verirken, birkaç puan altında diğerine de verebilirim. Çok çaba gösteriyor ama belki tamda... yani tam sonuç karşılamıyor. Bakın bu önemli bir şey... neden? Tam sonucu karşılamayan arkadaşta, dediğim gibi, tam sonucu karşılayan arkadaşla aynı şeyi verirsem o zaman tam sonucu karşılayan arkadaş neyi doğru yapıp yapmadığını belki sorgulamaya başlayacak değil mi?” [st.717-723]. Bu sözleri sonucunda B3’ün, değerlendirme sonucunda öğrencilerin işlerini doğru yapıp yapmadıkları konusunda mesaj vermek amacıyla da notu kullanma görüşünde olduğu anlaşılmaktadır.

B3, ortaya çıkan ürün kadar ürün oluşturma sürecindeki tavrında önemli bir ölçüt olduğunu dile getirmekte ve sözlerine *“bütün dönem ortalıklarda yok, ya da dönemin yarısı hiç ortalıklarda yok ya da üçte ikisinde yok ortalıklarda, son dakikada ortaya çıkmış böyle bir şeyler attırmış gelmiş... ya bu anlama gelmez bu. Burada iyi niyet devreye girer. Ben iyi niyetli bir şekilde bakar ve öğrencinin iyi niyetli çabasını değerlendiririm.” [st.732-736] şeklinde devam etmektedir. Öğrencinin iş disiplini ve samimiyetini önemseydiğini dile getiren B3, öğrencinin bu vasıfları taşıması durumunda ödüllendirilmesi gerektiği görüşünü sözlerine eklemektedir.*

B3; bölümlerinde yürüttükleri değerlendirme sürecinin, öğrencilere özgün çalışmalarını doğru bir şekilde ifade edebilmeleri için fırsat verdiğini dile getirmektedir. Bu şekilde bir uygulama yapmalarının nedenini ise şu şekilde açıklamaktadır: *“Çünkü kişi özgün çalışmalar, bir şeyler üretip çıkıyor fakat kendisini savunmaya dair bir alıştırma daha önce yapmamış oluyorsa, çıktığı zaman yarın bir gün yüksek lisans sınavına gittiği zaman, bir galeriye gittiği zaman, herhangi bir yere iş başvurusunda bulunduğu zaman... bir yarışma olur... buralarda yaptığı ürüne harcadığı emeği savunamayacak, ifade edemeyecek halde olmaması, kendisine yazık etmemesi amacıyla bu anlamda da çocukları destekliyoruz.” [st.770-775]. B3 ölçme-değerlendirme ölçütlerini ve süreçleri en etkili şekilde kullanmaya çalıştıklarını aktarmakta ve bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.*

Bölüm Başkanı B4 ise ölçme-değerlendirme ölçütlerine farklı bir görüşle

yaklaşarak asıl değerlendirmeyi mezuniyet sonrası gelişim ile ilişkilendirmekte ve “biz otuz mezun veriyorsak bunun bir tanesi bir şey yapıyor olsa, bu değerlidir.” [st.1384] şeklinde bir görüş ortaya koymaktadır. Mezunlarının farklı kurumlarda iş bulması ve başarılı olmalarını memnuniyet verici bir durum olarak değerlendiren B4 sözlerine “... yani bizim alanımızın istihdam olanaklarının ne olduğu ortada yani. Biz zaten kartvizit hiçbir zaman vermedik yani. Çünkü yaşam, okulun mezuniyetinden birkaç yıl sonra farklı akıyor, on yıl sonra farklı akıyor. Yani mesele burada temel sözcük direnç. Yani o direnci gösterip göstermediklerini sağlama şansımız olmadı, on yıl olmadı ilk mezunlar mezun olalı yani. Bu önemli ama, uzun vadede çünkü geri dönüş gözlemlenir.” [st.1395-1401] şeklinde devam etmektedir.

Eğitim-öğretim sürecindeki değerlendirme konusunda ise sözlerine şu şekilde devam etmektedir: “... hani demin sözünü ettiğim gibi her hoca bir yöntem, dolayısıyla yani onun değerlendirmesi de ona göre. Ama şu var hani bizim sistemimizi... sonuçta YÖK kurumuyuz ve mid-termlerimiz, ara sınav var final var, yani bunlar standart şeyler.” [st.1449-1452]. Ancak bu takvimin bağlayıcı olmadığını belirterek sözlerini “Ama sonuçta biz, yani buraya oturan birisi not vermek zorundaysa bunu yapıyor tabii ki. Ama yine de öğrencilerle konuşmalar sırasında, bu farkındalığın daha önemli olduğu vurgusu hep yapılıyor. Yani ama o standart ödevler, bilmem projeler... bunlar hep standart olarak her üniversitede olduğu gibi, yani orada bir sıkıntı yok değerlendirme konusunda.” [st.1454-1458] şeklinde sürdürmektedir. Üniversite genelinde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerini ise “Şimdi bak bu bir Siyasal Bilgiler Fakültesi için kabul edilebilir. Çünkü sonuçta kitap üzerinden. Burada olması çok problem.” [st. 1462-1463] şeklinde yorumlamaktadır. Bu süreçte dikkat ettikleri noktayı “Yani sayısal bir şey değil bu... beş tane tuval getirirsin falan... bunlar değil mesele. Yani tekrar söylüyorum neyle yaptığın, neye yaptığından çok ne yapıyorsun... arkasında durularak açıklanmış... bunun önemini vurguluyoruz, değerlendirmede de esas bu zaten yani.” [st.1467-1470] ve “yani ben kendi adıma reddediyorum böyle bir sınırlandırmayı. Yani tabii bu öğrencilerle ilişkilerinizi de bağlar ama yani çok rafine bir çalışma yapabilir çocuk. Bir tane rafine... yani burada kastettiğim şey o öğrencinin farkındalığı, samimi olarak çalışması, iyi gözlemlemesi gereken durumlar bunlar. Yani çok sayısal bir şey değil bizim açımızdan.” [st.1475-1479] şeklinde açıklamakta ve bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B5, bölümlerindeki ölçme-değerlendirme ölçütlerini kısaca tanımladıktan sonra, bu konudaki görüşlerini dile getirmektedir. B5 ölçme-değerlendirme konusunda şu şekilde görüşler ortaya koymuştur: “*Değerlendirme sistemleri hocadan hocaya farklı olabiliyor. Ama genelde yapılan şey bildiğim kadarıyla bizde pratik yoğunlukta dersler olduğu için süreç değerlendirme en fazla değerlendirme şartıdır. Süreç içerisinde öğrencinin nasıl bir ilerleme kaydettiği en önemlisidir. Bu; birisi diğerinden daha az yetenekli yada daha az yeteneksiz filan gibi bir mevzu bahis değildir, sadece süreç içerisinde verilen bilgiyi almış mı, bunu ne kadar değerlendirip ne kadar yansıtabilmiş, süreç içerisinde bir ilerleme kaydediyor mu, buna dair bir değerlendirme söz konusu olabiliyor.*” [st.1773-1779].

Her ne kadar değerlendirme konusunda yapılması gerekenlerin bunlar olduğunu dile getirse de, B5 bir takım noktalara da dikkat çekmekte ve sözlerine “*Ama genel olarak YÖK’ten yapılan düzenlemeyle bizde başarı ve başarısızlığı ölçebilecek bir sistem yok. Çünkü biz her halükarda öğrenciyi mezun ediyoruz.*” [st.1779-1781] şeklinde devam etmektedir. YÖK’ün düzenlemesinin ne olduğu yönündeki soruyu ise “*Vize ve finalimiz var. Bunun sonucunda elde ettiğimiz puanlarla öğrencileri değerlendirme sürecine sokuyoruz.*” [st.1783-1784] şeklinde açıklamakta ve sözlerine şu şekilde devam etmektedir: “*Ama dediğim gibi, yukarıdan gelen sistemden dolayı biz başarı ve başarısızlığı ölçemeyecek durumdayız, ki bizim üniversitemizde hala daha aşamadığımız yönetsel sıkıntılarımız var. Bütünleme denen bir sıkıntı var başımızda. Bütünleme maalesef bizler için pratik bilgiye dayalı, pratik sürece dayalı bir değerlendirme sistemine sahip olan bölümler için uygun değildir. Çünkü bir yıl boyunca çalışmış bir öğrenci gayet güzel bir not alıp geçiyor yada ortalama bir not alıp geçiyor, diğer öğrencimiz bir yıl boyunca yatıyor ve kırk dakika içerisinde bu öğrenciyi bir yıllık süreçle karşılaştırmanız bekleniyor. Bu inanılmaz derecede haksız ve adaletsiz bir tutumdur.*” [st.1784-1795]. B5, sözünü ettiği adaletsizlik karşısında öğretim elemanının kendisini koruyabileceği bir sistem bulunmadığını belirtmekte ve bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm başkanlarının ölçme-değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşleri derlendiğinde; bir takım ortak görüşlerin ortaya çıktığı gözlenmektedir. Bölüm başkanlarının tamamı öğretim elemanının bu süreçte etkin rol oynadığını ve her hocanın kendi derslerini kendi yöntemlerine göre değerlendirdiğini dile getirmektedirler. Bu

konuda bir bölüm başkanı ise değişiklik yapacaklarını dile getirerek, kendi açılarından daha uygun bulduğu komisyon kurma planını uygulayacaklarını belirtmiştir.

Yapılan değerlendirmelerde önemli olan noktalar konusunda dört bölüm başkanı ortaya çıkan çalışmaları işaret ederken, üç bölüm başkanı da buna ek olarak öğrencinin iş disiplini, çabası ve samimiyetinin de değerlendirmede önemli olduğu görüşünü dile getirmişlerdir. Ayrıca bir bölüm başkanı mezuniyet sonrası dönütlerin de değerlendirme açısından önemli olduğu görüşünü aktarmıştır.

Üniversitelerinde uygulanan sınav takvimi konusunda ise; iki bölüm başkanı takvimin bağlayıcı olmadığını ve değerlendirme konusunda bu takvimde esneklikler yarattıklarını dile getirmişlerdir. Aynı konuda iki bölüm başkanı ise; vize, final ve bütünleme gibi sınavların Resim Bölümlerine uygun olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Bölüm Başkanlarının Resim Bölümlerindeki Fiziki Koşullara İlişkin Görüşleri

Bölüm başkanlarının fiziki koşullara ilişkin görüşlerini anlamak amacıyla;

- 1- Mekansal Koşullar
- 2- Teknik koşullar

konularında çeşitli sorular yöneltilmiştir. İzleyen başlıklarda bu sorulara alınan cevaplara ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Resim Bölümlerindeki Mekansal Koşullara İlişkin Görüşler

Görüşmede yer alan beşinci soru, bölüm başkanlarının “mekansal koşullara” ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Cevapların büyük çoğunluğu bu sorunun ardından alınmıştır. Ancak bölüm başkanlarının diğer bazı görüşme sorularına verdikleri cevaplar da mekansal koşullarla ilgili oldukları için buradaki analize dahil edilmiştir.

Görüşmeye katılan bölüm başkanlarından B1 mekansal koşulları konusundaki görüşlerine, fakülte binasının bulunduğu bölgenin şehre olan uzaklığından söz ederek başlamaktadır. B1 bu konudaki görüşlerini “*Sanatsal açıdan öğrencilere ilham veren bir yerdeyiz o açıdan güzel ama şehre biraz uzağız ... insanlar Güzel Sanatlar Fakültesinin etkinliklerinden çok fazla belki haberdar olamıyor, onu da söyleyeyim.*” [st.195-197] şeklinde dile getirmektedir.

Görüşmenin devamında B1 sözlerini “... iyi yanları da var kötü yanları da var... her hocamızın atölyesi var, her hocamızın odası var, işte her hocamızın hem atölyesine hem odasına verilen bilgisayarlar var, bu açıdan iyi. Ama yeterli mi dersiniz hayır, çünkü atölyelerimiz biraz küçük. Işığımız fena değil... perdelerimiz de var, yani karanlık bir ortam yaratabiliyoruz, yapay ışıklandırmalarımız var. Bir kurgu (kompozisyon’u kastederek) kurduğumuzda o tip şeylerimiz var, yada biz ihtiyaç yazdığımızda alınıyor, çok büyük bir sıkıntı olmuyor. Ama küçük alanlar.” [st.199-205] cümleleriyle sürdürmektedir. B1’in sözlerinden, kullanılan mekanların küçük olması nedeniyle sıkıntılar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Mekanların yetersizliği sonucu yaşadıkları sıkıntıları dile getiren B1, görüşlerini “... çok dikey uzunlamasına atölyeler, oysa biraz daha genişlemesine olması lazım öğrencinin arkaya gidip işine bakabilmesi için.” [st.209-211] sözleriyle örneklendirmektedir.

Fakülte binasının tarihi bir bina olduğunu ifade eden B1 mekansal yetersizliğin asıl nedeni konusunda görüşlerini “Biz mekanlara uydurmaya çalışıyoruz branşları, aslında branşlara uygun mekan yapmak gerekiyor. Baştan mimarisini bir Güzel Sanatlar Fakültesine göre tasarlayıp yapmak var... biz elimizdeki mekanları Güzel Sanatlar Fakültesine uygun hale getirmeye çalışıyoruz.” [st.206-209] sözleriyle aktarmaktadır. Ancak binanın tarihi yapısı nedeniyle mekanların fiziksel koşullarını iyileştirmekte zorlandıklarını da sözlerine eklemekte ve “Tabii ki. Tadilat yaparken izin almak gerekiyor, baya uzun oluyor...” [st.213] şeklinde görüş bildirmektedir. Ayrıca bazı mekanların, taşınma süreci sonrası olumsuz etkilendiğini dile getirmekte ve sözlerine “...öbür taraftayken, Balkan Yerleşkesindeyken faal olarak işliyordu kütüphane fakat buraya gelince, taşınmada bir takım sıkıntılar oldu, tam kurulamadı...” [st.228-230] şeklinde devam etmekte ve bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B2’de mekansal koşullarına ilişkin görüşlerine, fakülte binasının şehir merkezine uzaklığına değinerek başlamıştır. B2 bu konudaki görüşünü “Fiziki koşullarda biliyorsunuz, Güzel Sanatlar Fakültelerinin şehir merkezinde veya şehir merkezine yakın bir yerlerde bulunması... bu önemli bir mevzu.” [st.403-404] sözleriyle dile getirmektedir. Şehir merkezine uzak olan fakülte binası konusunda ise görüşlerini “Ayrıca Güzel Sanatlar Fakültesi binasının güzel sanatlara, Resim Bölümüne uygun bir yapıda olması önemli. Bu açıdan şuanda çok iyi bir noktada değiliz. Bunu belirtmek isterim.” [st.404-406] şeklinde açıklamaktadır.

2011 yılı Eylül ayında, şuan kullanılan binaya taşındıklarını belirten B2 sözlerine “... önümüzdeki günlerde sanırım planlanan şu ki, biz tekrar merkez, şehir merkezindeki binaya taşınacağız. Orada sanırım daha iyi bir imkan oluşacaktır.” [st.406-408] şeklinde devam etmektedir. Yaşanan taşınma süreçlerinin eğitimi “baltaladığını” ifade eden B2, ne tür sıkıntıların yaşandığını “mevcut atölyeleri düzenlemek, tekrar atölye formatına sokmak veya gerekli alanları ayırıp bölmek, mekan koşullarını değiştirmek, düzenlemek baya bir aldı yani.” [st.415-416] sözleriyle açıklamaktadır.

B2, bölümleri tarafından kullanılan “Üç atölye, bir temel sanat atölyesi, bir de özgün baskı atölyesi” [st.422] olduğu dile getirmektedir. Desen dersleri ve diğer uygulamalı dersler için ayrı bir atölye bulunmadığını sözlerine ekleyen B2, bu durumun yarattığı sıkıntıyı ise “Yine aynı üç atölyeyi kullanıyoruz ve bu da her sınıf açısından, yani atölyesi kullanıldığında yeniden düzeninin bozulması demek. Böyle bir sorun ortaya çıkıyor.” [st.424-425] sözleriyle açıklamaktadır. Bu açıklamanın ardından mekansal koşullara ilişkin görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B3, mekansal koşullara ilişkin görüşlerine şu sözlerle başlamaktadır: “Bina çok güzel bir bina, aslında resim eğitimi için de sınıfları uygun, ruhu olan bir bina” [st.799-800]. Bölümlerinin sahip olduğu mekanların özelliklerini uygun bulan B3, sözlerini “geniş sınıfları var, bu sınıfları biz atölyeye dönüştürdük. Ee bu atölyelerin güzel büyük camları var, aydınlanıyor, yüksek tavan. Böyle avantajları var. Artı zaten o espirili, o ruhu olan bina olması zaten çocuklara o feyzi veriyor. Bu anlamda kesinlikle, hele bir Resim Bölümünün ihtiyaçlarını karşılama açısından şuanda bizim için iyi.” [st.800-804] cümleleriyle sürdürmektedir. Fakülte binasının mevcut durumu yeterli bulan B3’ün geleceğe yönelik kaygıları da bulunmaktadır. Bu durumu “şuan iki bölüm karşılıyor burası ... ama örneğin bir heykel bölümü, bir cam ve seramik bölümü gibi bir bölüm açılmaya kalktığı zaman; işte onlara ait birkaç atölyenin kesinlikle başka atölyelerle interaktif... başka bölümlerle interaktif paylaşamayacak şekilde kullanılan atölyelerinin olması lazım. İşte bu kapasitemiz yok bu binada yani.” [st.807-810]. Sözleriyle dile getirmektedir. Atölye ve dersliklerin yeterli olduğu görüşünü aktaran B3, arşiv ve depo alanları gibi diğer mekanların ise sıkıntılı olduğunu ve yeterli olmadığını belirtmektedir [st.818-821].

Fakülte binasının tarihi bir bina olduğundan ve yaşadığı değişimlerden söz eden

B3, binaya hak ettiği değeri verdiklerini ve sanat ile uğraşan bir birimin binayı kullanmaya devam etmesi gerektiğini sözlerine eklemektedir. Üniversitenin diğer birimlerinin yer aldığı ana kampüsün merkezden uzak olduğunu belirten B3 görüşmeye “yani bizim burada Güzel Sanatlar olarak bir birimizin kalması çocukların şehir anlayışında biraz daha... malzeme bulmaları açısından çok avantajlı.” [st.815-816] cümleleriyle devam etmekte ve şehir merkezinde yer almanın bölümleri için avantaj olduğunu belirtmektedir. Merkezden uzak olmanın yalnızca bir takım teknik (yönetimsel) sıkıntıları olduğunu söyleyen B3, Necati Bey Eğitim Fakültesi’nin de şehir içinde yer aldığını ve öğrencilerin birçok etkinliği oradan takip edebildiklerini ifade etmektedir [st.880-881].

B3, ihtiyaçlarını karşılayan mevcut fakülte binasının güzel sanatların kullanımı için inşa edilmediğini ancak zaman içinde kendileri tarafından en etkin şekilde kullanıldığını söylemektedir. Fakülte binasına yönelik bir mimari proje yapılmasını ister misiniz? şeklinde yöneltilen soruya ise “Şimdi bina içi planı olarak istemez miyiz? Kim istemez? ... yarın bir gün öyle bir şey yapılırsa, tamam otururuz güzel sanatlara en uygun haliyle bir projede bir binada eğitim sürdürmeyi istemez miyiz... kim istemez..? Ama her şeyin sırası oluyor demek ki. Bir de şuanda çokta şikayetçi değiliz yani biz sığamıyoruz! mümkün değil! atölyeler filan... böyle bir isyanımız yok.” [st.899-903] şeklinde cevap vermekte ve görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B4 mekansal koşullarına ilişkin görüşlerini şu şekilde aktarmaktadır: “Ben kuruluşu gerçekleştirdiğimde amaç zaten birkaç yıl... on yıl kadar Tunus’ta (Tunus Caddesi) kalmak ve sonra yeni binanın yapılmasıydı veya oradaki binanın röleve edilmesiydi. Plan buydu. Fakat sonra rektör değişti, falan filan, dekan değişti... eee... yani tamamen şimdi ... çatışmadan falan da kaynaklanarak buraya (Gölbaşı) geldik.” [st.1484-1487]. Tunus’tan Gölbaşı’na taşınma sürecini ise “Bu, bu kabul edilemez bir şey... Okul başladıktan bir ay sonra taşındık ve bizim iki buçuk ayımız gitti. Yani bu kabul edilemez.” [st.1519-1520] sözleriyle eleştirmektedir. Bu plansızlığın kaynağı olarak üst yönetimleri göstermekte ve sözlerine “İşte bu, bu dediğim gibi yani fakülteye bakış, yönetimlerin sanat departmanlarına, fakültelerine bakışla ilgili patoloji. Ama bunun sadece bizim okulda da olduğunu düşünmüyorum ben, çünkü biz... yönetimler değiştiği zaman... benim Anadolu’nun her tarafında arkadaşlarım var, bize güldüler birazcık. Bende şey dedim; bu bizim fakültenin sorunu

değil, Türkiye'nin sorunu...” [st.1523-1527] şeklinde devam etmektedir.

Şuan fakültenin bulunduğu mekanların yeterli olduğu konusundaki görüşlerini ise “*Ama şuanda yani bizim açımızdan öyle alt yapı sorunları çok büyük değil. Ufak tefek sorunlar hep var.*” [st.1495-1496] sözleriyle aktarmaktadır. Mevcut mekansal koşulların bölümleri için yeterli olduğunu ve Ankara’da yer almanın avantajlı bir durum olduğunu belirten B4 sözlerine “*Yani tabi standart bir elektronik donanım, vesaire bunlar beklenti içinde ama... mesele, tekrar söylüyorum mekanlar sadece araçlar bizim için. Yani hoca yapısı... çok her şeyin ötesinde... benim açımdan önemli olan o yani.*” [st.1493-1495] şeklindeki görüşleriyle devam etmekte ve bu konudaki görüşlerini tamamlamaktadır.

Görüşlerine başvuru son Bölüm Başkanı B5 ise mekansal koşullara ilişkin görüşlerini aktarmaya “*İlk kurulduğumuzda, bölümün ilk açıldığında elde avuçta hiç bir şey yoktu*” [st.1807]. cümlesini kurarak başlamaktadır. Resim Bölümü ihtiyaçlarını ve eğitim-öğretim için gerekli şartları yönetime sunduklarını belirten B5 sözlerine “*... buna dair neler gerektiğine dair bir rapor sunduk. Ama bu rapora rağmen bizler, Türkiye'nin bir gerçeği olarak var olan, standart... eee... halkın yani o şehrin halkının, büyük başlarının yardımları söz konusu olarıktan verilen binalar içerisinde eğitime başladık. Bu eğitim verdiğimiz birimde bize eğitimlerimizin amacına uygun nitelikte mekan ve materyal uyumlaması yapılması gerekirken, tam tersine biz o mekana uyumlanmaya çalıştık.*” [st.1811-1816] şeklinde devam etmektedir.

Mekansal koşullara ilişkin yaşadıkları sıkıntıları “*... gir otur dendi ve ben oradan bir atölyeden... bir odacıktan nasıl atölye yaratabilirim peşine düştüm. İşte bir tuvaleti nasıl asit odası yapabilirim düşündüm gibi sıkıntılarla yedi yıl boyunca... Sadece başlangıcında değil. Yedi yıl boyunca ki bu her yıl katlanarak büyüdü çünkü öğrenciler çoğaldı*” [st.1818-1822] cümleleriyle aktarmaktadır. Yönetime ilettikleri taleplerin ise çeşitli gerekçelerle karşılanmadığını dile getiren B5 bu gerekçeleri “*Materyaller konusunda ise her yıl eksikliklerimizin neler olduğunu ve bunların aslında hangi amaçlarla kullanılacağını yönetime bildirmemize rağmen maalesef bunların yüzde otuzunu zor sağladık. İşin ilginç, sürekli geçici bir ortamda olduğumuz yankılandı, söylendi, buna sebep olarak gösterildi*” [st.1829-1832] cümleleriyle açıklamaktadır.

Bu gelişmelerin ardından bir de taşınma süreci yaşadıklarını dile getiren B5

sözlerini “*Şuanda bazı sebeplerden dolayı kampüse çekildik. Kampüste yeni binamızdayız, yeniden geçici bir yerdeyiz. Tek bir katta yaklaşık yedi odalı bir şeyimiz var, mekanlarımız var, yedi odamız var. Bu yedi oda içerisinde hem hocalarımızı hem de öğrencilerimizi barındırmaya, öğrencilerimize ders vermeye çalışıyoruz.*” [st.1838-1841] şeklinde sürdürmekte ve aynı şeyleri tekrar yaşadıklarını dile getirmektedir. B5 sözlerine “*yeniden bu odayı nasıl yaparız da şu hale getiririz yada şu materyalimiz yok ama hangisiyle nasıl ne yapabiliriz düşünerek, öğrencilerimizin... elli metrekare var mıdır bilmiyorum yada yirmi beş metrekare midir? Yirmi beş metrekarelik bir odada on beş, on altı öğrenciyi sıkıştırarak, hareket alanı bile olmayan odalarda eğitim vermeye çalışıyoruz.*” [st.1846-1850] cümlelerini eklemekte ve yeni mekanlarının da yaşadıkları sorunlara çözüm olmadığını söylemektedir.

Mekansal koşullara ilişkin görüşleri alınan tüm bölüm başkanlarının, kullandıkları binaların güzel sanatların ihtiyaçlarına göre inşa edilmediği görüşünde birleştikleri ve çeşitli mekanlara uyum sağlamaya çalıştıkları belirlenmiştir. Kendilerine gösterilen mekanları kullanarak eğitim-öğretime devam eden bölümlerin dördünün şehir merkezine uzak, üçünün ise yetersiz ve küçük mekanlara sahip oldukları da yine bu görüşlerden anlaşılmaktadır. Bu konuda iki bölüm başkanı ise mekanlarının yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Mekansal koşulların planlanmasında üst yönetimlerin tutumunu uygun bulmayan iki bölüm başkanı bulunmaktadır. Aynı konuda bir bölüm başkanı ise, üst yönetimin şartları iyileştirmek için çalıştığını belirtmektedir. Ancak bölümlerin zamansız ve plansız olarak taşınmalarından şikayetçi olan bölüm başkanları da bulunmaktadır. Bu konuda görüşlerine başvurulmuş bölüm başkanlarının üçü taşınmalara tepki göstermekte ve bu süreci eleştiren görüşler ortaya koymaktadırlar.

Atölye, derslik, öğretim elemanı odası vb. çeşitli mekanların bölümlerinde yer aldığını ve amaçları doğrultusunda kullandıklarını ifade eden bölüm başkanlarının görüşlerinde genel olarak olumsuz ifadelerin yer aldığı ve mevcut mekanları kullanmak durumunda oldukları anlaşılmaktadır.

Resim Bölümlerindeki Teknik Koşullara İlişkin Görüşler

Görüşmede yer alan altıncı soru, bölüm başkanlarının “teknik koşullara” ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Cevapların büyük çoğunluğu bu sorunun

ardından alınmıştır. Ancak bölüm başkanlarının diğer bazı görüşme sorularına verdikleri cevaplar da teknik koşullarla ilgili oldukları için buradaki analize dahil edilmiştir.

Görüşmeye katılan Bölüm Başkanlarından B1 teknik koşullarının ihtiyaçlarını karşılar nitelikte olduğunu belirterek sözlerine başlamakta ve konuşmasına “*Işığımız fena değil... perdelerimiz de var, yani karanlık bir ortam yaratabiliyoruz, yapay ışıklandırmalarımız var. Bir kurgu (kompozisyon’u kastederek) kurduğumuzda o tip şeylerimiz var, yada biz ihtiyaç yazdığımızda alınıyor, çok büyük bir sıkıntı olmuyor ...*” [st.202-205] ve “*Bilgisayarlarımız filan var Mac.ler (Macintosh’lar), Grafik Bölümüne özellikle, ama Resim Bölümü olarak projeksiyonumuz var işte, her atölyede bir bilgisayarımız var, bu şekilde...*” [st.213-215] cümleleriyle devam etmektedir.

B1, atölye ve dersliklerdeki ders araç-gereçleri konusunda ise “*Şövale sıkıntımız yok, o var... çıktığı maalesef öğrenci okuldan alamıyor, yani çok özel bir şey olmadıktan sonra, yani eğer bir şey varsa biz aracı olursak olabiliyor. Ya da okulla direkt ilgiliyse dekanlıktaki arkadaşlardan yardım alarak alabiliyor. Ama onun dışında kesinlikle öğrenci kendi bireysel şeyi için, çalışmasında kullanacağı bir şey için, onu dışarıdan temin ediyor.*” [st. 245-249] şeklinde açıklamalar yapmaktadır.

Ders kapsamında kullanılacak çeşitli sarf malzemelerin (tiner, matbaa boyası, serigrafî malzemeleri vb.) fakülte tarafından karşılandığını ifade eden B1, sözlerine “*Açıkçası o açılardan fakültemizin pek çok fakülteden daha önde olduğunu düşünüyorum.*” [st.258-259] şeklinde devam etmektedir. Ancak bölümlerindeki bazı eksiklikleri de dile getirmekte ve sözlerine “*Sehpamız, resim sehpa dediğiniz (etajer’i kastederek), onu çok istedik, henüz alınmadı ama çabalarımız sürüyor.*” [st.260-261] şeklinde devam etmektedir.

Teknik koşulların sağlanmasında yaşananlar konusundaki soruya B1 şu şekilde cevap vermiştir: “*... gerçekten buranın kuruluşundan bu yana burada görev alıyorum, o yüzden biz bebeğimiz gibi büyüttük, o yüzden çokta olumsuz göremeyebiliriz bazı şeyleri... Çok emek sarf edildi, çok mücadeleler oldu, anlatana kadar bazı şeyleri... kolay olmuyor bazı şeyler de, o yüzden çok olumsuz da konuşmak istemem, eminim herkes her yerde çok çabalıyordur ama olan budur belki.*” [st.275-279].

B1’den açıklamasında yer alan mücadeleyi biraz daha açması istendiğinde ise sözlerine şu şekilde devam etmiştir: “*Mücadeleden kötü bir şey de anlaşılmasın. Şunu*

demek istiyorum. Bizim branşımız çok anlaşılabilir bir branş değil. İnsanlar sanıyorlar ki, bir boya ve bir fırçayla her şey yapılabilir. Oysa öyle değil. Bunun şövalesi var, sehpa var, işte baskısı için presi var, yani pek çok malzeme... mücadeleden kastım bunları anlatmak, açıklamak. [st.294-297].

Konuşmasının devamında sözünü ettiği noktayı aştıklarını ve teknik anlamda sıkıntıların oldukça azaldığını sözlerine eklemektedir. Üniversite yönetiminin de bazı konularda tercih yaptığını ve bunu anlayabildiğini dile getiren B1, sözlerini “*Tabii ki ben şunu da anlıyorum büyüklerimizde, maddi sıkıntıları da var üniversitemizin. Mesela, atıyorum, Tıp Fakültesine alınacak sağlıkla ilgili bir şey var, birde Güzel Sanatlar Fakültesine alınacak, atıyorum, pres var. Biri daha yaşamsal, biri de daha sanatsal diyeyim. Tabii ki o daha işler geliyor, yani. Mesela diyaliz makinesi alınması daha anlamlı geliyor üniversiteye. Bütçesi de sınırlı, belki hepsini alsa sorun olmayacak ama, öncelik belki başka fakültelerin başka ihtiyaçları olabiliyor.*” [st.302-307]. şeklinde devam etmekte ve bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B2, teknik koşullar konusundaki görüşlerini “*Bu konuda resim sehparamız ve diğer malzemelerimiz aslında öğrenci sayımızla orantılı olarak yeterli olarak duruyor. Atölye içerisinde tek eksiklik olarak görebileceğimiz şey fiziki koşulların birazcık kısıtlı olması.*” [st.431-433] sözleriyle aktarmaktadır. Ders kapsamında kullanılan araç-gereçlerin yeterli olduğu görüşünü ortaya koyan B2, sarf malzemelerin ise bireysel olarak dışarıdan temin edildiğini, okulun bu konuda bir imkanının olmadığını sözlerine eklemektedir.

Teknolojik alt yapıyı ise “*... özgün baskı atölyesi, temel sanat atölyesi ve resim atölyesinde birer tane internet bağlantılı bilgisayar var. Seminer odamızda bir projeksiyon cihazı, fotoğraf atölyemizde bir projeksiyon cihazı ve fotoğrafla ilgili birkaç malzeme var.*” [st.437-440] sözleriyle açıklamaktadır. Ancak bu alt yapının yeterli olmadığını sözlerine eklemektedir. Üniversite ve Fakülte yönetiminin bu konuya “*üst düzeyde önem vermesini*” [st.446] ise memnuniyetle karşıladıklarını ve bu çalışmaların umut verici olduğunu ifade ederek görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B3, öğrencilerinin sahip olduğu teknik imkanların düzeyini kendi öğrencilik yıllarından bir örnekle açıklamaktadır. B3 bu konuyu “*Mesela bizim yoktu. Ben Mimar Sinan Üniversitesi'nde okurken şövalemi kendim getirdim, sehparamı kendim ayarladım, getirdim dışarıdan.*” [st.652-653] şeklinde anlatmaktadır. Ancak

öğrencilerine orta kalitenin üstünde şövaleler ve araç-gereçler sunduklarını belirtmektedir. Bu durumun gerekçesini ise “*Sebebi de şudur; biz burada buna özen göstermeye çalıştık. neden? Çünkü biz burada çocuklara çevresindeki sanatsal anlamda biraz daha kısıtlı imkanlar sunuyoruz.*” [st.656-657] sözleriyle açıklamaktadır.

Öğrencilerin belli temel ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini dile getiren B3; boya, fırça, tuval gibi ihtiyaçlarının da karşılanmasını istediğini ancak bunu şuan desteklemediğini belirtmektedir. Öğrencinin sorumluluk duygusu ve sahip olduğu imkanların değerini anlaması açısından bazı şeyleri kendisinin karşılaması gerektiğini düşünen B3, hazır olarak sunulan araç-gereçlerin öğrenciler tarafından uzun ömürle kullanılmayacağını ve faydadan çok zarar getireceğine inandığını anlatan cümlelerle konuşmasına devam etmektedir.

Geçmiş yıllarda; ısınma sistemleri konusunda çeşitli sorunları olduğuna değinen B3, bu sorunların zaman içinde çözüldüğünü ifade etmektedir. Ancak lavabo ve temizlik alanları ve arşiv oluşturmada kullanılacak bazı araç-gereçlerin eksikliklerinin devam ettiğini sözlerine eklemektedir.

B3, bir takım eksiklikleri olmakla birlikte bölümlerindeki teknik altyapıyı yeterli bulduğunu belirtmekte ve bu konudaki görüşlerine son vermektedir.

Bölüm Başkanı B4 bölümlerinin sahip olduğu hybrid yapıyı öne planda tutan görüşler ortaya koymuştur. Fiziksel koşulların araç olduğunu dile getiren B4, önemli olanın zihinsel yeterlilik olduğunu belirtmektedir. B4, bölümlerinin taşınması sonrasında birçok tezat durumla karşılaştıklarını dile getirmekte ve önceki mekanlarının yeterliliğine değinmektedir. B4 bu konuda “... *bu hybrid yapı içerisinde çokça bilgisayarın kullanıldığı, elektronik ortamların bolca bulunduğu, çocukların kolayca ulaşabildiği...*” [st.1218-1219] mekanların olması gerektiğini belirtmektedir. B4’ün, teknik altyapının amaçlara bağlı olarak değiştiği görüşünde olduğu söylenebilir. Tunus Caddesinde yer alan fakülte binasını sıklıkla örnek gösteren B4, orada “*alt yapısı iyi çözülmüş efektif alanlar*” [st.1231] bulunduğunu ve bu açıdan sağlam bir yer olduğunu ifade etmektedir. Taşınma süreci sonunda yerleştikleri mekanların teknik altyapıları konusunda olumlu görüşler ortaya koymayan B4, bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B5 ise bölümlerindeki teknik koşulların “*anı kurtarmak adına yapılan adımlarla*” ilerlediğini dile getirmekte ve bu konudaki görüşlerini şu şekilde

ortaya koymaktadır: “... imkanlarımız dahilinde biz işte üç tane istediyssek bir tane alındı. Bir tane alındı ama yedi yıldır kullanıyoruz. Arızaları var, arazları var. Bunları sürekli günü kurtaracak şekilde iyileştirmelerle gidiyoruz, gene yönetimle alakalı olarak. Bu, şövalelerden tutun boya... işte baskı atölyesi yada duvar resmi için alınacak materyallerden tutun, asit odasını sağlamaktan tutun her şey sadece o anı kurtarmak adına yapılan adımlarla ilerliyor.” [st.1855-1860].

B5 aradan geçen zamanda iyileştirme çalışmalarının da yapıldığını dile getirmektedir. Sözlerine “Bu sene mesela biz bir Mac (Machintosh) bilgisayar aldık, grafik dersinde öğrencilerin çalışabilmesi ve hocalarımızın da gerekli dijital ortamda gerekli şeyleri, varsa çalışmaları yada herhangi bir şeyleri yada bir proje çalışılacaksa bunun üstünde çalışılabilmesi için böyle bir bilgisayar alımına gidildi. Ufak tefek işler yapılmaya çalışılıyor, sonu Allah kerim.” [st.1861-1865] şeklinde açıklamalarla devam eden B5, sürecin ilerleyişi konusundaki umutlarını da dile getirmektedir.

Bireysel mücadelelerle ilerleyen iyileştirme çabalarının, üst yönetimler tarafından desteklenmediği de B5’in görüşlerinden anlaşılmaktadır. Yönetimin çeşitli ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığını anlamak için yöneltilen soru üzerine B5 sözlerine şu şekilde devam etmektedir: “Hayır öyle şeyler yok. Hatta tam tersine kendilerine bilimsel yoldan ifade ettiğimiz, neden gereklidiri anlatmaya çalıştığımız, hatta bilimseli bir kenara bırakın halk ağzıyla anlattığımız şekilde bile olsa evet gerekliliklerini sunmamıza rağmen, hatta kendilerini yanımıza çağırıp bakın neden olmuyor pratiksel olarak kendi gözlerinizle görün dememize rağmen biz hala bireysel katkılarımızla bir şeyler yapmaya çalışıyoruz.” [st.1870-1874]. Bölüm Başkanı B5, bölümlerinin teknik koşullarında ciddi eksiklikler bulunduğunu belirtmekte ve bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm başkanlarının teknik koşullara ilişkin görüşlerinin belirli başlıklar altında toplandığı ve bölümlere göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bölüm başkanlarının üçü bölümlerindeki teknik koşulları yeterli bulmaktadır. Üç bölüm başkanı ihtiyaçların karşılandığını belirtirken iki bölüm başkanı ise ihtiyaçları yönetime anlatmada sıkıntı yaşadıklarını dile getirmektedir.

Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; bölümlerinde bilgisayar, projeksiyon vb. cihazların bulunduğu ancak bu araç-gereçlerin yeterli olmadığı, ayrıca çeşitli malzemelerin temini ve dijital üretimler konularında da eksiklikler olduğu

anlaşılmaktadır. Görüşlerine başvurulmuş tüm bölüm başkanları, bölümlerin teknik koşullarda eksiklikler bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Bölüm Başkanlarının Resim Bölümlerinin Genel Durumuna İlişkin Görüşleri

Görüşmede yer alan son soru, bölüm başkanlarının “Resim Bölümlerinin genel durumuna” ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Cevapların büyük çoğunluğu bu sorunun ardından alınmıştır. Ancak bölüm başkanlarının diğer bazı görüşme sorularına verdikleri cevaplar da genel durumlar ilgili oldukları için buradaki analize dahil edilmiştir.

Bölüm Başkanı B1, Resim Bölümlerinin genel durumuna ilişkin görüşlerine “*Şimdi bu soru tabii ki çok güzel ama benim bunu cevaplayabilmem için gidip görmüş olmam lazım, yanlış bir değerlendirme yapmak istemem. Hiç bulunmadığım yerler hakkında ön yargılı bir şeyde de bulunmak istemem.*” [st.269-271] sözleriyle başlamaktadır. Sözlerinin devamında ise şu cümleleri kurmaktadır: “*Ama şu var tabii, sayı çok. Sayının çok olması çoğu zaman iyi şeyleri işaret etmiyor. Az olan şey kıymetlidir her zaman...*” [st.272-273]. Bu cümleleri ile Resim Bölümlerinin niceliksel artışına dikkat çeken B1, mevcut sayıyı yüksek bulduğunu belirtmektedir. Ayrıca niceliksel durumun yanında, fiziksel koşulların ve öğretim elemanı sayılarının da bölümler için önemli bir etken olduğunu ifade etmekte ve sözlerine “*Ama fiziki altyapılar çok önemli. Her yerde gördüğüm kadarıyla o sıkıntı var. Çeşitli yerlerden mezun arkadaşlar geliyor, onlarla konuşuyoruz, tanıştığımız, görüştüğümüz kişiler oluyor, benzer sıkıntılar duyuyoruz yani fiziki altyapı, öğretim elemanı eksikliği... bunun gibi şeyler duyuyoruz. Yani bunlar çözümlerse ben iyi olacağını düşünüyorum.*” [st.280-283] şeklinde devam etmektedir.

Sanatın anlaşılması konusunda ülkemizde var olan genel anlayışı eleştiren B1 görüşlerini “*... sanatın genel bir anlayış var, kimseyi suçlamak adına demiyorum da, sanatın daha kolay, daha basit, hemen, iki kalemle hemen çıkabilecek... bunun sürecini, tekniğini filan bilmedikleri için, yoksa şey açısından... ön yargılı olmak açısından değil ama bunun anlaşılması belli bir... onun bir noktası var o nokta aşıldıktan sonra daha kolay oluyor ama o açıklanana kadar biraz zaman geçiyor*” [st.298-302] sözleriyle açıklamaktadır.

Bölüm Başkanı B2 ise genel duruma ilişkin görüşlerine “*Bu kadar çok Güzel*

Sanatlar Fakültesi açılmasında bir tür çarpık bir durum var.” [st.452] sözleriyle başlamakta ve niceliksel artışa dikkat çekmektedir. Niceliksel artışın yüksek olduğunu ve bunun sonucunda gereğinden fazla mezun verileceğini düşünen B2, Türkiye’de ressamlıkla geçimin sağlanacağı ortamların da düzeyinin sorgulanması gerektiğini sözlerine eklemektedir. Bu konudaki görüşlerine *“Bu kadar çok Güzel Sanatlar Fakültesinden mezun verdiğinizde muhtemelen bunları resim öğretmenliğine aktarmak veya resim öğretmenliği sertifikasıyla meslek edinmelerini sağlamak”* [st.453-455] şeklinde açıklamalarla devam etmektedir. Fakülte sayılarındaki niceliksel artış ile bu bilgilerin tezatlık oluşturduğunu belirtmektedir.

Niceliksel artışın bir noktada niteliği de etkilediğini belirten B2 sözlerine *“çok fazla sayıda olması nitelik olarak kalitenin yükselmesini engelleyecektir diye düşünüyorum.”* [st.457-458] cümleleriyle devam etmekte ve bu konudaki görüşlerine son vermektedir.

Bölüm Başkanı B3, genel durumla ilgili görüşlerini ortaya koymadan önce Resim Bölümlerinin özelliğinden söz etmeyi tercih etmiştir. B3 sözlerine *“... tabi neden Resim Bölümü dersek, tabi ki Resim Bölümünün şöyle bir özelliği olduğu için, dediğiniz gibi önce bir Resim Bölümü açılıyor yeni kurulan bir fakültede. Nedendir? Çünkü Resim Bölümü pek çok sanat dalının temeli olarak görülebilecek ve bu eğitimin üzerine grafikten tutun çok çok farklı dallara atlanabilecek bir baz olduğu için olsa gerek ki, bu bölüm bir öncelik teşkil ediyor diye düşünebiliriz.”* [st.940-944] şeklinde bir başlangıç yapmakta ve bu özelliği nedeniyle yeni üniversitelerin öncelikle Resim Bölümü açmayı tercih ettiklerini belirtmektedir. B3, verdiği bu bilginin ardından ise niceliksel artışa dikkat çeken görüşlerini açıklamaktadır. Sözlerini *“Türkiye genelinde bu kadar sayı... şimdi... bu sayılar... bu kadar sayıda fakülte açılıp bu kadar sayıda öğretim elemanı sağlanabildikten sonra neden olmasın.”* [st.944-946] şeklinde açıklamalarla sürdürmektedir.

Yeni kurulan bölümlerde öğretim elemanı ihtiyacının olduğunu düşünen B3, sayısal olarak bunun sağlanmasının da yeterli olmayacağını belirtmekte ve bu konudaki görüşlerine *“Ama işte burada bir şey daha ekleniyor. Farz edin öğretim elemanlarını da sağladık. Öğrencilere, öğrenci adaylarınıza sanatı seçmeleri için... yani sanatın toplumsal gerekliliğini hatırlamamız, hatırlatmamız gerek. Yani toplumsal gerekliliği var mı yok mu diye düşünmemiz gerek demiyorum, çünkü var. Bunu hatırlatmamız*

gerek. Yani bunu hatırlamalıyız, bunun gerekliliğini hatırlamalıyız, bu anlamda eğitilmiş, formasyona uğramış kişilerin topluma, farklı mesleklere geçseler değiştirseler bile daha sonra, çok daha farklı bir formasyonla katkıda bulunacağı gerçeğini hatırlamalıyız.” [st.946-955] şeklinde devam etmektedir. B3’ün bu sözlerinden; yeni kurulan bölümlerin öğrenciler için cazip/çekici hale getirilmesi ve öğrencilerin bu bölümleri tercih etmeleri için çeşitli sebeplerin olması gerektiği görüşünde olduğu anlaşılmaktadır. Tercih konusunu başvuru sayıları üzerinden açıklayan B3 sözlerine *“Başvuru sayılarına baktığımız zaman, az... başvuran ne kadar? ve biz ne kadar içerisinden seçiyoruz. Mesela yaklaşık iki katı (kontenjanın) başvuru oluyor, yarısı kazanıyor...”* [st.976-977] şeklinde devam etmekte ve başvuran aday sayılarının düşük olduğunu ifade etmektedir.

B3, *“bu kadar çok Güzel Sanatlar Fakültesinin açılmasının da bir sebebi”* [st.966] olduğunu düşünmektedir. Ancak açılış için gösterilen bu desteğin, açılıştan sonra da devam etmesi ve açılan bölümlerin desteksiz bırakılmaması gerektiğini sözlerine eklemektedir.

Geçmiş yıllarda Resim Bölümlerinden mezun olanların iş bulamamak gibi bir sıkıntı yaşamadıklarını dile getiren B3, durumun şuan bu şekilde olmadığını belirtmekte [st.978-982] ve bu konudaki görüşlerini sonlandırmaktadır.

Bölüm Başkanı B4, Resim Bölümlerinin genel durumuna ilişkin görüşlerine niceliksel artış ile başlamayı tercih etmiştir. B4, sözlerine *“Yani çok değerli hocaların olduğu şüphesiz ama şu var hani, sayının bu kadar artması çok seyreltti işi. O yüzden merkezdeki bazı okulların dışında ben çok ciddi problem olduğunu düşünüyorum. Çünkü bize gelen arkadaşlardan aldığım datayla söylüyorum bunu.”* [st.1542-1544] şeklinde görüşlerle başlamaktadır.

B4, günümüzde Resim Bölümlerinin temel sorununun Türkiye’deki toplumsal yapının gerisinde kalmak olduğunu belirtmektedir. Bu konudaki görüşlerini *“yani temelde sorun şu; akademiler başlangıçta Türkiye’de kuruluşunda... Resim Bölümleri... toplumsal dokunun biraz ilerisindeymiş gibi görünmekle birlikte, günümüzde artık akademiler, Resim Bölümleri zamanın gerisinde kaldılar. Yani temel sorun bu zaten.”* [st.1032-1035] cümleleriyle aktarmaktadır. Bu sorunu çözmek için tüm bölümlerin programlarını güncellemesi gerektiğini ve öğretim elemanlarının da aynı şekilde kendilerini güncellemeleri gerektiğini söylemektedir. Öğretim elemanının önemli

olduğunu ifade eden B4, sözlerine “*Hocaların da tabii kendilerini güncellemeleri lazım. Temel problem zaten orada. Programlar güncellenir ama hoca kendini güncellemiyorsa programlar da güncellenemiyor yani.*” [st.1038-1040] şeklinde devam etmektedir. Bu güncellemeler yapılırken ise, bölümlerin kendi temel özellikleri doğrultusunda güncellenmesi ve özgün kazanımlarını kaybetmemeleri gerektiğini sözlerine eklemektedir. B4 bu görüşünü, “*Tek tip Güzel Sanatlar Fakültesi olamaz. Ve bu bir büyük zenginliktir, dediğim gibi konvansiyonel okullar olacaktır ama hybrid okullarda olmalıdır.*” [st.1104-1106] şeklindeki sözleriyle açıklamaktadır.

Devletin başında yer alan yöneticilerin Sanata bakışlarının da Resim Bölümlerinde etkili olduğunu dile getiren B4, bu konuyu şu örnekle eleştirmektedir: “*... yani yönetim sizi resim yapıyorsunuz diye tanıyor. Resim yapıyor derken kastettiğimizi biliyorsunuz. Hatta onların kafasında resim denilen şey... bak ben Kültür Bakanlığı ’nda bir çok komisyondayım, Devlet Resim Heykel Müzesi ’nin yönetim kurulundayım... yurtdışına bir sergi götüreceğiz bakın gelen şey şu, sınır şu uçağa sığmıyor, seksene altmıştan büyük resim gidemez. Yani düşünebiliyor musunuz? Koskoca Türkiye Cumhuriyeti yurtdışına sergi götürüyor, şu hobicilerden falan bahsetmiyorum yani... Türkiye ’yi temsilen çok önemli bir sergi götürecektir Amerika ’ya, seksene altmış maksimum ölçü. Böyle şey olmaz!*” [st.1239-1246].

Resim Bölümlerinin genel durumu hakkında yaptığı açıklamaların bir durum saptaması olduğunu ve kişi veya kurumları küçümsemek için bir şeyler söylemediğini belirten B4, sözlerine “*... tekrar söylüyorum, bu bir durum saptamasıdır. Bu ne insanlara hakaret etmektir, ne kurumlara hakaret etmektir. Ama yani sonuçta şu var, bu... bu yanlış. Buna birisinin kral çıplak demesi lazım yani. Demediğimiz... yani akademisyenlik kısmımız varsa birazcık, o zaman onu yapmıyoruz demektir, bunu söylemezsek yani.*” [st.1353-1356] şeklinde devam etmektedir.

B4, Güzel Sanatlar Fakültelerinin yönetimlerinde çeşitli sıkıntılar yaşandığını ifade etmektedir. B4 yönetimde yaşanan sorunları “*Türkiye ’de gözlemlediğim bütün sanat fakülteleri aynı dertleri yaşıyorlar. Yani siz onları bilmezsiniz, bir çok fakültenin veteriner dekanları oldu, ne bileyim iktisatçı dekanları oldu. Bu ülke çok enteresan Güzel Sanatlar Fakültesi dekanları gördü yani. Daha da görüyor yani anladığım kadarıyla...*” [st.1527-1531] şeklinde açıklamaktadır. Yönetim kadar önemli olan bir diğer noktanın ise sıklıkla tekrarladığı öğretim elemanı ögesi olduğunu vurgulayan B4,

yeni kurulan bölümlerde gözlemlediklerini “*mesela iki veya üç öğretim görevlisiyle lisans öğretimi yürütülmeye çalışılıyor ve bu insanların bazıları master, doktora programlarına başvurduklarını söylüyorlar. Daha kendileri devam ediyor, yani bu, bu problemleri bir konu.*” [st.1545-1547] sözleriyle aktarmakta ve öğretim elemanı niteliğinin sorgulanması gerektiğini belirtmektedir.

Görüşmenin başlangıcında değindiği güncellik konusuna tekrar yer vermekte ve sözlerine “*günümüz sanatını anlama, algılama ve icra, takip etme... yani burada da... burada zaten, hani yüzde vermeyeyim ama çok parlak olduğunu düşünmüyorum Türkiye genelinde okulların. Yani tekrar söylüyorum, bunu ben neye göre söylüyorum, izafi bir şekilde söylemiyorum, çoğunu tanıdığım için söylüyorum.*” [st.1549-1552] şeklinde devam ederek görüşmeyi bitirmektedir.

Bölüm Başkanı B5, Resim Bölümlerinin genel durumu konusundaki görüşlerine mevcut sistemin durumundan söz ederek başlamaktadır. B5 bu konudaki görüşlerini “*Ben bu konuda şöyle düşünüyorum; başta da söyledim, artık liseleştik. Biz bir yüksek liseyiz. Üniversitelerin hangi bölümleri... yani şu bölüm şu bölüm şu bölüm diye ayırım yapamayacağım, mutlaka kendi çapında ilerleme kaydeden, düzgün eğitim verilen bölümler ve üniversiteler mutlaka vardır. Onları tenzih ederekten konuşuyorum, ama Türkiye’deki yüzde doksan üniversite ve bölümler tamamen yüksek lisedir.*” [st.1879-1883] cümleleriyle aktarmaktadır. Bu görüşünü ise şu şekilde açıklamaktadır: “*Çünkü buraya gelen yetişmiş hocalar; parantez içerisinde yetişmiş hocalar, buna kendimi de dahil ediyorum. Aslında normalde pratiksel ve teoriksel olarak hiçbir donanuma sahip olmadan gelen ve ahlaki yeterlilikleri de dahil olmak üzere, sosyal sorumlulukları da dahil olmak üzere tamamen çökmüş bir sistemin altyapısından yetişerek gelen insanlardır. Ve bunların yetiştireceği öğrencilerden hiçbir hayır beklememek gerekir...*” [st.1884-1888].

B5, Resim Bölümlerindeki öğretim elemanı ihtiyacına da değinmekte ve sözlerine “*Yetişmiş eleman sıkıntısı... tekrarlıyorum kaliteli yetişmiş eleman sıkıntısı var.*” [st.1893] şeklinde devam etmektedir. Öğretim elemanı ihtiyacının yanında, bir diğer noktanın ise niceliksel durum olduğunu sözlerine eklemektedir. “*Her yerde sanat okulu olmasına gerek yok, her yerde metal bölümü olmasına gerek yok, her yerde siyaset bölümüne gerek yok, şuna, buna gerek yok.*” [st.1905-1907] sözleriyle 67 ile yayılan Güzel Sanatlar Fakültesi sayısını gereksiz bulduğunu belirtmektedir.

Sayının bu kadar artmasının altındaki nedenleri “*siyasi ve politik sebeplere*” [st.1899] bağlayan B5, görüşlerini “*Hadi iki yüz tane üniversite açılsın, ama kaliteli hoca sağlanabiliyorsa, kaliteli mekanlar... her şeyi tamamen sağlanabiliyor ise bu düzgün ilerleyebilirdi belki. Belki de bununla gurur duyabilirdik. Ama başlangıç aşaması da bu değildi zaten. Amaçlanan da bu değildi zaten.*” [st.1896-1898] cümleleriyle aktarmaktadır.

B5, bu sorunların çözümünü bölgesel niteliklerde gördüğünü belirtmekte ve sözlerine şu şekilde devam etmektedir: “*Bence bunun çözümü şudur; bölgesel nitelikler araştırılır. Ticaret, siyasi, sanat, herhangi bir şey, coğrafya, her şey ile ilgili bir uzman grubu kurulur, bu uzman grubu oradaki bölgenin var olan zenginlikleri üzerine o bölgeye bir üniversite açar ve atıyorum bir tarafta ahşapla ilgili bir sistem var, burada uzmanlar var, çirak ilişkisiyle yetişmiş yada sistem öyle, ahşap üzerine gidiyorlar, onun... o bölgenin o değerini alıp değerler üstü yapabilecek bir üniversiteye ihtiyacımız var. Her bölge için ayrı ayrı ... Bölgesel olmalı ve böylece kaliteli hoca çekmede başarılı olabiliriz, kaliteli öğrenci yetiştirmede de başarılı olabiliriz.*” [st.1900-1908]. Bölüm Başkanı B5, Resim Bölümlerinin genel durumuna ilişkin düşüncelerini yukarıda belirtildiği şekilde açıklamakta ve görüşlerine son vermektedir.

Ülkemizdeki Resim Bölümlerinin genel durumuna ilişkin bölüm başkanlarının görüşlerinin belirli noktalarda kesiştikleri görülmektedir. Bölüm başkanlarının tamamı, Resim Bölümlerinin ülke genelindeki sayısının yüksek olduğunu düşünmektedirler. Niceliksel durumun yanında; öğretim elemanı ve fiziki koşulların da bölümlerde sıkıntılı olduğunu belirten bölüm başkanları bulunmaktadır. Bu konuda dört bölüm başkanı öğretim elemanlarını hem nicelik hem de nitelik olarak yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Fiziki koşulların yetersiz olduğu yönünde görüş bildiren üç bölüm başkanı bulunmaktadır.

Resim Bölümlerinin anlaşılammış ve önemsenmemiş olmasının üzerinde duran bölüm başkanlarının, üst yönetimlerin bölümlere bakışlarını eleştirdikleri görülmektedir. Üç bölüm başkanı, bölümlerin varlık sebeplerinin anlaşılammış olması sonucu, bir çok alanda sorunların ortaya çıktığını ve ihtiyaçların karşılanamadığını belirtmektedirler. Ayrıca mezunlar ve iş imkanlarının da yeterli olmadığını belirten üç bölüm başkanı bulunmaktadır.

Bölüm başkanları ile yapılan görüşmelerde; ülkemizdeki sanat ortamının yeterli

alt yapıya sahip olmadığı, mezunların gelecekte yapacakları işin buna bağlı olarak etkilendiği ve bölümlerin tüm bu sebeplerden dolayı tercih edilmediği yönündeki görüşler ortaya çıkmıştır.

Konu ile ilgili görüşlerin yorumlanması sonucu; mevcut sorun ve ihtiyaçların sonucunda Resim Bölümlerinin niteliklerinin olumsuz etkilendiği şeklinde bir yoruma ulaşmak mümkündür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın alt amaçları çerçevesinde elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ile bu sonuçlar bağlamında uygulayıcılara ve araştırmacılara yönelik getirilen öneriler verilmiştir.

Sonuç

2005 yılı ve sonrasında kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerindeki eğitim-öğretime etki eden etmenlere ilişkin bölüm başkanı, öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen araştırmada aşağıda sunulan sonuçlara ulaşılmıştır:

Eğitim-öğretime ilişkin sonuçlar:

- Resim Bölümlerinin program amaçları hakkında öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin uyumlu olduğu belirlenmiştir. Resim Bölümlerinin program amaçları hakkında hem öğretim elemanları, hem de öğrenciler birçok açıdan olumlu görüşler belirtmişlerdir. Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; Resim Bölümlerinin program amaçlarının açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı, öğretim elemanı ve öğrencilerin amaçlar hakkındaki bilgi düzeylerinin yeterli olduğu, amaçların güzel sanatların temel amaçları ile uyumlu olduğu ve amaçların gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Atölye ve kuramsal / teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğu sonucuna ulaşıırken, seçmeli mesleki ders türlerinin amaçlara uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Bölüm başkanlarının tamamının amaçlarını açık şekilde ifade etmesi, amaçların açık ve anlaşılır olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; Resim Bölümlerinin amaçları ve amaçlara uygun programların oluşturulmasında, var olan ilgili bölümleri örnek aldıkları belirlenmiştir. Yurtiçi ve yurtdışında bulunan sanat eğitimi kurumlarının, 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümlerine örnek oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Keser'in (2009) yürüttüğü tez çalışmasında da *“Türkiye üniversitelerindeki Güzel Sanatlar Fakültelerinin mevcut programlarının oluşturulmasında, öncelikle diğer üniversitelerde uygulanmakta olan*

programların incelendiği gözlenmektedir.” şeklinde görüşlerinin yer aldığı görülmektedir. Elde edilen sonuçların literatürde yer alan bulgularla uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Resim Bölümlerinin program içerikleri hakkında öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin uyumlu olduğu belirlenmiştir. Program içeriğinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması ve içeriğin program amaçları ile uyumluluğu konularında hem öğretim elemanları hem de öğrenciler olumlu görüş bildirmiştir. Resim Bölümleri program içeriklerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı ve amaçlar ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Ders içerikleri konusunda da öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin uyumlu olduğu belirlenmiştir. Öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşlerine göre; atölye ders içeriklerinin yeterliliği orta düzeyin biraz üstünde oluşurken, kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders içeriklerinin yeterliliği daha çok olumsuzu yakın bir tablo oluşturmuştur. Resim Bölümlerinde yer alan atölye derslerinin içeriklerinin yeterli olduğu, ancak kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders içeriklerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yasan (2008) yürüttüğü tez çalışması sonucunda öğrencilerin kuramsal derslerle atölye derslerinin yeterliliğinin orta seviyenin altında buldukları sonucuna ulaşmıştır. Erkan'ın (2011) yürüttüğü tez çalışmasında da kuramsal derslerin içeriklerinin yeterli olmadığına ve geliştirilmesi gerektiğine ilişkin öğrenci görüşlerinin yer aldığı görülmektedir. Elde edilen sonuçların literatürde yer alan bulgularla uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; Resim Bölümleri program içeriklerinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca günümüz sanatındaki gelişmeleri takip etmek ve farklı seçenekler sunmak için içeriklerde değişiklik yapılması gerektiği sonucuna da ulaşılmıştır.

- Resim Bölümü öğretme-öğrenme süreçlerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretim elemanı görüşlerine göre; derslerde öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmelerinin sağlandığı sonucuna ulaşılırken, öğrenci görüşlerine göre ise; derslerde öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmelerinin yeterince sağlanmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; atölye derslerinde

gerçekleştirilen uygulamaların program amaçlarına ulaşılmada olumlu bir etki yaptığı, ancak kuramsal / teorik derslerde kazanımların yeteri kadar gerçekleşmediği, seçmeli mesleki derslerde ise gerekli kazanımların öğrencilere kazandırılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden ve Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yeterince yararlanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan sonucun Türkdoğan'ın (2007) "*Sanatın en ücra köşelere bile yaygınlaştırılması gibi ulvi bir amaçtan yola çıkmakla birlikte sineması bile bulunmayan illerde fakülte açılması, atmosfer gerektiren GSF'ler için talihsiz bir durum oluşturmaktadır.*" şeklinde ifade ettiği görüş ile paralellik gösterdiği görülmektedir.

- Öğretim elemanı görüşlerine göre; atölye ve seçmeli mesleki ders saati sürelerinin yeterli olduğu, kuramsal / teorik ders saati sürelerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenci görüşlerine göre ise; atölye, kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders saati sürelerinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erkan'ın (2011) araştırmasında ders saati sürelerinin yeterli olduğu sonucu ile bu araştırmanın bulguları örtüşmektedir.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; Resim Bölümlerindeki mevcut öğretim elemanı sayılarının yetersiz olduğu ve öğretme-öğrenme sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için mevcut sayının artması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. İlgili literatürde birçok araştırmacının benzer sonuçlara ulaştığı gözlenmiştir. Keser (2009) yürüttüğü tez çalışmasında ülkemizdeki sanat eğitimi kurumlarında nitelikli öğretim elemanı ve sanatçı sıkıntısı yaşandığı sonucuna ulaşmıştır.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; öğretme-öğrenme sürecinde günümüz sanatının takip edilmesinin, farklı sanat disiplinlerinden çeşitli derslerin öğrencilere sunulmasının, öğretim elemanı niteliğinin, mekansal ihtiyaçların ve bölümlerin bulunduğu şehirdeki sanatsal ortamın önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; öğretme-öğrenme sürecinde yapılan yer değişikliklerinin ve taşınma süreçlerinin eğitim-öğretimi olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretim elemanı ve öğrencilerin Resim Bölümlerinin ölçme-değerlendirme ölçütleri hakkındaki görüşleri incelendiğinde, bazı öğeler açısından farklılıklar olduğu

belirlenmiştir.

- Öğretim elemanı görüşlerine göre; Resim Bölümlerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin program amaçları ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşılrken, öğrenci görüşlerine göre ise; Resim Bölümlerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin program amaçları ile yeterince uyumlu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Resim Bölümlerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olması konusundaki görüşlerin, ders türlerine göre farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir.

Öğretim elemanı görüşlerine göre; atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak ölçütlerin yeterince açık ve anlaşılır olmadığını belirten öğretim elemanları bulunmaktadır. İlgili maddeyi cevaplayan dokuz öğretim elemanının olumsuz cevap vermesi dikkat çekici bulunmuştur. Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme değerlendirme ölçütlerinin ise yeterince açık ve anlaşılır olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenci görüşlerine göre; atölye derslerinde ve seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin yeterince açık ve anlaşılır olmadığı, kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçütlerin ise açık ve anlaşılır olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretim elemanı görüşlerine göre; üniversite genelinde uygulanan süreçlerin (ara sınav, final sınavı, vb.) bölümler açısından yeterince uygun olmadığı sonucuna ulaşılrken, öğrenci görüşlerine göre ise; üniversite genelinde uygulanan süreçlerin (ara sınav, final sınavı, vb.) bölümler açısından uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak aynı maddeye öğrencilerin %34'ünün olumsuz cevap vermesi ve üniversite genelinde uygulanan süreçleri bölümleri açısından uygun görmemesi dikkat çekici bulunmuştur. İlgili literatürde yer alan görüşlerin, ulaşılan sonuç ile örtüştüğü görülmektedir. Neş'e Erdok'a göre; üniversitelerde uygulanan vize ve final sistemi, güzel sanatlar eğitimine uygun değildir (Devrim, 2003 akt. Keser, 2009).

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; öğretim elemanlarının ölçme-değerlendirme sürecinde etkin rol oynadığı ve her öğretim elemanının kendi derslerini kendi ölçütlerine göre değerlendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ancak ölçütlerin

oluşturulmasında ve uygulanmasında çeşitli değerlendirme komisyonlarından yararlanmayı planlayan bölüm başkanları bulunmaktadır.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; ölçme-değerlendirmeye esas olan konunun öğrenci tarafından ortaya çıkarılan çalışmalar olduğu belirlenmiştir. Bu konuda üç bölüm başkanı ise, öğrenci iş disiplini ve çabasının da önemli olduğu görüşünü belirtmiştir.
- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; üniversite genelinde uygulanan süreçlerin (ara sınav, final sınavı, vb.) Resim Bölümlerine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Fiziki koşullara ilişkin sonuçlar:

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %70'lik bir bölümünün ilgili maddeye olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; bölüm atölyelerinde yeterli çalışma alanının bulunmadığı ve atölyelerin bina içindeki konumlarının elverişsiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %70'lik bir bölümünün ilgili maddelere olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; bölümlerde bulunan arşiv, depo, sergi salonu, kantin ve kırtasiye mekanlarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %75'lik bir bölümünün ilgili maddelere olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir.

- Bölüm başkanlarının görüşlerinin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri ile büyük ölçüde uyumlu olduğu, ancak bazı konularda farklı görüşlerin bulunduğu belirlenmiştir. Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; binaların güzel sanatların ihtiyaçlarına göre inşa edilmediği ve bölümlerin çeşitli mekanlara uyum sağlamaya çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca dört bölüm başkanının fakülte binalarını şehir merkezinden uzak buldukları, üç bölüm başkanının ise mekanları küçük ve yetersiz buldukları belirlenmiştir. Yukarıdaki olumsuz görüşlere karşın, iki bölüm başkanının ise, mevcut mekanlarını yeterli buldukları belirlenmiştir. Benzer olumsuz bulgular Keser'in (2009) yürüttüğü tez çalışmasında da elde edilmiş ve yeni kurulan fakültelerin

alt yapı eksikliklerinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; üst yönetimler tarafından yapılan mekansal planlamalardaki ve taşınma süreçlerindeki eksikliklerin, bölümlerdeki eğitim-öğretim süreçlerini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; atölyelerde bulunan değişken / yapay aydınlatma sistemlerinin ve lavabo ve temizlik alanlarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %70'lik bir bölümünün ilgili maddelere olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; derslik ve atölyelerdeki ısıtma sistemlerinin yetersiz olduğu ve derslerin işlenişine engel olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %75'lik bir bölümünün ilgili maddeye olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir. Bu konuda görüş bildiren Erbay'a (2000) göre; kapalı yerlerde yapılan eğitim etkinlikleri, genellikle 15 - 20 °C arasında ısı gerektirir. Bunun altında yada üstündeki oda ısısı öğrencilerin çalışmasını yavaşlatır, öğrenmelerini olumsuz yönde etkiler.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; teorik derslerde çağdaş eğitim teknolojilerinden etkili şekilde yararlanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca fakültelerde bulunan diğer elektronik cihazların da ihtiyaçları karşılamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %70'lik bir bölümünün ilgili maddelere olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir. Elde edilen sonucun donanım eksikliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü üniversite iç donanımındaki yetersizlikler, çağdaş eğitim teknolojilerinden öğretme-öğrenme sürecinde yaygın biçimde yararlanmayı güçleştirmektedir (Arslan, 1999).

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; Resim Bölümü atölyelerinde bulunan şövale, etajer, tabure vb. malzemelerin sayılarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu konuda 9 öğretim elemanının malzeme sayılarını az bulduğu, 9 öğretim elemanının ise yetersiz bulduğu belirlenmiştir. Eğitim-öğretim planlarının uygulanması için olanakların azami düzeyde sağlanması önemli görülmektedir. Çünkü Sanat eğitimi için gerekli malzemenin, araç ve gerecin eksik olmaması, çağdaş teknolojinin kullanımı ve getirdiği olanakların kullanılabilirliği eğitimin kalitesi üzerine direkt etki yapar (Çobanlı, 1995).

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; fakültelerde sağlık ve

güvenliği güvence altına alacak tedbirlerin alınmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %60'lık bir bölümünün ilgili maddeye olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir.

- Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre; kütüphanede Resim Bölümü ile ilgili kaynakların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanı ve öğrencilerin yaklaşık %70'lik bir bölümünün ilgili maddeye olumsuz cevap vermesi dikkat çekicidir. Bu sonucun ilgili literatürde yer alan “sanatsal çalışmalar ve araştırmaların merkezi olan ve eğitim kurumlarında da bulunması gereken kütüphaneler yetersizdir” (Erbay, 2000) görüşü ile benzerlik gösterdiği görülmektedir.

- Bölüm başkanlarının görüşleri ile öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri arasında bazı konularda benzer bulunduğu, ancak büyük ölçüde uyumsuz olduğu belirlenmiştir. Bölüm başkanlarının büyük çoğunluğu, bölümlerindeki teknik koşulları yeterli bulmuşlardır. Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; teknik ihtiyaçların büyük ölçüde karşılandığı, ancak üst yönetimlere ihtiyaçların anlatılmasında güçlükler yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; bölümlerin sahip olduğu teknik koşullarda eksiklikler bulunmakla birlikte, mevcut koşulların yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Beş bölüm başkanı ile yapılan görüşme sonrasında ortaya çıkan bu sonucun, toplam 210 katılımcıdan elde edilen veriler ile uyumlu olmadığı belirlenmiştir.

Resim Bölümlerinin ülke genelindeki durumlarına ilişkin sonuçlar:

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; ülkemizdeki Resim Bölümlerinin sayısının yüksek olduğu ve bölümlerdeki fiziki koşulların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; üst yönetimlerin bölümlere bakışımın uygun olmadığı, bölümlerin varlık sebeplerinin anlaşılamadığı ve bölümlerin üst yönetimler tarafından önemsenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Keser (2009) yürüttüğü tez çalışmasında üniversite yönetimlerinin Güzel Sanatlar Fakültelerini bilimsel boyutları ile algılamakta yetersiz kaldığı, kültür politikaları geliştirmede önemli rol oynayacak fikir ve projelerin politik söylemler olarak kabul edildiği, genel anlamı ile sanatın eğlence, hobi ve sosyal etkinlikler dizini olarak algılandığı sonucuna ulaşmıştır. Başaran (2002) ise; “eğer her kente Güzel Sanatlar Fakültesi açılması, sanatın ve kültürün

büyük kentlerin dışındaki kentlere de taşınması gibi haklı bir nedene dayandırılıyorsa, o takdirde bu fakülteler, devlet tarafından maddi ve manevi olarak desteklenmelidir.”

şeklinde görüşler ortaya koymaktadır. Ulaşılan sonucun literatürde yer alan bu görüşlerle benzerlik gösterdiği görülmektedir.

- Bölüm başkanlarının görüşlerine göre; ülkemizdeki sanat ortamının yeterli alt yapıya sahip olmadığı, mezunların gelecekte yapacakları işin buna bağlı olarak etkilendiği ve bölümlerin tüm bu sebeplerden dolayı tercih edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Keser (2009) yürüttüğü tez çalışmasında Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim ve Heykel mezunlarının iş alanlarının çok kısıtlı olduğunu, mezunların yan alanlarda çalışmak zorunda kaldıklarını sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılar ve araştırmacılar için oluşturulan öneriler izleyen başlıklarda sunulmuştur.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- Resim Bölümü programlarında yer alan kuramsal / teorik ve seçmeli mesleki ders türlerinin ve içeriklerinin bölüm amaçları doğrultusunda güncellenebilir.
- Resim Bölümü programlarında yer alan seçmeli mesleki derslerin amaç, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme değerlendirme süreçlerinde belirlenen sorunların giderilmesi için çalışma yapılabilir.
- Öğrencilerin amaçlara ulaşma düzeylerini arttırmak için öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinin daha etkin kullanımı sağlanabilir. Ayrıca bölümlerin bulunduğu il ve çevre illerdeki müze ve galerilerden yararlanılabilir.
- Öğretme-öğrenme sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için öğretim elemanı sayının artırılması gerekmektedir.
- Resim Bölümlerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütleri, program amaçları ile uyumlu olacak ve öğrenciler tarafından anlaşılabilir şekilde düzenlenebilir.
- Üniversite genelinde uygulanan sınav türlerinin, Resim Bölümlerinin özelliklerine uygun olmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin bireysel gelişimlerini, üretim

süreçlerini ve ortaya çıkan ürünleri eş zamanlı olarak değerlendirebilecek özgün bir sistem geliştirilmesinin bölümler için daha uygun olacağı düşünülmektedir.

- Fakülte amaçlarına uygun olarak inşa edilmiş mekanların oluşturulması gerekmektedir.
- Oluşturulacak mekanların büyüklükleri ve bina içindeki konumları özenle seçilmeli ve bu konularda çeşitli çalışmalar ilgili yönetimler tarafından titizlikle yapılmalıdır. Bölümlerin ve öğrencilerin ihtiyaç duydukları, sergi salonları, arşiv, depo, kantin ve kırtasiye mekanlarının da oluşturulması ve işler bir şekilde tutulmaları gerekmektedir.
- Resim Bölümlerindeki ısıtma ve güvenlik sistemlerinin kontrol edilmesi ve tespit edilen sorunların ivedilikle çözüme kavuşturulması gerekmektedir.
- Resim Bölümü derslik ve atölyelerinde bulunması gereken ve eğitim-öğretim sürecinde etkin olarak kullanılan her türlü araç-gereç ve elektronik donanımlara ait eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- 2005 yılı ve sonrasında kurulan ancak araştırmanın örnekleme yöntemi sonucunda araştırma örnekleme dışında kalan diğer Resim Bölümlerinin de eğitim-öğretim süreçlerine etki eden etmenleri belirlemek amacıyla araştırmalar yapılabilir.
- 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümleri ile 2005 yılı öncesinde kurulan Resim Bölümlerinin eğitim-öğretim süreçlerine etki eden etmenlerin karşılaştırılmasına yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Ülkemizde 2005 yılı ve sonrasında kurulan Resim Bölümleri ile aynı tarihlerde yurtdışında kurulan ilgili bölümlerin karşılaştırılmasına yönelik araştırmalar yapılabilir.

EKLER

EK A - Veri Toplama Aracı Maddeleri ve Madde Belirlemede Yararlanılan Kaynaklar	131
EK B - 2005 Yılı Ve Sonrasında Kurulan Resim Bölümlerine İlişkin Öğretim Elemanı Görüşlerini Belirlemek İçin Kullanılan Veri Toplama Aracı	136
EK C - 2005 Yılı Ve Sonrasında Kurulan Resim Bölümlerine İlişkin Öğrenci Görüşlerini Belirlemek İçin Kullanılan Veri Toplama Aracı	140
EK D - Resim Bölüm Başkanları İle Yapılan Görüşmelerde Kullanılan Görüşme Formu	144
EK E - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı - I	145
EK F - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı - II	146
EK G - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı - III	147
EK H - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı - IV	149
EK I - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı - V	150

EK A - VERİ TOPLAMA ARACI MADDELERİ VE MADDE BELİRLEMEDE
YARARLANILAN KAYNAKLAR

No*	Madde	Yararlanılan Kaynak
1.	Resim Bölümü program amaçları açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	Amaçlar, açık-seçik olmalı, herkes tarafından aynı biçimde anlaşılmalıdır (Koçak,1997).
2.	Resim Bölümü program amaçları hakkında bilgi sahibiyim.	Program hedefleri öğretmenler tarafından tüm detaylarıyla bilinmelidir. Çünkü öğretmen dersinin içeriğini bu amaçlara göre hazırlar, bu amaçlar bilinmeksizin hazırlanan içerik öğrencilerin amaçlara ulaşmasını engeller (Koçak,1997; Özbilgin,1994).
3.	Resim Bölümü program amaçları güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) göre belirlenmiştir.	Güzel sanatların temel amaçlarını içeren öğretim programları hazırlanmalıdır (Özsoy, 2003). Güzel Sanatlar Fakültelerinde, mesleki bir sanat eğitimi verilirken, hem özgür, yaratıcı, yorumlayıcı ve özgün; hem de kurallı ve akademik düşünme doğrultulu çalışma ve etkinlikler üzerine kurulu; alan bilgisi, genel bilgi, kültür ve meslek bilgisini birlikte kapsayacak bir program yapısının olması gerekmektedir (San, 1995).
4.	Resim Bölümü program amaçları öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir niteliktedir.	Eğitim amaçları; bir öğrencinin planlanmış ve tertiplenmiş yaşantılar sayesinde kazanması kararlaştırılan ve davranış değişikliği yada davranış olarak ifade edilmeye elverişli olan özellik olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2006). Hedeflerin davranış, yaşantı, beceri ve yeterlik olarak görülebilen bir öğrenci kazanımına dönüştürülebilmesi, hedeflerin programlarda bir süs olarak kalması gibi anlamsız bir fazlalığa neden olur (Çelik, 2006).
5.	Atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	
6.	Kuramsal/teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	Eğitim programının öğelerinin anlamlı bir bütünlük göstermesi için kendi içinde yine anlamlı bir ilişki ve etkileşim göstermesi gerekir (Çelik,2006).
7.	Seçmeli mesleki ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	
8.	Resim Bölümü program içeriği açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	Görsel sanatlar eğitiminin çok çeşitli amaç ve davranışları olmak zorundadır ve bunların açık ve anlaşılır olarak tanımlanması gerekir (Özsoy, 2003).

EK A, devamı

No*	Madde	Yararlanılan Kaynak
9.	Resim Bölümü program içeriği, bölüm amaçları ile uyumludur.	Programın içerik boyutunda belirlenen amaçlara ulaşmak için “ne öğretim?” sorusuna cevap aranır. Büyük oranda da hedef-içerik ilişkisi kurularak hedefe uygun bilgilerin aktarılması istenir (Çelik,2006). İçerik, amaçlarda belirtilen ve gerçekten öğretiminde yarar görülen konulardan seçilmiş olmalıdır (Kırıçoğlu, 2009).
10.	Atölye derslerinin içeriğini yeterli buluyorum.	Sanat öğretiminde bilgi, uygulama ve ürünün yer aldığı çabaların gerektirdiği her türlü bilgi, deneyim ve bu deneyimler sonucu öğrenciye kazandırılmak istenen davranışlar içeriğin belirleyicisidir (Kırıçoğlu, 2009).
11.	Kuramsal/teorik derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	
12.	Seçmeli mesleki derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	
13.	Resim Bölümü programının öğretme-öğrenme süreçleri açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	Programın tüm öğelerinin açık ve anlaşılır olarak tanımlanması gerekir. Sanat öğretimi programlarında, içeriğin saptanmasında beklenen bütünlük ve tutarlılık, aynı zamanda programın bütününe de yansır. Böylece programlar anlamlı bir öğretim için hazır duruma gelir (Kırıçoğlu, 2009).
14.	Öğretme-öğrenme sürecinde; öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmeleri sağlanmaktadır.	Öğrencinin pasif, öğretim elemanının aktif olduğu yöntemde öğrenme genellikle bir araştırmaya, sorgulamaya ve tartışmaya dayanmamaktadır. Öğrenci kendisine ulaşan bilgileri sorgulamadan kabul eder ve kısa bir süre sonunda unuttur, bu durumda öğrenme sağlanamaz (Arslan,1999).
15.	Atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	Stokrocki ve Kırıçoğlu’na (1996) göre; sanat tarihi, estetik, sanat eleştirisi ve uygulama çalışmaları sanat eğitiminin konu kapsamı içinde yer almaktadır. Bu nedenle, sanat eğitiminin içeriği ve öğretim yöntem-teknikleri, bu dört alan doğrultusunda hazırlanmalıdır. Hedeflere uygun içerik doğru yöntemler ile öğrenciye aktarıldığında öğrenciler program hedeflerine ulaşabilir (Demirel, 2006).
16.	Kuramsal / teorik derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	
17.	Seçmeli mesleki derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	

EK A, devamı

No*	Madde	Yararlanılan Kaynak
18.	Öğretme-öğrenme sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için öğretim elemanı sayımızın artması gerektiğini düşünüyorum.	Üniversitelerin son yıllarda sayısal bakımdan hızlı artışı zaten mevcut olan nitelikli öğretim elemanı ihtiyacını daha da artırmıştır (Arslan, 1999).
19.	Öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yaygın biçimde yararlanılmaktadır.	Üniversite iç donanımındaki yetersizlikler, çağdaş eğitim teknolojilerinden öğretim-öğrenme sürecinde yaygın biçimde yararlanmayı güçleştirmektedir (Arslan, 1999).
20.	Öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır.	Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmesi için, eğitim ortamı olarak sadece sınıf ortamından yararlanılmamalıdır. Sınıf ortamı yanında müzelerden, galerilerden ve sanatçı atölyelerinden de destek almak sanat eğitiminin niteliğini arttırabilir (Mercin,2002). Üniversitenin bulunduğu şehrin kültürel etkinlikleri destekleyecek müze, sergi salonu, tiyatro binası gibi mekanları sağlaması gerekmektedir (Altınkurt, 2005).
21.	Atölye ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	
22.	Kuramsal / teorik ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	Ders sürelerinin yeterliliği konusu araştırma sürecinde bölümlerde görev yapan öğretim elemanlarının sıklıkla belirttikleri bir konu olduğundan araştırılması düşünülmüştür.
23.	Seçmeli mesleki ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	
24.	Atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	
25.	Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	Sanat eğitimi programlarında görsel sanatlar eğitimindeki amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını bilmek için ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulmaktadır (Mamur,2011).
26.	Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	
27.	Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumlu olduğunu düşünüyorum.	Ölçme-değerlendirme, programın uygulanması sonucunda amaçlara ulaşıp ulaşılmadığını belirlemek için yapılan kontrol sürecidir (Demirel ve Kaya,2006).
28.	Üniversitemizde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin (Ara sınav, dönem sonu sınavları, bütünleme sınavları vb.) bölümümüze uygun olduğunu düşünüyorum.	Vize ve final sistemi, güzel sanatlar eğitimine uygun değildir (Devrim, 2003 akt. Keser, 2009). Ayrıca araştırma sürecinde bölümlerde görev yapan öğretim elemanlarının sıklıkla belirttikleri bir konu olduğundan araştırılması düşünülmüştür.

EK A, devamı

No*	Madde	Yararlanılan Kaynak
30.	Fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	Resim Bölümlerinin fiziki olanakları, donanımı ve çevresel koşullarla ilgili yetersizlikler, eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Pehlivan, 2004). Üniversitemizin laboratuvar, dersane, kütüphane, okuma odaları, spor ve oyun salonları ve yerleri, kültürel etkinlik merkezleri yönünden yüksek standartlarda bir fiziki mekana sahip oldukları söylenemez (Arslan, 1999).
31.	Bağımsız bir fakülte binasında eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	Araştırma sürecinde bölümlerde gözlenen bir konu olduğundan araştırılması düşünülmüştür.
32.	Atölyelerimizde her öğrencinin yeterli çalışma alanına sahip olduğunu düşünüyorum.	Görsel sanatlar dersliğinde her bir öğrenci için 1,5 m ² çalışma alanı olmalıdır (Özsoy, 2003). Bina yada atölye verilecek eğitimin amacına uygun olarak grup eğitiminde en az 15-30 kişinin kullanabileceği genişlikte olmalıdır (Erbay,2000).
33.	Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerimiz bina içinde elverişli bir konumdadır.	Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı ile öğretimin kolay olması için sanat dersliğinin zemin katta olması tercih edilmelidir (Özsoy, 2003).
34.	Atölye içindeki lavabo ve temizlik alanları tüm öğrencilerin kullanabileceği niteliktedir.	Evyeler ve temizlik alanları kısa zaman diliminde tüm sınıfa yeterli olacak şekilde olmalı ve yerleştirilmelidir (Özsoy, 2003).
35.	Üretilen işlerin saklanması için yeterli alanımız bulunmaktadır.	Düzenli bir sanat programı için deponun gerekli tüm malzemeleri alacak büyüklükte olması gerekmektedir (Özsoy, 2003).
36.	Doğal (gün ışığı) aydınlatmanın yanında atölyelerimizdeki değişken/yapay aydınlatma sistemlerini yeterli buluyorum.	Değişken aydınlatma, doğal aydınlatmayı da içerecek şekilde, öğretimde kullanılmak üzere hazır hale getirilmelidir (Özsoy, 2003).
37.	Derslik ve atölyelerin ısıtma sistemlerinin ders işlenişine engel olmayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	Kapalı yerlerde yapılan eğitim etkinlikleri, genellikle 15 - 20 °C arasında ısı gerektirir. Bunun altında yada üstündeki oda ısısı öğrencilerin çalışmasını yavaşlatır, öğrenmelerini olumsuz yönde etkiler (Erbay,2000).
38.	Teorik dersliklerde çağdaş eğitim teknolojilerinden etkili şekilde yararlandığımızı düşünüyorum.	Eğitim-öğretim planlarının uygulanması için olanakların azami düzeyde sağlanması önemli görülmektedir. Çünkü Sanat eğitimi için gerekli malzemenin, araç ve gerecin eksik olmaması, çağdaş teknolojinin kullanımı ve getirdiği olanakların kullanılabilirliği eğitimin kalitesi üzerine direkt etki yapar (Çobanlı, 1995).
39.	Fakültemizdeki elektronik cihazların (Bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, fotoğraf makinesi vb.) sayıları ve teknik özellikleri ihtiyaçlarımızı karşılar niteliktedir.	Sanat programlarının fotoğraf, seramik, bilgisayar, iki boyutlu medya ve üç boyutlu medya ve multimedya öğretimi için özel altyapı ihtiyacı vardır (Özsoy,2003).

EK A, devamı

No*	Madde	Yararlanılan Kaynak
40.	Bölümümüzde düzenli sergilerin açılabilceği mekanların yeterli olduğunu düşünüyorum.	Mevcut fakültelele bakıldığında, çoğu öncelikle bulundukları kentin doğal sonucu olarak sanatsal çevre ve ortamdan (müzeler, galeriler, kütüphaneler, sanat ve kültür merkezleri, opera, bale, tiyatro vb.) yoksundurlar (Günay, 1995).
41.	Atölyelerimizdeki malzemelerin (şövale, etajer, tabure) tüm öğrencilere yetecek sayıda olduğunu düşünüyorum.	Eğitim-öğretim planlarının uygulanması için olanakların azami düzeyde sağlanması önemli görülmektedir. Çünkü Sanat eğitimi için gerekli malzemenin, araç ve gerecin eksik olmaması, çağdaş teknolojinin kullanımı ve getirdiği olanakların kullanılabilirliği eğitimin kalitesi üzerine direkt etki yapar (Çobanlı, 1995).
42.	Fakültemizde sağlık ve güvenliği güvence altına alacak tüm tedbirlerin alındığını düşünüyorum.	Okul ortamında sağlık ve güvenliğin dikkate alınması çok daha önemli olmaktadır (Özsoy, 2003). Öğrencilerin ve eğitimcilerin sağlığını bozacak derecede sağlık koşullarına aykırı alanlarda eğitim verilemez (Erbay, 2000).
43.	Kütüphanemizde yer alan alanımızla ilgili kaynakları yeterli buluyorum.	Mevcut fakültelele bakıldığında, çoğu öncelikle bulundukları kentin doğal sonucu olarak sanatsal çevre ve ortamdan (müzeler, galeriler, kütüphaneler, sanat ve kültür merkezleri, opera, bale, tiyatro vb.) yoksundurlar (Günay, 1995). Sanatsal çalışmalar ve araştırmaların merkezi olan ve eğitim kurumlarında da bulunması gereken kütüphaneler yetersizdir (Erbay, 2000).
44.	Fakülte binamızda çeşitli konuları konuşup tartışabileceğimiz, bağımsız dinlenme ve paylaşım mekanlarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	Sosyal mekanlar ve malzeme temini, araştırma sürecinde bölümlerde gözlenen bir konu olduğundan araştırılması düşünülmüştür.
45.	Bina içinde veya çevresindeki mekanların çeşitli malzeme ihtiyaçlarımızı karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	

* Veri toplama aracında yer alan orijinal madde numaraları kullanılmıştır.

EK B - 2005 YILI VE SONRASINDA KURULAN RESİM BÖLÜMLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMEK İÇİN KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARACI

Değerli Öğretim Elemanları ,

Bu çalışmada vereceğiniz yanıtlar, araştırmacı tarafından “2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi” başlıklı doktora tezi için kullanılacaktır. Bu nedenle, veri toplama aracında kimlik bildirici isim ya da imza kullanmanıza gerek yoktur. Soruları yanıtlarken göstereceğiniz içtenlik mevcut durumun ortaya konması ve veri toplama aracı ile elde edilecek verilerin güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, tüm sorulara içtenlikle yanıt vermeniz beklenmektedir.

Gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Evrım Çağlayan
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
ecaglayan@anadolu.edu.tr

I. BÖLÜM
EĞİTİM-ÖĞRETİME İLİŞKİN GÖRÜŞLER

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Resim Bölümü program amaçları açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	()	()	()	()	()
2.	Resim Bölümü program amaçları hakkında bilgi sahibiyim.	()	()	()	()	()
3.	Resim Bölümü program amaçları güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) göre belirlenmiştir.	()	()	()	()	()
4.	Resim Bölümü program amaçları öğrenciler tarafından gerçekleştirilebilir niteliktedir.	()	()	()	()	()
5.	Atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
6.	Kuramsal/teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
7.	Seçmeli mesleki ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()

		Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Az Katılıyor	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
8.	Resim Bölümü program içeriği açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	()	()	()	()	()
9.	Resim Bölümü program içeriği, bölüm amaçları ile uyumludur.	()	()	()	()	()
10.	Atölye derslerinin içeriğini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
11.	Kuramsal/teorik derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
12.	Seçmeli mesleki derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
13.	Resim Bölümü programının öğretme-öğrenme süreçleri açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	()	()	()	()	()
14.	Öğretme-öğrenme sürecinde; öğrencilerin araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmeleri sağlanmaktadır.	()	()	()	()	()
15.	Atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	()	()	()	()	()
16.	Kuramsal / teorik derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	()	()	()	()	()
17.	Seçmeli mesleki derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları öğrencilere kazandırmaktadır.	()	()	()	()	()
18.	Öğretme-öğrenme sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için öğretim elemanı sayımızın artması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()	()	()
19.	Öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yaygın biçimde yararlanılmaktadır.	()	()	()	()	()
20.	Öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır.	()	()	()	()	()
21.	Atölye ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
22.	Kuramsal / teorik ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
23.	Seçmeli mesleki ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
24.	Atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
25.	Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
26. Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
27. Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumlu olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
28. Üniversitemizde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin (Ara sınav, dönem sonu sınavları, bütünleme sınavları vb.) bölümümüze uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
29. Bunların dışında bölümünüzle ilgili düşüncelerinizi lütfen yazınız (isteğe bağlı):					

II. BÖLÜM FİZİKİ KOŞULLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
30. Fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
31. Bağımsız bir fakülte binasında eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()	()	()
32. Atölyelerimizde her öğrencinin yeterli çalışma alanına sahip olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
33. Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerimiz bina içinde elverişli bir konumdadır.	()	()	()	()	()
34. Atölye içindeki lavabo ve temizlik alanları tüm öğrencilerin kullanabileceği niteliktedir.	()	()	()	()	()

EK C - 2005 YILI VE SONRASINDA KURULAN RESİM BÖLÜMLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİ BELİRLEMEK İÇİN KULLANILAN VERİ TOPLAMA ARACI

Değerli Öğrenciler ,

Bu çalışmada vereceğiniz yanıtlar, araştırmacı tarafından “2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi” başlıklı doktora tezi için kullanılacaktır. Bu nedenle, veri toplama aracında kimlik bildirici isim ya da imza kullanmanıza gerek yoktur. Soruları yanıtlarken göstereceğiniz içtenlik mevcut durumun ortaya konması ve veri toplama aracı ile elde edilecek verilerin güvenilirliği açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, tüm sorulara içtenlikle yanıt vermeniz beklenmektedir.

Gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınızdan dolayı teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Evrin Çağlayan
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
ecaglayan@anadolu.edu.tr

I. BÖLÜM
EĞİTİM-ÖĞRETİME İLİŞKİN GÖRÜŞLER

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Resim Bölümü program amaçları açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	()	()	()	()	()
2.	Resim Bölümü program amaçları hakkında bilgi sahibiyim.	()	()	()	()	()
3.	Resim Bölümü program amaçları güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) göre belirlenmiştir.	()	()	()	()	()
4.	Resim Bölümü program amaçları gerçekleştirilebilir niteliktedir.	()	()	()	()	()
5.	Atölye ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
6.	Kuramsal/teorik ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
7.	Seçmeli mesleki ders türlerinin Resim Bölümü amaçlarına uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
8.	Resim Bölümü program içeriği açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	()	()	()	()	()
9.	Resim Bölümü program içeriği, bölüm amaçları ile uyumludur.	()	()	()	()	()
10.	Atölye derslerinin içeriğini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
11.	Kuramsal/teorik derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
12.	Seçmeli mesleki derslerin içeriğini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
13.	Resim Bölümü programının öğretme-öğrenme süreçleri açık ve anlaşılır olarak tanımlanmıştır.	()	()	()	()	()
14.	Öğretme-öğrenme sürecinde; araştırarak, sorgulayarak ve deneyerek öğrenmemiz sağlanmaktadır.	()	()	()	()	()
15.	Atölye derslerinde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları kazandırmaktadır.	()	()	()	()	()
16.	Kuramsal / teorik derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları kazandırmaktadır.	()	()	()	()	()
17.	Seçmeli mesleki derslerde gerçekleştirilen uygulamalar; güzel sanatların temel amaçlarına (estetik, algısal, teknik, bireysel ve toplumsal) yönelik kazanımları kazandırmaktadır.	()	()	()	()	()
18.	Öğretme-öğrenme sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için öğretim elemanı sayımızın artması gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()	()	()
19.	Öğretme-öğrenme sürecinde çağdaş eğitim teknolojilerinden yaygın biçimde yararlanılmaktadır.	()	()	()	()	()
20.	Öğretme-öğrenme sürecinde Sanat eğitiminin amaçlarına ulaşabilmek için müze ve galerilerden yararlanılmaktadır.	()	()	()	()	()
21.	Atölye ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
22.	Kuramsal / teorik ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
23.	Seçmeli mesleki ders saati sürelerini yeterli buluyorum.	()	()	()	()	()
24.	Atölye derslerinde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
25.	Kuramsal / teorik derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
26. Seçmeli mesleki derslerde uygulanan ölçme-değerlendirme ölçütlerinin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
27. Ölçme-değerlendirme ölçütlerinin, Resim Bölümü program amaçları ile uyumlu olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
28. Üniversitemizde uygulanan ölçme-değerlendirme süreçlerinin (Ara sınav, dönem sonu sınavları, bütünleme sınavları vb.) bölümümüze uygun olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
29. Bunların dışında bölümünüzle ilgili düşüncelerinizi lütfen yazınız (isteğe bağlı):					

II. BÖLÜM FİZİKİ KOŞULLARA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
30. Fakülte binasının fiziki koşullarının bölüm ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
31. Bağımsız bir fakülte binasında eğitim-öğretim hizmetinin gerçekleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.	()	()	()	()	()
32. Atölyelerimizde yeterli çalışma alanına sahip olduğumu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
33. Çeşitli malzemelerin giriş ve çıkışı için atölyelerimiz bina içinde elverişli bir konumdadır.	()	()	()	()	()
34. Atölye içindeki lavabo ve temizlik alanları kullanabileceğimiz niteliktedir.	()	()	()	()	()

EK D - RESİM BÖLÜM BAŞKANLARI İLE YAPILAN GÖRÜŞMELERDE KULLANILAN GÖRÜŞME FORMU

Değerli Bölüm Başkanları,

Bu çalışmada vereceğiniz yanıtlar, tarafımdan “2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri Resim Bölümlerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi” başlıklı doktora tezi için kullanılacaktır. Soruları yanıtlarken göstereceğiniz içtenlik mevcut durumun ortaya konması için son derece önemlidir. Bu nedenle, tüm sorulara içtenlikle yanıt vermeniz beklenmektedir.

Gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınızdan dolayı teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Görüşme Soruları

- 1- Resim Bölümünde uygulanan eğitim programı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
 - a- Uygulanan programın amaçları.
 - b- Uygulanan programın içeriği.
 - c- Öğretme-öğrenme süreçleri.
 - d- Ölçme-değerlendirme süreçleri.
- 2- Resim Bölümünün fiziki koşulları hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
 - a- Mekansal koşullar.
 - b- Teknik koşullar.
- 3- Resim Bölümlerinin ülke çapındaki genel durumu hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
 - a- Nicelik durumu.
 - b- Nitelik durumu.

EK E - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı – I

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 51793284-300-765/5977
Konu : İzin

Eğitim Bil. Ens.

12.10.2013

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
ESKİŞEHİR

İLGİ : 14.05.2013 tarih ve 63784619-399-652/5654 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığının 07.06.2013 tarih ve 41286963-300-220 sayılı Evrim ÇAĞLAYAN'ın "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi" konulu doktora tezi ile ilgili anket uygulama yazısı incelenmiş olup; araştırma verilerini toplamak ve bu kapsamda ilgili bölüm başkanlıkları ile görüşme yapması uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Bedri YÜKSEL
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

G.S.F. GELEN EVRAK	
Tarih	18.06.2013
Dosya No	199
Kayıt No	1203

19.06.2013
1185

- Davutun ✓
- İlpiyic
19.06.2013

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü
Evrak Kayıt Servisi

K. TARİHİ: 17 Haziran 2013
K. NO: 5790

+ - Eğit. Bil. Ens. Mtd.
- Y. T. Mtd.

EK F - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı – II

Evrak Alt Evrak

T.C.
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
Genel Sekreterlik

Sayı : 52133317 - 661 - 1260
Konu : İzin.

11./04/2014

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: 14.05.2013 tarih ve 63784619-399-652/5654 sayılı yazınız.

İlgi yazınıza istinaden; Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Doktora Programı öğrencilerinden Evrim ÇAĞLAYAN' ın "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi" konulu doktora tezi kapsamında Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümünde gerekli çalışmaları yapması uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. İbrahim DEMİRTAŞ
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

GALETA EVRAK
Kayıt Tarihi: 16.04.2014
Kayıt No: 884

-16.04.2014
-Dahisnara
-Eğrenciye
E

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü Evrak Kayıt Servisi
K. TARİHİ: 15 Nisan 2014
K. NOSU: 3816

- E. B. İ. M.
- Y. İ. M.

Adres : Cumhuriyet Mah. Şehit Pilot Üsteğmen Erdem Öztürk Sok. No: 12 Kat: 6
Ayrıntılı bilgi için irtibat : Telefon: 0 (376) 213 26 26 Faks: 0 (376) 212 04 22
E-posta : Elektronik Ağ: www.karatekin.edu.tr

ÇANKIRI

EK G - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı – III

Eğitim Bil. Enst.

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı

SAYI: 17311665-302.08.01/2403-13852 -
KONU: İzin

18 Haziran 2013
...../...../2013

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Genel Sekreterlik)

İLGİ: a) 14/05/2013 tarih ve 63784619-399/652-5654 sayılı yazınız.
b) Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığının, 07/06/2013 tarih ve 92973236-302.08.01/563 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Doktora programı öğrencisi Evrim ÇAĞLAYAN'ın, "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi" başlıklı doktora tezi kapsamında Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde uygulama yapma talebini bildirir ilgi (a) yazınız, adı geçen Fakülte Dekanlığına iletilmiş olup, alınan cevabi ilgi (b) yazının bir örneği ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. İbrahim USLAN
Rektör Yardımcısı

Ek:
-İlgi (b) yazı (1 sayfa)

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Evrak Kayıt Seryisi
K. TARİHİ: 25.06.2013
K. NOSU: 1226

- Danışman
- Öğrenci
25.06.2013

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü
Evrak Kayıt Seryisi
K. TARİHİ: 24 Haziran 2013
K. NOSU: 6007

7 *Eğit. Bil. Enst. Evrim M.*
- *Y. İ. M.*

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Güzel Sanatlar Fakültesi

SAYI : 92973236-302.08.01/ 563
KONU: Evrim ÇAĞLAYAN Hk.

07 Haziran 2013

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: 24 Mayıs 2013 tarih ve 17311665-302.08.01/2125-11683 sayılı yazınız.

İlgi yazıda bahsi geçen Evrim ÇAĞLAYAN' ın, "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi" başlıklı doktora tezi kapsamında Fakültemiz bünyesinde uygulama yapma isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Alev KURU
Dekan

EK H - Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı – IV

Eğitim Bil. Enst.

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı : 78678999/ 117-931/2228
Konu : Evrim ÇAĞLAYAN
Doktora Tezi hk.

17 MAYIS 2013

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Yunus Emre Kampusü 26470 ESKİŞEHİR)

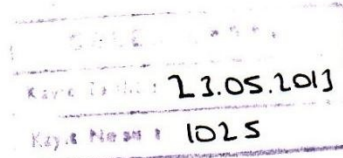
İlgi: 14/05/2013 tarih ve 652/5654 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Evrim ÇAĞLAYAN'ın, "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi" başlıklı doktora tez çalışması uygulamasını Üniversitemiz Safranbolu F. Toker Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Resim Bölümü'nde gerçekleştirmek istediğini ilgi sayılı yazınızda belirtmektesiniz.

Söz konusu talebiniz Üniversitemizde uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. İbrahim KADI
Rektör Yardımcısı
Rektör Vekili

- Danışman 2 - Dilek Karan
- İlgiliye
23.05.2013

*Eğitim Bil. Enst. Md.
Y. İ. Md.*

EK I- Devlet Üniversitelerinden Alınan Veri Toplama İzin Yazısı - V

Eğitim Bilim Enst.

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 59426830-302.14-837 . 7858
Konu :

09 Nisan 2014

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 14/05/2013 tarihli ve 63784619-399-652/5654 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim İş Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Evrim ÇAĞLAYAN'ın "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasının uygulanması ile ilgili Üniversitemiz Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı'ndan alınan 01/04/2014 tarihli ve 10036745/302.14-163 sayılı yazı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Yener YÖRÜK
Rektör

Eki : 1 syf.

GELEN CYBAK
Kayıt Tarihi : 14.04.2014
Kayıt No : 869
- Danışman
- Öğrenciye

Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü	
Evrak Kayıt Servisi	
K. TARİHİ:	14 Nisan 2014
K. NOSU:	3771

Eğit. Bilim Enst. Akad.
- Y. T. Akad.

Trakya Üniversitesi Rektörlüğü – Balkan Yerleşkesi 22030 EDİRNE
Telefon : (0 284) 235 05 91 Santral : (0 284) 223 42 10 Faks : (0 284) 223 00 23
e-posta : oidb@trakya.edu.tr Elektronik Ağ : www.trakya.edu.tr

SAYI : 10036745/302.14 - 163

KONU :

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

EDİRNE
01 NİSAN 2014

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İLGİ: 28.05.2013 tarih ve 59426830/302.14-891-12207 sayılı yazınız.

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Doktora Programı öğrencisi Evrim ÇAĞLAYAN'ın "2005 Yılı ve Sonrasında Kurulan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi" başlıklı tez çalışmasının uygulanmasını Fakültemiz Resim Bölümünde gerçekleştirmek, araştırma verileri toplamak ve Bölüm Başkanları ile görüşme yapmak isteğine ilişkin talebi, Resim Bölüm Başkanlığının da konu ile ilgili olumlu görüş bildirmesi nedeniyle uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Yrd. Doç. Ercan YILMAZ
Dekan a.
Dekan Yardımcısı

Trakya Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığı
22050 Karaağaç/EDİRNE

Telefon: 0284 236 27 85 Faks: 0284 235 17 14
e-mail:gsf@trakya.edu.tr

KAYNAKÇA

- Aksel, E. (1995). Talep ve Gereksinim: Güzel Sanatlar Fakülteleri. *Anadolu Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Güzel Sanatlar Fakültesi 10.Yıl Etkinlikleri Sempozyumu*.
- Altinkurt, L. (2005). Türkiye'de Sanat Eğitiminin Gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, 125-136.
- Arap, S.K., (2010), Türkiye Yeni Üniversitelerine Kavuşurken: Türkiye’de Yeni Üniversiteler ve Kuruluş Gereççeleri, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C:65, S:1.
- Arslan, M. (1999). 21. Yüzyıla Girerken Türkiye’de Yükseköğretimin Durumu ve Belli Başlı Sorunları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:8
- Artut, K. (2004). *Sanat Eğitimi – Kuramlar Ve Yöntemleri* (3.bs). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atan, U. & Dalkıran, A. (2008). İlköğretim Okullarındaki Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenleri Ve Fiziki Altyapı Standartlarına Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C:5, S:10
- Başaran, H. K. (2002). Yaratıcılık ve Eğitim. *Hacettepe Üniversitesi 1.Ulusal Mezuniyet Sergisi ve Sempozyumu*.
- Berk, N., Gezer, H. (1973). *50 Yılın Türk Resim ve Heykeli*. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Bilgin, V. (2009). *Türkiye’de Üniversite Sorunu ve Üniversite Çalışanları Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: Türk Eğitim-Sen.
- Bryman, A. (2004). *Social research methods*. (2nd ed.) New York: Oxford University Press
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (8.bs) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Celep, C.(2004). *Meslek Olarak Öğretmenlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Creswell, J.W.(2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (2nd ed.), California: Sage Publications.
- Çelik, A.(1994). *Yeni Üniversitelerde Kütüphane Sorunu*.
<http://tk.kutuphaneci.org.tr/index.php/tk/article/view/1291/2582> adresinden 10 Aralık 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Çelik,F.(2006). Türk Eğitim Sisteminde Hedefler ve Hedef Belirlemede Yeni Yönelimler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*. Haziran 2006, S. 11.
- Çelik, T. ve Tekeli, İ. (2009). *Türkiye’de Üniversite Anlayışının Gelişimi II (1961-2007)*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.
- Çobanlı, Z. (1995). Sanat Eğitiminin Gelişimi ve Bu Gelişim İçinde Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Örneği. *Anadolu Üniversitesi I. Sanat Eğitimi Güzel Sanatlar Fakültesi 10.Yıl Etkinlikleri Sempozyumu*.
- Deliduman, C.G. (1999). Güzel Sanatlar Fakültesi Mezunları ve Sanat Öğretmenliği. *Milli Eğitim Dergisi*. S:142.
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/medergi/17.htm adresinden 22 Şubat 2011 tarihinde edinilmiştir.
- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya* (18.bs). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2006). *Eğitimin İle İlgili Temel Kavramlar*. Özcan Demirel ve Zeki Kaya (Ed.). Eğitim Bilimine Giriş içinde. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Devrim, M. (2003). Neş’e Erdok ile Neşet Günel Anısına. *Sanat Rh+ Plastik Sanatlar Dergisi*. (14-18).
- Doğan, D. (2013). Yeni Kurulan Üniversitelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Bülent Ecevit Üniversitesi Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. C:3, S:2.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş: Nitel, Nicel ve Eleştirel Kuram Metodolojileri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elmas, H. (2007). 21. Yüzyılda Türkiye’de Güzel Sanatlar Eğitimi ve Güzel Sanatlar Eğitimde Yaşanan Sorunlar. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*. Sayı:11.
- Erbay, M. (2000). *Plastik Sanatlar Eğitimi’nin Gelişimi* (2.bs). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

- Erdoğan, M. (1992). *Liberal Toplum Liberal Siyaset*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Erkan, D. M. (2011). *Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümlerindeki Mesleki Kuramsal Derslerin İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ersoy, A. (1998). *Günümüz Türk Resim Sanatı (1950den 2000e)*. İstanbul: Bilim Sanat Galerisi
- Fidan, N. ve Erden, M. (2001). *Eğitime Giriş*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Gay, L. R., Mills, G. E. & Airasian, P. (2009). *Educational research: Competencies for analysis and application* (9th ed). USA: Pearson.
- Gençaydın, Z. (1993). *Sanat Eğitimi*. Eskişehir : Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Resim-İş Lisans Tamamlama Programı, Sayı:276.
- Gezgin, A. Ö. (2003). *Akademi'ye Tanıklık I*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Günay, V. (1995). Güzel Sanatlar Fakültelerinde Sanatçı ve Hoca Yetiştirme Üzerine Bir Model Önerisi. *Anadolu Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Güzel Sanatlar Fakültesi 10.Yıl Etkinlikleri Sempozyumu*.
- Gürbüztürk, O. (1990). Eğitimde Nitelik Sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. C:23, S:2.
- Johnson, R.B. & Onwuegbuzie, A.J. & Turner, L.A. (2007). Toward a definition of mixed methods research. *Journal of Mixed Methods Research*, 1(2).
- Karaman, K. (2010). *Küreselleşme ve Eğitim*. <http://dieweltdertuerken.org/index.php/ZfWT/article/view/163/karaman> adresinden 03 Eylül 2013 tarihinde edinilmiştir.
- Keser, S.C. (2009). *Devlet üniversiteleri güzel sanatlar fakültelerinde sanatçı adayı yetiştirme sorunsalı*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kıncal, R.Y. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kırıçoğlu, O.T. (2009). *Sanat, Kültür, Yaratıcılık: Görsel Sanatlar ve Kültür Eğitimi-Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kırıçoğlu, O.T. (2002). *Sanat Eğitimi: Görmek, Öğrenmek, Yaratmak*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Koçak, K. (1997). Programı Meydana Getiren Unsurlar. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. S:229.
- Mamur, N. (2011). Görsel Sanatlar Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Alanlarına Yönelik Ölçme Ve Değerlendirme Araç Ve Yaklaşımlarına İlişkin Yeterlikleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. C:9, S:3.

- Mamur, N. (2004). *Çok Alanlı Sanat Eğitiminde Ölçümleme ve Değerlendirme Yaklaşımları: Bolu İli Örneği*, İlköğretim Online, 3(2), 1-18. <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 14 Eylül 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Mercin, L. (2002). İlköğretim Kurumlarında Müze Eğitiminin Sanat Eğitimi İçerisindeki Rolü. *Gazi Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Sempozyumu*. Ankara
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis : an expanded sourcebook*. (2nd ed.). California : SAGE Publications.
- Oğuz, A. (2004). *Bilgi Çağında Yüksek Öğretim Programları*. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/oguz.htm adresinden 22 Ocak 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Öndin, N. (2003). *Cumhuriyet'in Kültür Politikası ve Sanat 1923-1950*. İstanbul: İnsancıl Yayınları
- Özbilgin, L. (1994). Okullarımızda Başarıyı Arttırıcı Bir Yaklaşım: Öğrenme Eksikliklerini Belirleme ve Düzeltme. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. S:203.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- Özsoy, V. (1998). 75. Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi. *Milli Eğitim Dergisi*, Ocak-Şubat-Mart.
- Parlak, İ. ve Kaynar, M. (2005) *Her 'İl'e Bir Üniversite Türkiye'de Yükseköğretim Sisteminin Çöküşü*. Ankara: Paragraf Yayınları
- Pehlivan, K. (2004). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve okul tutumları arasındaki ilişki*. V. Sönmez (Ed.). Eğitim Araştırmaları içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Resmi Gazete (2012). *İlköğretim Ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm> adresinden 23 Aralık 2012 tarihinde erişildi.
- Resmi Gazete (1983). *2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun*. <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18140.pdf> adresinden 23 Aralık 2012 tarihinde edinilmiştir.
- San, İ. (2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara: Ütopya Yayınları.

- San, İ. (1995). Ankara Üniversitesinde Güzel Sanatlar Fakültesi Kurulurken. *Anadolu Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Güzel Sanatlar Fakültesi 10.Yıl Etkinlikleri Sempozyumu*. Eskişehir.
- Sevigny, M.J. (1987). *Discipline-Based Art Education and Teacher Education*.
<http://www.jstor.org/stable/3332747?seq=1> adresinden 26 Haziran 2013 tarihinde edinilmiştir.
- Sönmez, V. (2005). *Hayat ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Öğretmen Klavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1994). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Stokrocki, M. ve Kırıçoğlu, O. (1996). *Ortaöğretim Sanat Öğretimi*. Ankara: YÖK / Dünya Bankası, Deneme Basımı.
- Şenses, F. (2005). *Yeni Üniversiteler Kurulması*.
<http://www.metu.edu.tr/~fsenses/files/yeniuniversiteler.pdf> adresinden 03 Ekim 2011 tarihinde edinilmiştir.
- Tansuğ, S. (1996). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tansuğ, S. (1993). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Toktaş, P. (2009). *Güzel sanatlar eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında temel sanat eğitimi/temel tasarım dersine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tuncay, M. (1995). Üniversitede Güzel Sanatlar Eğitiminin Ülke Gereksinimleri Açısından Önemi ve İzmir Deneyimi. *Anadolu Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Güzel Sanatlar Fakültesi 10.Yıl Etkinlikleri Sempozyumu*. Eskişehir.
- Turani, A. (1995). Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Bu Kurumlardaki Eğitim-Öğretimin Programlaştırılması Üzerine. *Anadolu Üniversitesi 1. Sanat Eğitimi Güzel Sanatlar Fakültesi 10.Yıl Etkinlikleri Sempozyumu*. Eskişehir.
- Türkdoğan, T. (2007). Yeni Kurulan Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Yapısal Sorunları. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*. Sayı:11.
- Uçan, A. (1995). *Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültelerinin Yeniden Planlanması ve Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi*. Anadolu Sanat Dergisi, Sayı:4. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Matbaası.

- Uz, A. (2007). Güzel Sanatlar Fakültelerinde Öğretim Elemanı Ögesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*. Sayı:11.
- Yasan, Y.Ö. (2008). *Güzel sanatlar fakültelerinin resim bölümlerinde okutulan kuramsal derslerin atölye derslerine etkisi ile ilgili öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (6.bs.). Ankara: Seçkin yayıncılık
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliği için Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması. *Pamukkale Üniversitesi 14. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Denizli.
- Yükseköğretim Genel Müdürlüğü (2010). *Kuruluş Yıllarına Göre Üniversiteler*. Yükseköğretim Genel Müdürlüğü Web sitesi: <http://yogm.meb.gov.tr/universiteler.htm> adresinden 15 Ekim 2010 tarihinde edinilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (2013). *Bologna Süreci*. <https://bologna.yok.gov.tr/?page=yazi&i=3> adresinden 24 Mart 2013 tarihinde edinilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (2011). *Temel Alan Yeterlilikleri / Sanat*. http://tyyc.yok.gov.tr/raporlar/21_SANAT_13_01_2011.pdf adresinden 16 Ağustos 2011 tarihinde edinilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (2010). *Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi*. Yükseköğretim Kurulu Web sitesi: <http://www.yok.gov.tr/content/view/435/183/lang,tr/> adresinden 04 Kasım 2012 tarihinde edinilmiştir.
- Yükseköğretim Kurulu (2007). *Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu
- Zeytinoğlu, E. (2003). *Sanayi Nefise'den Günümüze Akademiye Tanıklık 3*. Ankara: Bağlam Yayıncılık.
- _____. (Tarih Yok). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Tarihçesi. <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/16.aspx> adresinden 12 Mayıs 2012 tarihinde erişildi.